

**UCHWAŁA NR XXXI/244/18
RADY MIEJSKIEJ W CZYŻEWIE**

z dnia 29 marca 2018 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875¹⁾) oraz art. 14 ust. 1, art. 17 i art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1023²⁾), Rady Miejskiej w Czyżewie uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XXV/188/17 Rady Miejskiej w Czyżewie z dnia 28 września 2017 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew Załącznik do uchwały – Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czyżewa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

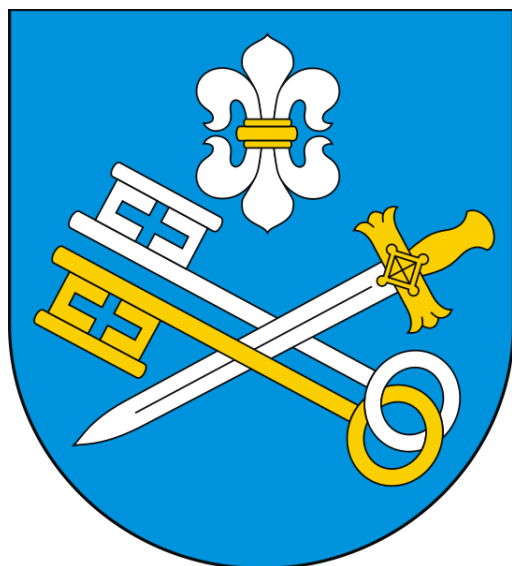
Witold Sienicki

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 2232 oraz z 2018 r. poz. 130.

²⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 1529 i 1566.

Załącznik do Uchwały Nr XXXI/244/18
Rady Miejskiej w Czyżewie
z dnia 29 marca 2018 r.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY CZYŻEW

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
Metodologia tworzenia Programu Rewitalizacji	4
Delimitacja obszaru zdegradowanego	6
Delimitacja obszaru rewitalizacji	7
Konsultacje społeczne	8
Diagnoza	9
Desk Research – Ogólna charakterystyka Gminy Czyżew	9
Analiza Wskaźnikowa	25
Obszar zdegradowany	42
Obszar rewitalizacji	44
Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji	50
Sfera społeczna	50
Sfera gospodarcza	52
Sfera środowiskowa	53
Sfera przestrzenno-funkcjonalno-techniczna	54
Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	55
Hierarchia potrzeb rewitalizacyjnych	57
Lokalne potencjały występujące na obszarze rewitalizacji	57
Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	58
Cele rewitalizacji, kierunki działań	59
Zgodność programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi	59
Opis projektów rewitalizacyjnych	63
Uzasadnienie projektów znajdujących się poza obszarem rewitalizacji	70
Zgodność projektów rewitalizacyjnych z przepisami	70
Szacunkowe ramy finansowe	71
Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	72
Mechanizmy włączania interesariuszy	76
Udział interesariuszy w procesie tworzenia GPR	76
Sposób włączenia interesariuszy w procesie wdrażania GPR	79
System wdrażania GPR	79
System zarządzania realizacją GPR	79
Harmonogram realizacji GPR	81
System monitoringu i oceny skuteczności działań	82
Aktualizacja GPR	85
Niezbędne zmiany w uchwałach	85
Ocena oddziaływania na środowisko	86
Spis rysunków	87
Spis tabel	88
Załączniki	89

WPROWADZENIE

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew został przygotowany, aby precyzyjnie zidentyfikować potrzeby w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych w sferze społecznej, ekonomicznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej w gminie w celu rozwiązywania problemów występujących na obszarze rewitalizacji.

Na potrzeby tworzenia niniejszego dokumentu przyjęto definicję rewitalizacji zamieszczoną w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* Ministerstwa Rozwoju, która interpretuje rewitalizację jako kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Celem Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Czyżew jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego wskazanych obszarów zdegradowanych poprzez wdrożenie programu rewitalizacji, który zapewni przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji wyznaczonych obszarów oraz polepszy jakość życia mieszkańców.

Niniejszy Gminny Program Rewitalizacji ma charakter wieloletniego planu inwestycyjnego, który obejmuje działania w sferze społecznej, ekonomicznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Opracowany Gminny Program Rewitalizacji – zgodnie z Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju - zmierza do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowi narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Prace nad przygotowaniem niniejszego dokumentu składały się z trzech etapów: przygotowania, diagnozowania, projektowania. Podczas diagnozowania wykorzystano najbardziej aktualne dostępne dane statystyczne dotyczące sytuacji gminy Czyżew. Dołożono wszelkich starań, aby wytyczone cele i działania były spójne z dokumentami strategicznymi gminy Czyżew oraz z dokumentami wyższego rzędu tj. Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego oraz Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego.

Prezentowany dokument został opracowany również w oparciu o przeprowadzoną partycypację społeczną, w ramach której odbyły się konsultacje społeczne prowadzone w różnych formach. W konsultacjach społecznych wzięło udział szerokie grono interesariuszy procesu rewitalizacji m.in. przedstawiciele Urzędu Miejskiego, radni, przedstawiciele wspólnot mieszkaniowych oraz lokalni liderzy opinii.

METODOLOGIA TWORZENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Koncepcja metodologiczna zastosowana w trakcie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji uwzględniła kluczową dla zapewnienia trafności i rzetelności prowadzonych działań badawczych zasadę triangulacji. Rozumiana jest ona jako różnorodność technik analizy i gromadzenia informacji. Pozwoliło to lepiej poznać i zrozumieć badane problemy oraz stworzyć możliwość dokonania odniesień i porównań. Powstał w ten sposób szerszy materiał badawczy do oceny i wnioskowania, a to umożliwiło sporządzenie analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej punkty widzenia wielu różnych grup interesariuszy.

Na poniższym diagramie przedstawiono **proces opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji**.

DESK RESEARCH

Pierwszym elementem, który ma na celu określenie obszarów zdegradowanych jest analiza danych zastanych (desk research), która definiowana jest jako analiza dokumentów projektowych, prawnych, sprawozdań i innych materiałów źródłowych, która stanowić będzie bazę dla dalszych rozważań oraz ustaleń związanych z realizacją dalszych etapów badania. Analizie poddane zostały dane dotyczące pięciu sfer: sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, dane te są wyznacznikami stanu kryzysowego i określają obszary zdegradowane.

ANALIZA WSKAŹNIKOWA

W celu określenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji opracowany został zestaw wskaźników, na który składały się zarówno wskaźniki ze sfery społecznej (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) jak i z pozostałych sfer tj. sfery gospodarczej, sfery środowiskowej, sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz sfery technicznej. Należy zaznaczyć, iż analiza wskaźnikowa przeprowadzona została przy uwzględnieniu podziału gminy Czyżew na miejscowości. Takie podejście metodologiczne umożliwiło wytypowanie obszarów wymagających interwencji.

ANALIZA KARTOGRAFICZNA

Kolejnym etapem procesu była analiza kartograficzna, która jest metodą umożliwiającą analizę przestrzenną, dzięki wykorzystaniu zobrazowań kartograficznych w postaci map. Ponadto metoda kartograficzna pozwala na prezentowanie zjawisk w przestrzeni za pomocą diagramów, których rozmiary są odmienne dla poszczególnych wielkości zjawiska. W niniejszym opracowaniu analiza kartograficzna przeprowadzona została na poziomie miejscowości wchodzących w skład gminy Czyżew, co umożliwiło precyzyjne i jednoznaczne wskazanie obszarów, które należy poddać interwencji.

SYNTETYCZNY WSKAŹNIK PERKALA

Syntetyczny wskaźnik Perkala – jedna z metod porządkowania liniowego. Metoda ta charakteryzuje się układaniem obiektów w kolejności, co pozwala porównywać badane obiekty i hierarchizować je względem siebie. Syntetyczny wskaźnik Perkala daje możliwość zestawiania każdego pojedynczego miernika przy jednoczesnym otrzymaniu całościowego wskaźnika oceny społeczno-gospodarczej. Wskaźnik umożliwia zbadanie proporcjonalności analizowanego zjawiska w poszczególnych jednostkach. Interpretacja wskaźnika jest następująca: im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja jest gorsza. Zastosowanie syntetycznego wskaźnika Perkala w niniejszym opracowaniu umożliwiło obiektywne porównywanie obszarów przestrzennych (stref) i sfer problemowych podlegających diagnozie, a tym samym precyzyjne i jednoznaczne wskazanie obszarów wymagających interwencji. Interpretacja analizowanych wskaźników znajduje się bezpośrednio przy każdym z nich, w rozdziale „Analiza wskaźnikowa”.

Wyższa wartość wskaźnika syntetycznego obrazuje stan kryzysowy w jednostce ewidencyjnej – miejscowości.

Obliczenie syntetycznego wskaźnika Perkala poprzedzone zostało standaryzacją. Wskaźniki uzyskane w trakcie pierwszej fazy tworzenia diagnozy (dane pozyskane od instytucji/ organizacji) poddane zostały procesom standaryzacyjnym, które należą do jednego z rodzajów normalizacji. Zabieg ten na zmiennych statystycznych pozwala na osiągnięcie optymalnego uporządkowania oraz zmniejszenia zróżnicowania w danym obszarze. W procesie standaryzacji danych użyto następujących wzorów:

Standaryzacja dla stymulant – wskaźniki, dla których wyższa wartość oznacza obszar zdegradowany

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_i(x_{ij})}{\max_i(x_{ij}) - \min_i(x_{ij})}, \quad (i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, m)$$

Stymulacja dla destymulant – wskaźniki, dla których niższa wartość oznacza obszar zdegradowany

$$z_{ij} = \frac{\max_i(x_{ij}) - x_{ij}}{\max_i(x_{ij}) - \min_i(x_{ij})}, \quad (i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, m)$$

z_{ij} – wartość zestandaryzowana cechy j dla strefy i ,

X_{ij} – wartość cechy j w badanej jednostce przestrzennej i ,

Na podstawie zestandaryzowanych danych możliwe było obliczenie syntetycznych wskaźników w każdym z badanych obszarów. Poniżej zaprezentowano wzór na **wskaźnik syntetyczny Perkala**:

$$P_i = \frac{1}{m} \sum_{j=1}^m z_{ij}$$

P_i – wskaźnik Perkala dla i – tego obszaru,

z_{ij} – wartość zestandaryzowanej cechy j dla jednostki przestrzennej i ,

m – liczba cech wchodzących w skład wskaźnika syntetycznego,

j – numer wskaźnika w i – tej jednostce przestrzennej.

DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Delimitacji obszaru zdegradowanego dokonano przy uwzględnieniu podziału terytorialnego gminy Czyżew na miejscowości. W poniższej tabeli zaprezentowano listę miejscowości – jednostek ewidencyjnych wraz z liczbą mieszkańców.

Tabela 1 Charakterystyka badanych miejscowości.

Miejscowość	Liczba mieszkańców	Miejscowość	Liczba mieszkańców
Brulino Koski i Bruno Piwki	170	Krzczkowo Gromadzyn	100
Czyżew – Chrapki	35	Krzczkowo Mianowskie	157
Czyżew – Ruś – Kolonia	81	Krzczkowo Szepielaki	50
Czyżew – Ruś – Wieś	130	Michałowo Wielkie	83
Czyżew Siedliska	105	Ołdaki – Magna Brok	107
Czyżew – Sułki	172	Rosochate Kościelne	351
Dąbrowa – Szatanki	15	Rosochate Nartoły	52
Dąbrowa – Cherubiny	123	Siennica- Puziki	9
Dąbrowa – Kity	28	Siennica – Szymanki	30
Dąbrowa – Michałki	136	Siennica – Klawy	43
Dąbrowa – Nowa Wieś	139	Siennica – Lipusy	53
Dąbrowa Wielka	102	Siennica – Pietrasze	17
Dmochy – Glinki	125	Siennica – Święchy	55
Dmochy – Mrozy	60	Stokowo – Szerszenie	35
Dmochy – Rodzonki	113	Szulborze Kozy	66
Dmochy – Wochy	109	Święck Strumiany	50
Dmochy – Wypychy	39	Zalesie Stare	70
Godlewo Kolonia	53	Zalesie Stefanowo	88
Godlewo Piętaki	37	Zaręby Bindugi	66
Jaźwiny – Koczły	25	Zaręby Góry Leśne	65
Kaczyn Herbasy	109	Zaręby Skórki	60
Kaczyn Stary	154	Zaręby Święchy	61
Krzczkowo – Nowe Bieńki	98	Czyżew	2525
Krzczkowo – Stare Bieńki	25	Gmina Czyżew	6376

Źródło: Urząd Miejski w Czyżewie

Na potrzeby opracowania diagnozy gminy Czyżew przygotowano zestaw wskaźników, które podzielono na cztery sfery. Pierwszą sferą są zjawiska społeczne tj. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu społecznym. Ponadto zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku oraz z

Wytycznymi w zakresie rewitalizacji programów operacyjnych na lata 2014 – 2020, w ramach opracowania wzięte pod uwagę będą również następujące sfery: gospodarcza, środowiskowa oraz przestrzenno-funkcjonalno-techniczna.

Dla każdej z czterech sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalno-technicznej) **wartością referencyjną była średnia wartość wskaźnika dla gminy Czyżew**. We wszystkich strefach – jednostkach ewidencyjnych, posługiwano się stymulantą¹ lub destymulantą². Dane z roku 2015 wykorzystano do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, wcześniejsze lata, pozwoliły zbadać zjawiska jakie występują na przestrzeni lat (pozytywne/ negatywne).

Tabela 2. Lista wskaźników dla roku 2015

Oznaczenie	Wskaźnik
Sfera społeczna	
W1	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W3	Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W4	Liczba osób bezrobotnych do 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W5	Liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W6	Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W7	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W8	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W9	Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W10	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców
W11	Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W12	Liczba osób nowo zameldowanych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W13	Przyrost naturalny
W14	Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W15	Liczba zatrzymań do wytrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Sfera gospodarcza	
W16	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W17	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Sfera środowiskowa	
W18	Azbest – Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest
Sfera przestrzenno-funkcjonalno-techniczna	
W19	Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W20	Liczba przystanków w przeliczeniu na 100 mieszkańców

DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI

¹ Stymulanta-dodatnia korelacja ze zmienną objaśnianą; wzrost wartości zmiennej objaśniającej prowadzi do wzrostu zmiennej objaśnianej(w naszym przypadku im wyższa wartość tym gorzej-kumulacja negatywnych zjawisk)

² ujemna korelacja ze zmienną objaśnianą; wzrost wartości zmiennej objaśniającej prowadzi do spadku zmiennej objaśnianej(w naszym przypadku, im mniejsza wartość tym gorzej- kumulacja negatywnych zjawisk)

Obszar rewitalizacji wyznaczony został na obszarach, na których zdiagnozowano stan kryzysowy z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z trzech sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalno-technicznej). Ponadto w trakcie delimitacji obszaru rewitalizacji uwzględniono znaczenie obszaru dla rozwoju lokalnego.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji oparte zostało na analizie danych zastanych i analizie wskaźnikowej. Zastosowanie różnych metod badawczych pozwoliło uzupełnić informacje zdobyte jedną metodą – innymi. Sytuacja taka jest korzystna z punktu widzenia weryfikacji i pogłębienia danych. Powstał w ten sposób szerszy materiał do oceny i wnioskowania, a to pozwoliło na sporządzenie analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej punkty widzenia wielu różnych grup zainteresowanych rewitalizacją.

KONSULTACJE SPOŁECZNE

Konsultacje społeczne to proces, w którym przedstawiciele władz przedstawiają obywatelom swoje plany dotyczące np. aktów prawnych, inwestycji lub innych przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie codzienne i pracę obywateli. Pozwalają na uzyskanie opinii, stanowisk, propozycji itp. od instytucji i osób, których dotkną – bezpośrednio lub pośrednio – skutki proponowanych przez administrację działań. Przeprowadzone konsultacje społeczne stanowią szansę, by stworzony dokument uwzględniał oczekiwania grup, do których jest adresowany.

Podczas trwania konsultacji społecznych interesariusze, przede wszystkim mieszkańcy, ale także przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne zainteresowane strony miały możliwość zapoznania się z treścią konsultowanych dokumentów. Konsultacje nie ograniczają się jednak tylko do przedstawienia dokumentu, ale także do wysłuchania opinii na jego temat, modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji.

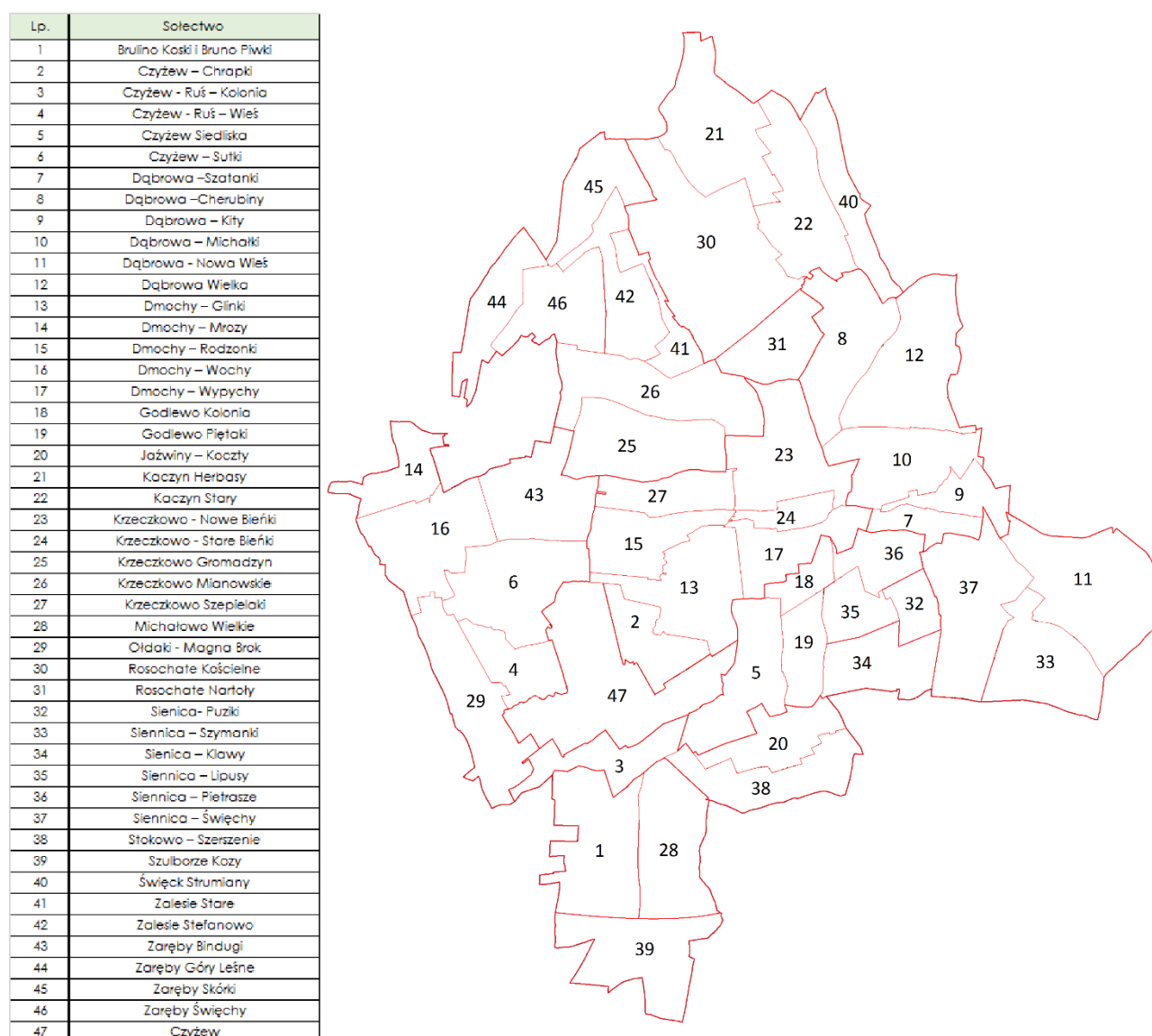
DIAGNOZA

DESK RESEARCH – OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY CZYŻEW

Od 2011 roku gmina Czyżew jest jedną z gmin miejsko-wiejskich powiatu wysokomazowieckiego, który leży w południowo-zachodniej części województwa podlaskiego. Siedziba tej jednostki znajduje się w mieście Czyżew. Gmina ta graniczy z gminami Zambrów (powiat zambrowski), Wysokie Mazowieckie, Szepietowo, Klukowo oraz z gminami leżącymi administracyjnie w województwie mazowieckim: Andrzejewo, Szulborze Wielkie, Nur, Boguty Pianki (powiat ostrowski). Do końca 2010 roku gmina ta funkcjonowała jako gmina wiejska Czyżew-Osada. Po ponownym uzyskaniu przez Czyżew praw miejskich w 2011 roku i przyłączeniu do obszaru wsi Czyżew-Stacja i Czyżew-Złote Jabłko, jednostkę przeobrażono w gminę miejsko-wiejską. Gmina podzielona jest na 46 jednostek pomocniczych tj. sołectw:

1.	Brulino Koski i Brulino Piwki,	24.	Krzeczkowo – Stare Bieńki,
2.	Czyżew – Chrapki,	25.	Krzeczkowo Gromadzyn,
3.	Czyżew – Ruś – Kolonia,	26.	Krzeczkowo Mianowskie,
4.	Czyżew – Ruś – Wieś,	27.	Krzeczkowo Szepielaki,
5.	Czyżew Siedliska,	28.	Michałowo Wielkie,
6.	Czyżew – Sułki,	29.	Ołdaki – Magna Brok,
7.	Dąbrowa – Szatanki,	30.	Rosochate Kościelne,
8.	Dąbrowa – Cherubiny,	31.	Rosochate Nartoły,
9.	Dąbrowa – Kity,	32.	Siennica- Puziki,
10.	Dąbrowa – Michałki,	33.	Siennica – Szymanki,
11.	Dąbrowa – Nowa Wieś,	34.	Siennica – Klawy,
12.	Dąbrowa Wielka,	35.	Siennica – Lipusy,
13.	Dmochy – Glinki,	36.	Siennica – Pietrasze,
14.	Dmochy – Mrozy,	37.	Siennica – Święchy,
15.	Dmochy – Rodzonki,	38.	Stokowo – Szerszenie,
16.	Dmochy – Wochy,	39.	Szulborze Kozy,
17.	Dmochy – Wypychy,	40.	Święck Strumiany,
18.	Godlewo Kolonia,	41.	Zalesie Stare,
19.	Godlewo Piętaki,	42.	Zalesie Stefanowo,
20.	Jaźwiny – Koczoty,	43.	Zaręby Bindugi,
21.	Kaczyn Herbasy,	44.	Zaręby Góry Leśne,
22.	Kaczyn Stary,	45.	Zaręby Skórki,
23.	Krzeczkowo – Nowe Bieńki,	46.	Zaręby Święchy.

Rysunek 1. Podział gminy Czyżew

Źródło: opracowanie grupa BST

Pod względem geograficznym gmina Czyżew położona jest w całości na obszarze Wysoczyzny Mazowieckiej. Wysoczyzna Wysokomazowiecka wchodzi w skład Niziny Północno-podlaskiej. Sieć rzeczna na terenie gminy stanowi rzeka Brok z dopływami Brok Mały, Penchratka, Kanał Szumowo-Łątownica, Ciek spod Dąbrowy oraz Siennica.

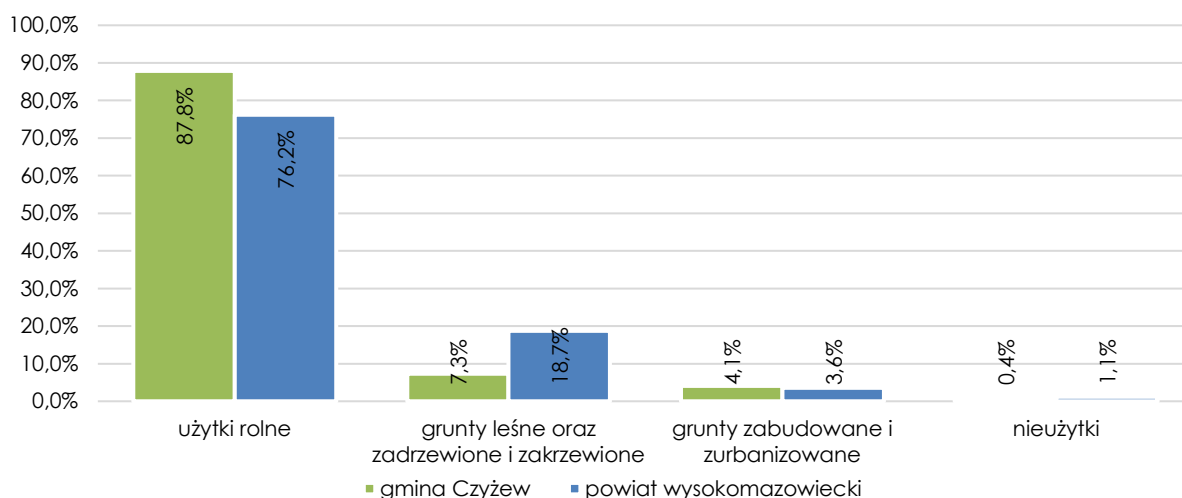
Do rejestru zabytków nieruchomości, zlokalizowanych na obszarze gminy Czyżew zaliczyć należy między innymi:

- cmentarz żołnierzy rosyjskich z I wojny światowej w Brulino-Koski,
- kościół parafialny pod wezwaniem św. Piotra i Pawła z 1874 roku w Czyżewie oraz zespół cmentarza rzymskokatolickiego w Czyżewie,
- Zespół dworsko-parkowy w Czyżewie,
- Kościół parafialny p.w. Św. Stanisława Biskupa Męczennika oraz cmentarz rzymskokatolicki w Dąbrowie Wielkiej,

- dworzec kolejowy z poł. XIX w Czyżew Stacja,
- Kościół parafialny p.w. Św. Doroty z 1546 r., dzwonnica drewniana z 1775 oraz cmentarz rzymskokatolicki w Rosochatym kościelnym w Rosochatym Kościelnym.

Powierzchnia gminy – 13040 hektarów, zajmuje 10,1% powiatu wysokomazowieckiego. W 2014 roku znacznym udziałem w powierzchni gminy charakteryzowały się użytki rolne, które łącznie zajmują 11454 hektarów, czyli 87,8% terenu gminy Czyżew, z czego grunty orne – 75%, sady – 1%, łąki trwałe – 2%, pastwiska trwałe – 8%, grunty rolne zabudowane – 2%. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują jedynie 4,1% powierzchni jednostki administracyjnej, natomiast grunty leśne, zadrzewione oraz zakrzewione zajmują łącznie 7,3%.

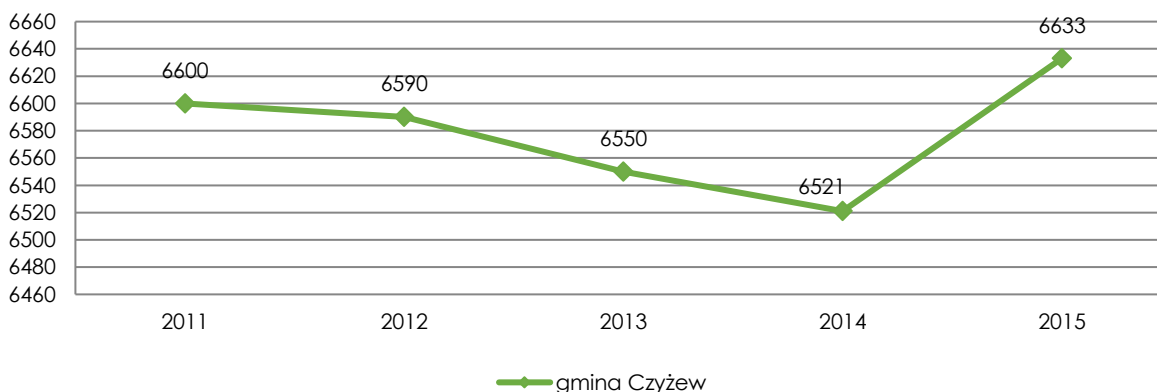
Rysunek 2. Kierunki wykorzystania gruntów powierzchniowych. Stan na dzień 31.12.2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

Od 2011 roku notuje się ciągły spadek liczby mieszkańców gminy, jak i powiatu. W 2011 roku gminę zamieszkiwało 6600 osób, w 2012 – 6590, w 2013 – 6550. Pod koniec 2014 roku w gminie Czyżew mieszkało 6521 osób, czyli 11,1% mieszkańców powiatu wysokomazowieckiego, gdzie w 2014 roku mieszkało 58 519 osób. W roku 2015 zauważalny jest wzrost liczby mieszkańców o 112 osób. W powiecie w 2011 zamieszkiwało 59 471 osób, w 2012 – 59 154, w 2013 – 58 793. W analizowanym okresie tj. 2011-2014, średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosiła od 50 do 51 osób na km², natomiast w powiecie wskaźnik ten utrzymywał się na poziomie 45-46 osób/km².

Rysunek 3. Liczba mieszkańców gminy Czyżew. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

Analizując dane statystyczne pod kątem ekonomicznych grup wieku, w strukturze ludności dominuje ludność w wieku produkcyjnym (66,7% ogółu mieszkańców w 2015 roku). Należy zwrócić uwagę, że było więcej osób w wieku przedprodukcyjnym niż w wieku poprodukcyjnym (o 3,6 punktu procentowego). Jest to zjawisko negatywne, świadczące o starzejącym się społeczeństwie powiatu jaworskiego. Strukturę wieku mieszkańców gminy Czyżew ilustruje Tabela 3.

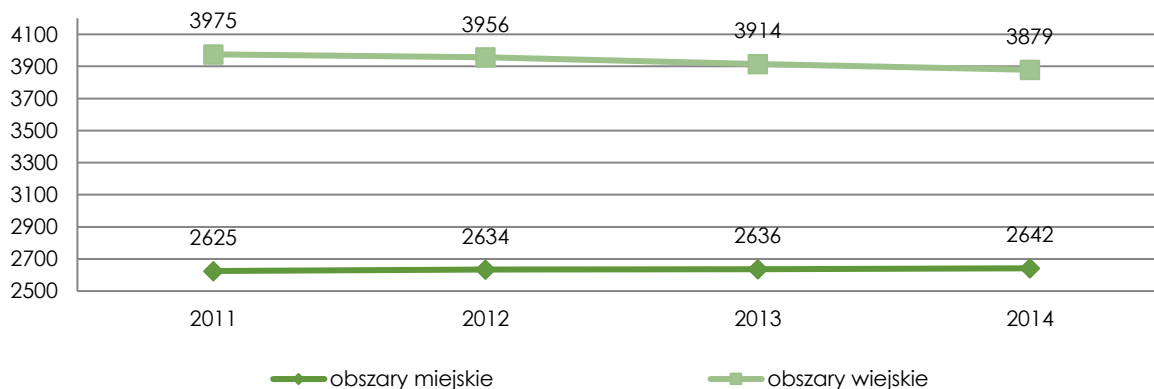
Tabela 3. Struktura mieszkańców gminy pod względem ekonomicznych grup wieku – 2015 r.

Wyszczególnienie	Odsetek ogółem	Odsetek mężczyzn	Odsetek kobiet
Wiek przedprodukcyjny	21,1%	21,3%	20,8%
Wiek produkcyjnym	61,4%	66,7%	56,2%
Wiek poprodukcyjnym	17,5%	12,0%	23,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

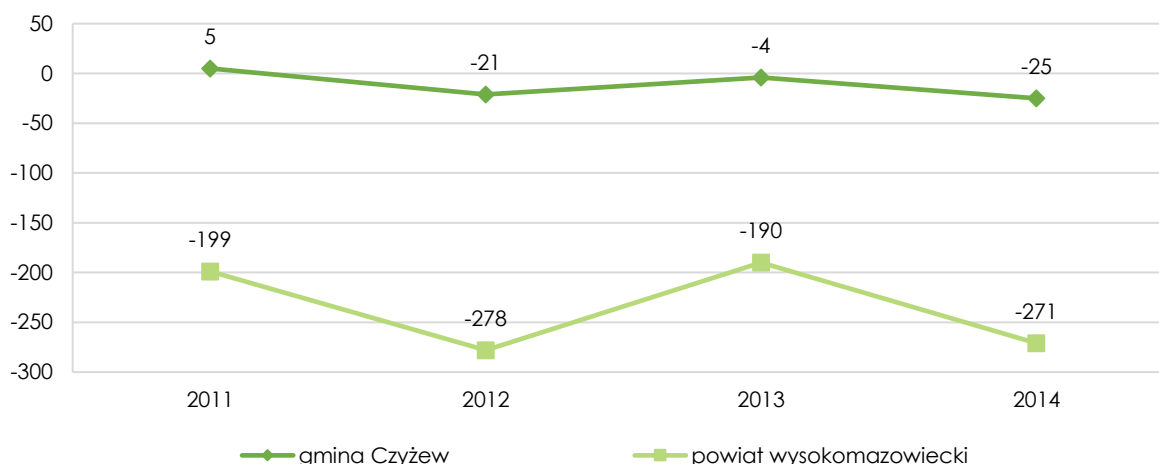
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, obszary wiejskie gminy Czyżew zamieszkuje więcej osób, aniżeli obszary miejskie. W 2014 roku, obszary wiejskie zamieszkiwało 59,5% mieszkańców gminy, czyli 3879 osób, natomiast część miejską – 2642 osób, czyli 40,5% mieszkańców całej gminy. Na przynależnych do gminy obszarach wiejskich od 2011 roku notuje się spadek liczby mieszkańców, natomiast na obszarach miejskich – wzrost liczby mieszkańców. W 2014 roku na obszarach wiejskich mieszkało o 96 osób mniej niż w 2011 roku, natomiast w 2014 roku, na obszarach miejskich mieszkało o 17 osób mniej niż w 2011 roku.

Rysunek 4. Liczba mieszkańców gminy Czyżew wg miejsca zamieszkania. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

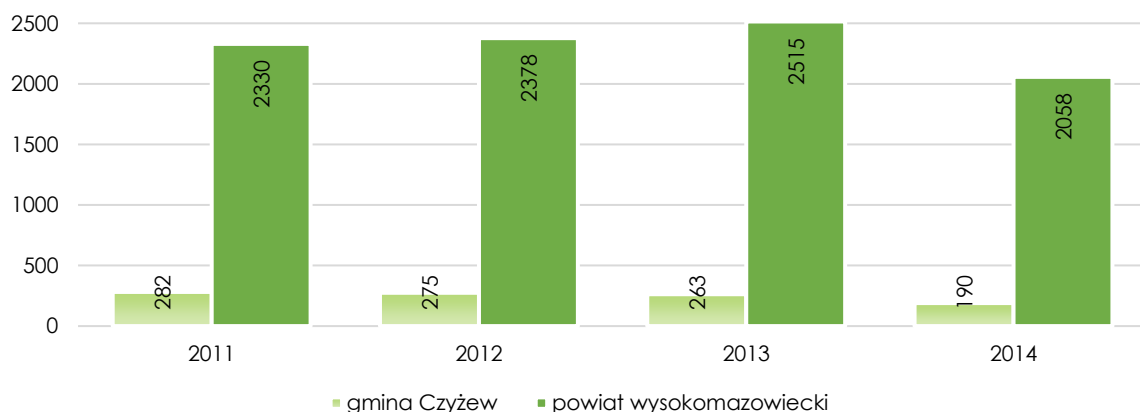
Jedynie w 2011 roku zanotowano dodatnie saldo migracji w gminie Czyżew. W tym roku zanotowano 237 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 232 wymeldowania, przez co saldo migracji w 2011 roku wyniosło 5. W innych latach analizowanego okresu zanotowano ujemne saldo migracji wewnętrznych. W 2012 roku, wskaźnik ten wynosił -21, w 2013 saldo migracji wynosiło -4. Największe ujemne saldo migracji w ruchu wewnętrznym w gminie zanotowano w 2014 roku, kiedy to zarejestrowano 55 zameldowań oraz 80 wymeldowania, przez co saldo migracji w tym roku wyniosło -25. Na poziomie powiatu wysokomazowieckiego w analizowanym okresie zanotowano jedynie ujemne saldo migracji w ruchu wewnętrznym. W 2011 roku saldo to wynosiło -199, w 2012 -278, w 2013 roku -190, natomiast w 2014 wyniosło -271.

Rysunek 5. Saldo migracji na pobyt stały wewnętrzny. Stan na dzień 31.12

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

SFERA SPOŁECZNA

W analizowanym okresie na terenie gminy Czyżew notuje się ciągły spadek liczby osób bezrobotnych. W roku 2014 w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 190 mieszkańców gminy, czyli o 92 osób mniej aniżeli w 2011 roku. W 2014 roku w gminie zarejestrowano najmniejszą liczbę osób bezrobotnych – 190 osób, z kolei ich największą liczbę odnotowano w roku 2011 – 282 osób. Na poziomie powiatu, największą liczbę osób bezrobotnych zarejestrowano w 2013 roku – 2515 osób, najmniej natomiast rok później – 2058.

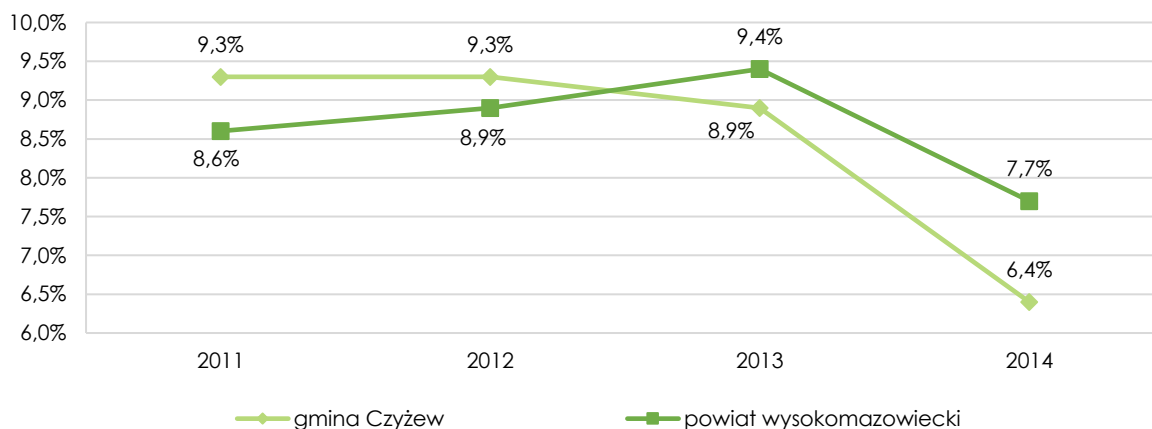
Rysunek 6. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

Pomiędzy 2011 a 2014 rokiem najwyższą szacowaną stopę bezrobocia rejestrowanego w gminie zanotowano w 2011 i 2012 roku, natomiast w powiecie – w 2013 roku. Najwyższy wskaźnik szacowanej stopy bezrobocia rejestrowanego w gminie Czyżew wyniósł 9,3%, natomiast w powiecie wysokomazowieckim – 9,4%. Najniższą szacowaną stopę bezrobocia w gminie zanotowano w 2014 roku, kiedy to wskaźnik ten wynosił 6,4%, natomiast stopa bezrobocia rejestrowanego na poziomie powiatu w tym okresie wynosiła 7,7%. W 2014 roku zanotowano jedyny w analizowanym czasie spadek

stopy bezrobocia rejestrowanego dla powiatu. W porównaniu z rokiem 2013, w 2014 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie spadła z poziomu 9,4% do 7,7%.

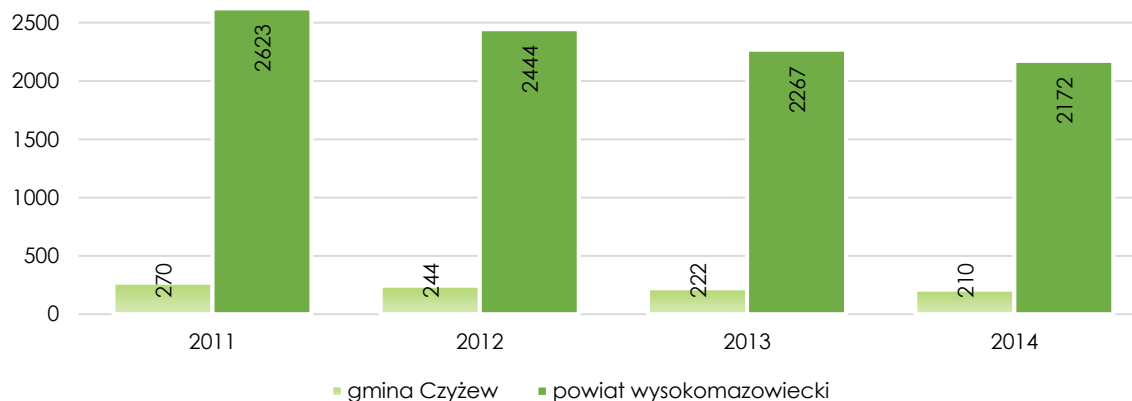
Rysunek 7. Stopa bezrobocia rejestrowanego. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

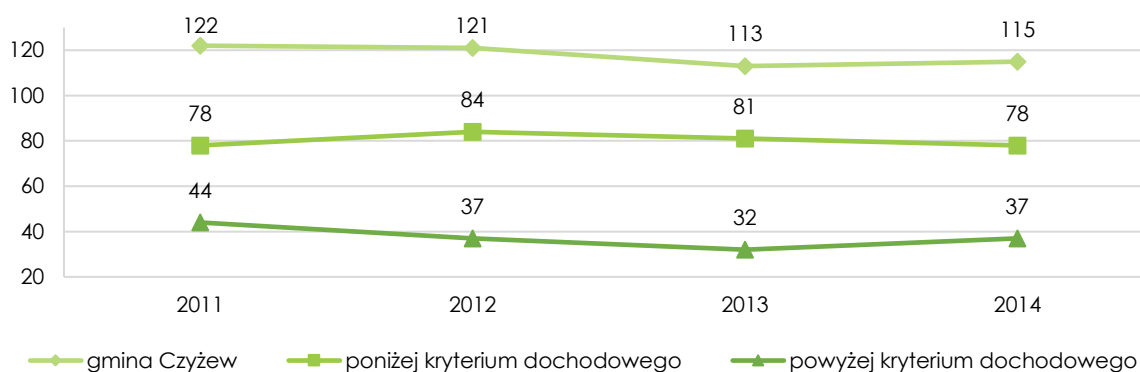
W gminie Czyżew, jak i powiecie wysokomazowieckim, od 2011 roku notuje się ciągły spadek liczby rodzin otrzymujących świadczenia rodzinne na dzieci. W tym okresie liczba rodzin otrzymujących świadczenia rodzinne w gminie spadła z 270 do 210. W powiecie wysokomazowieckim w 2011 roku 2623 rodziny otrzymywały świadczenia rodzinne na dzieci, natomiast w 2014 roku już 2172. Udział rodzin pochodzących z obszaru gminy Czyżew w ogólnej liczbie rodzin z powiatu wysokomazowieckiego otrzymujących świadczenia rodzinne na dzieci w analizowanym okresie wynosił około 10%.

Rysunek 8. Liczba rodzin otrzymujące świadczenia rodzinne na dzieci. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

Najmniej gospodarstw korzystających z pomocy społecznej zanotowano w 2013 roku, kiedy to 113 gospodarstw otrzymywało pomoc w gminie, z czego w 81 gospodarstwach wystąpił dochód poniżej wyznaczonego progu dochodowego. Najwięcej gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w gminie Czyżew zanotowano w 2011 roku, kiedy to 122 gospodarstw domowych otrzymywało pomoc z pomocy społecznej, w tym 78 gospodarstw miało dochód niższy od wyznaczonego progu dochodowego. W 2014 roku blisko 9,4% gospodarstw korzystających z pomocy społecznej w powiecie wysokomazowieckim pochodziło z gminy Czyżew.

Rysunek 9. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. Stan na dzień 31.12

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

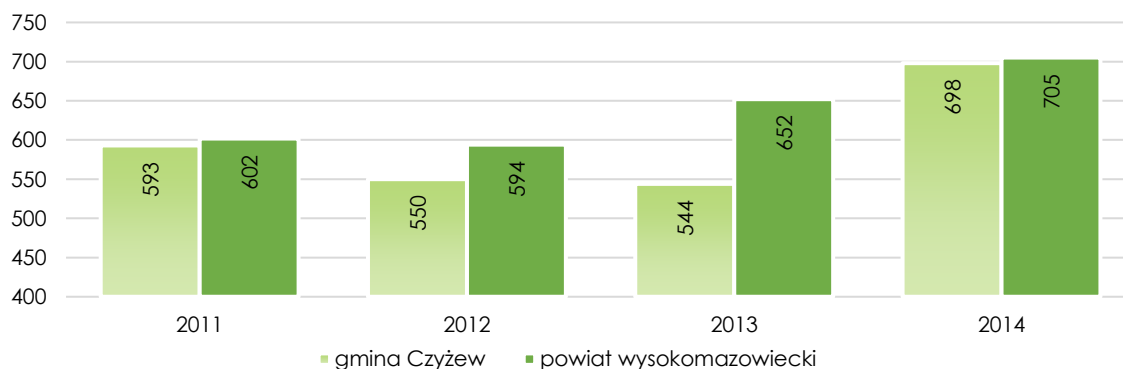
Poniższa tabela prezentuje szczegółowe dane na temat liczby osób korzystających z pomocy społecznej. Na koniec 2015 roku odnotowano 224 osoby korzystające z pomocy społecznej. 192 osoby korzystały z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Natomiast liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta” wyniosła 19.

Tabela 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej oraz objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta”. Stan na koniec 2015 r.

Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców w gminie
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	334
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	174
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	192
Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej	128
Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta”	19

Źródło: opracowanie na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej

W 2014 roku zanotowano największą liczbę dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego z gminy. W tym roku na każde tysiąc dzieci w wieku od 3 do 5 lat do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 698 dzieci. Najmniejszą wartość tego wskaźnika dla gminy odnotowano rok wcześniej tj. w 2013 roku. W tym okresie na każdy tysiąc dzieci w wieku od 3 do 5 lat do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 544 dzieci. Na poziomie powiatu wysokomazowieckiego, największą wartość tego wskaźnika zanotowano w 2014 roku – 698 dzieci/1000, natomiast najmniejszy w 2012 – 594.

Rysunek 10. Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. Dzieci w wieku 3-5 lat. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

W 2014 roku na terenie gminy Czyżew funkcjonowały 3 szkoły podstawowe, natomiast w powiecie wysokomazowieckim 30. W analizowanym okresie jedynie w 2014 roku zanotowano wzrost liczby uczniów szkół podstawowych w gminie. W tym okresie uczniów w tego typu placówkach było 462, co w porównaniu z rokiem poprzednim jest liczbą większą o 25. Od 2011 do 2013 roku liczba uczniów w gminnych szkołach podstawowych zmalała z poziomu 488 do 437 uczniów, czyli o 51 osób mniej. W 2014 roku uczniowie w gminie Czyżew stanowili 13,4% uczniów szkół podstawowych z powiatu wysokomazowieckiego.

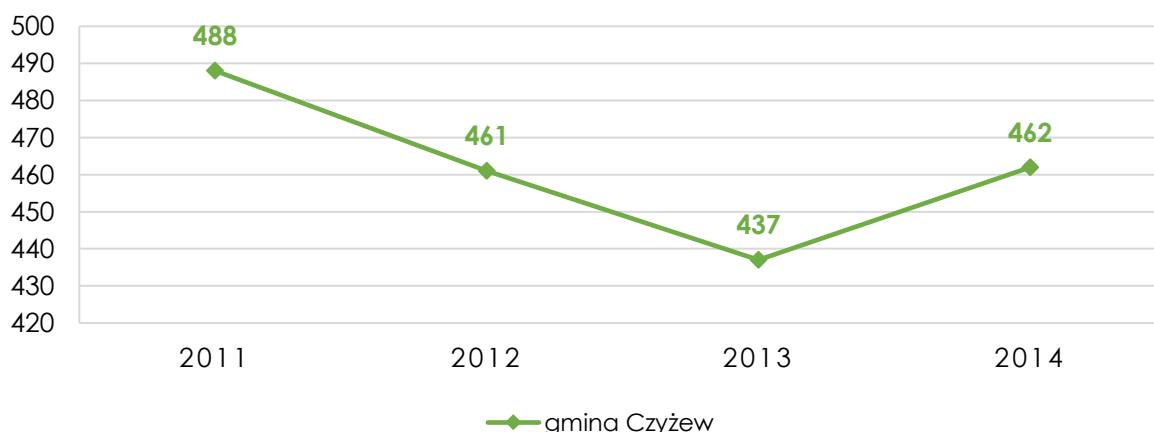
Aktualnie na terenie gminy funkcjonują 3 szkoły podstawowe. W tabeli poniżej zaprezentowano, jakie miejscowości obejmowane są okręgami poszczególnych szkół podstawowych.

Tabela 5. Przyporządkowanie miejscowości z terenu gminy do poszczególnych szkół (stan na 01.06.2016)

Lp.	Nazwa szkoły	Miejscowości
1.	Szkoła podstawowa w Czyżewie	1) miasto Czyżew, 2) miejscowości o statusie wsi: Brulino-Koski, Brulino-Piwki, Czyżew-Chrapki, Czyżew Ruś-Kolonia, Czyżew Ruś-Wieś, Czyżew-Siedliska, Czyżew-Sutki, Czyżew-Złote Jabłko, Dąbrowa-Nowa Wieś, Dmochy-Glinki, Dmochy-Mrozy, Dmochy-Rodzonki, Dmochy-Wochy, Dmochy-Wypychy, Godlewo-Kolonia, Godlewo-Piętaki, Jażwiny-Koczoty, Krzeczkowo-Nowe Bieńki, Krzeczkowo-Stare Bieńki, Krzeczkowo-Szepielaki, Michałowo Wielkie, Ołdaki-Magna Brok, Siennica-Klawy, Siennica-Lipusy, Siennica-Pietrasze, Siennica-Puziki, Siennica-Szymanki, Siennica-Święchy, Stokowo-Szerszenie, Szulborze-Kozy, Zaręby-Bindugi, 3) miejscowości o statusie części wsi: Siennica-Gizy, Siennica-Lukasze, Siennica-Pierce i Stokowo-Bučki.
2.	Szkoła podstawowa w Rosochatym Kościelnym	1) miejscowości o statusie wsi: Kaczyn-Herbasy, Kaczyn Stary, Krzeczkowo-Gromadzyn, Krzeczkowo Mianowskie, Rosochate Kościelne, Rosochate-Nartoły, Święck-Strumiany, Zalesie Stare, Zalesie-Stefanowo, Zaręby-Góry Leśne, Zaręby-Skórki, Zaręby-Święchy.
3.	Szkoła Podstawowa w Dąbrowie Wielkiej	1) miejscowości o statusie wsi: Dąbrowa-Cherubiny, Dąbrowa-Kity, Dąbrowa-Michałki, Dąbrowa-Szatanki, Dąbrowa Wielka, 2) miejscowości o statusie części wsi: Krzeczkowo-Nowe Bieńki kolonia.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Rysunek 11. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Czyżew. Stan na dzień 31.12

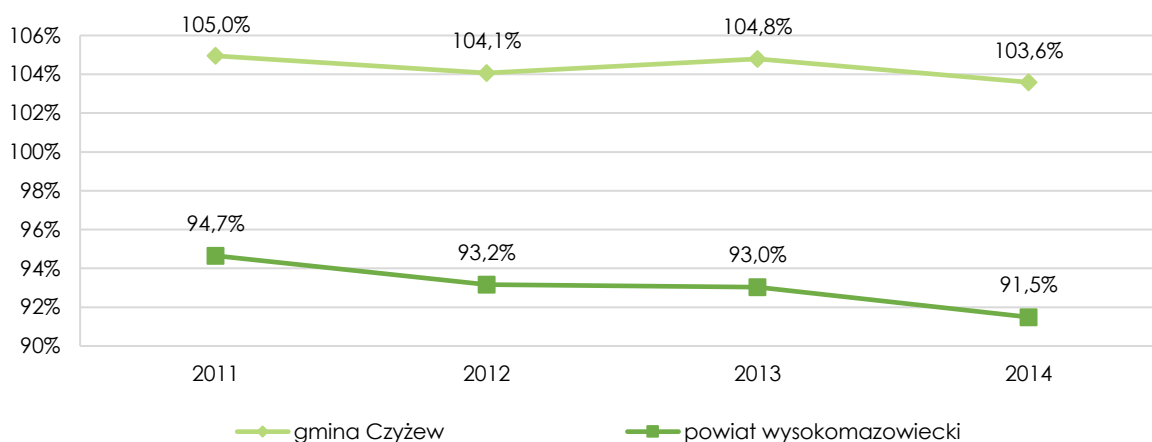

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

W analizowanym okresie, współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w gminie Czyżew przekraczał poziom stu procent. Najmniejszy poziom współczynnika skolaryzacji brutto zanotowano w 2014 roku – 103,6%, natomiast największy w 2011 roku – 105%. Od 2011 roku, na poziomie

powiatu rejestruje się ciągły spadek współczynnika skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych. W 2011 roku wskaźnik ten wynosił – 94,7%, w 2012 – 93,2%, 2013 roku – 93%, natomiast w 2014 już 91,5%.

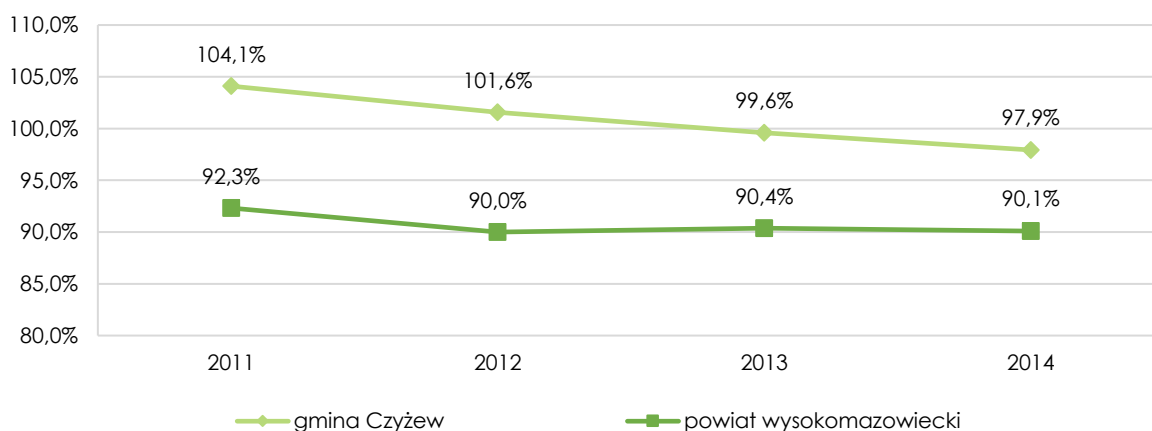
Rysunek 12. Współczynnik skolaryzacji brutto: szkoły podstawowe. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

Współczynnik skolaryzacji brutto dla gimnazjów na terenie gminy Czyżew od 2011 roku ulega ciągłemu spadkowi. W 2011 roku wskaźnik ten wynosił – 104,1%, w roku następnym wynosił już 101,6%, w 2013 roku – 99,6%, natomiast w 2014 roku 97,9%. W gimnazjach z terenu powiatu współczynnik skolaryzacji od 2012 roku utrzymywał się na poziomie 90%, jedynie w 2011 roku wynosił 92,3%.

Rysunek 13. Współczynnik skolaryzacji brutto: gimnazja. Stan na dzień 31.12

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

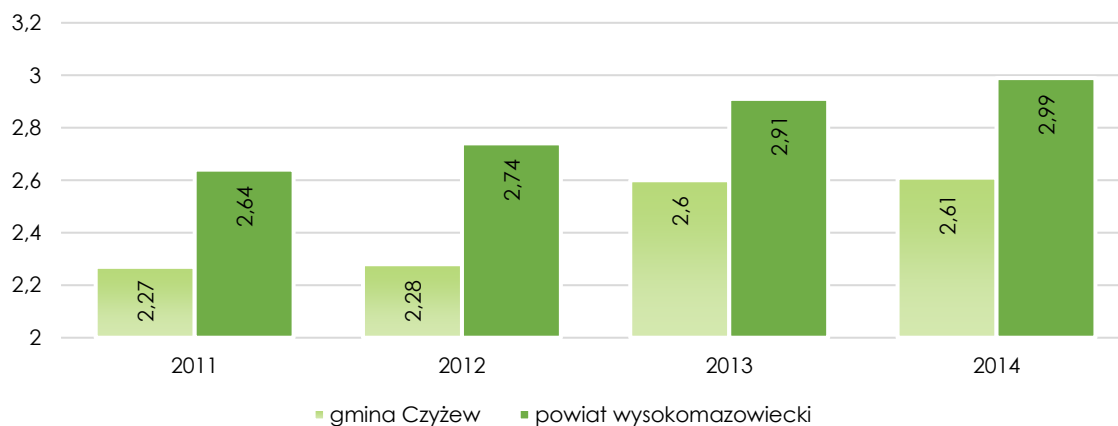
Poniższa tabela prezentuje średnie procentowe wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2014/2015 w gminie Czyżew w porównaniu do średnich wyników uzyskanych w kraju, województwie oraz powiecie. Należy zwrócić uwagę, że uczniowie gminy Czyżew uzyskiwali w niemalże wszystkich częściach egzaminu (język polski, historia – wiedza o społeczeństwie, część przyrodnicza) porównywalne średnie wyniki do wskazanych w tabeli jednostek terytorialnych. Jedynie w przypadku języka angielskiego, zarówno na poziomie podstawowym, jak i rozszerzonym, widoczne są większe dysproporcje. Średnie wyniki z języka angielskiego – poziom podstawowy wyniosły w gminie Czyżew 60%, natomiast średnie wyniki dla kraju są o 7% wyższe, dla województwa o 8%, jedynie dla powiatu odnotowano średnie wyniki wyższe o 3% w stosunku do gminy. Średnie wyniki egzaminu z języka angielskiego – poziom rozszerzony dla gminy Czyżew wyniosły 40%, z kolei dla kraju wyniki wyższe były o 8%, dla województwa o 9%, a dla powiatu o 5%.

Tabela 6. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2014/2015

Część egzaminu	Kraj	Województwo	Powiat	Gmina Czyżew
J. polski	62%	62%	64,0%	62%
Historia – WOS	64%	65%	65%	61%
Matematyka	48%	50%	50%	46%
Przyrodnicza	50%	51%	51%	49%
J. angielski podstawowy	67%	68%	63%	60%
J. angielski rozszerzony	48%	49%	45%	40%

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy.

W analizowanym okresie notowało się stały wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych średnio przypadających na każde 1000 mieszkańców. W 2011 roku na każdych 1000 mieszkańców gminy funkcjonowały średnio 2,27 podmioty gospodarki narodowej o charakterze fundacji, stowarzyszenia lub organizacji społecznej. Największą średnią liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na każdych 1000 mieszkańców zanotowano w 2014 roku, gdy wartość wyniosła 2,61. Analogiczną sytuację zanotowano na poziomie powiatu. Od 2011 do 2014 roku zanotowano wyłącznie wzrost wartości tego wskaźnika. W 2011 roku wynosił 2,64 fundacji, stowarzyszenia lub organizacji społecznej na każde 1000 mieszkańców, natomiast w 2014 roku – 2,99.

Rysunek 14. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców. Stan na dzień 31.12

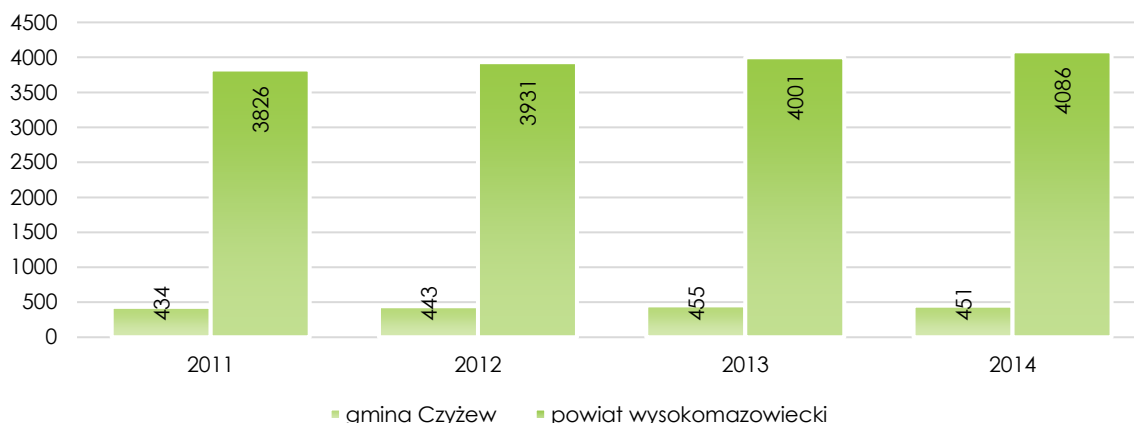
Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

Ponadto warto zaznaczyć działalność kulturalną Gminnego Ośrodka Kultury w gminie Czyżew. Na uwagę zasługuje przede wszystkim liczba organizowanych imprez cyklicznych, których w roku 2015 było aż 9. Ponadto Gminny Ośrodek Kultury w roku 2015 zorganizował liczne inne imprezy np. występy, spektakle, koncerty, konkursy. Uczestnicy Gminnego Ośrodka Kultury zdobywali liczne nagrody i wyróżnienia w różnorodnych konkursach.

SFERA GOSPODARCZA

W 2014 roku w gminie Czyżew zarejestrowanych było 451 podmiotów gospodarki narodowej. Wartość ta była niższa o 4 od wartości z 2013 roku, kiedy to zanotowano najwyższą liczbę zarejestrowanych podmiotów w gminie – 455. Najniższą zanotowaną wartością było 434 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2011 roku. Na poziomie powiatu w analizowanym okresie notuje się wyłącznie wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej. W 2011 roku w powiecie zarejestrowanych było 3826 podmiotów, w 2012 – 3931, 2013 – 4001, natomiast w 2014 – 4086.

Rysunek 15. Liczba podmiotów gospodarki narodowej. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

Na poziomie gminy w analizowanym okresie zanotowano spadek liczby podmiotów zajmujących się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem. Największą zanotowaną liczbę podmiotów związanych z działalnością rolniczą w analizowanym okresie stwierdzono w 2011 roku – 27. Najmniej podmiotów związanych z tą działalnością notowano w 2014 roku – 21. W 2014 roku, podmiotów zajmujących się przemysłem i budownictwem w gminie zarejestrowanych było 111, w 2013 – 115, w 2012 – 108, natomiast w 2011 roku – 101. Ciągły wzrost liczby podmiotów notuje się wśród przedsiębiorstw zajmujących się pozostałą działalnością. Od 2011 do 2014 roku liczba tych przedsiębiorstw wzrosła o 15 jednostek.

W gminie, jak i w powiecie dominują podmioty gospodarki narodowej zatrudniające do dziewięciu pracowników. W 2011 roku, jak i w latach następnych, tylko około 3,3% podmiotów z gminy Czyżew zatrudniało od 10 do 49 pracowników. W 2011 roku przedsiębiorstw o tej klasie wielkości było 414, w 2012 – 428, w 2013 – 440, natomiast rok później – 436. Do roku 2012 na terenie gminy funkcjonowało po jednym z przedsiębiorstw zatrudniających od 50 do 249 osób oraz od 250 do 999 pracowników.

Tabela 7. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie podział ze względu na rodzaj działalności wg klasyfikacji PKD 2007. Stan na dzień 31.12

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	29	26	27	21
przemysł i budownictwo	101	108	115	111
pozostała działalność	304	309	313	319

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

Tabela 8. Liczba podmiotów gospodarki narodowej ze względu na klasę wielkości. Stan na dzień 31.12

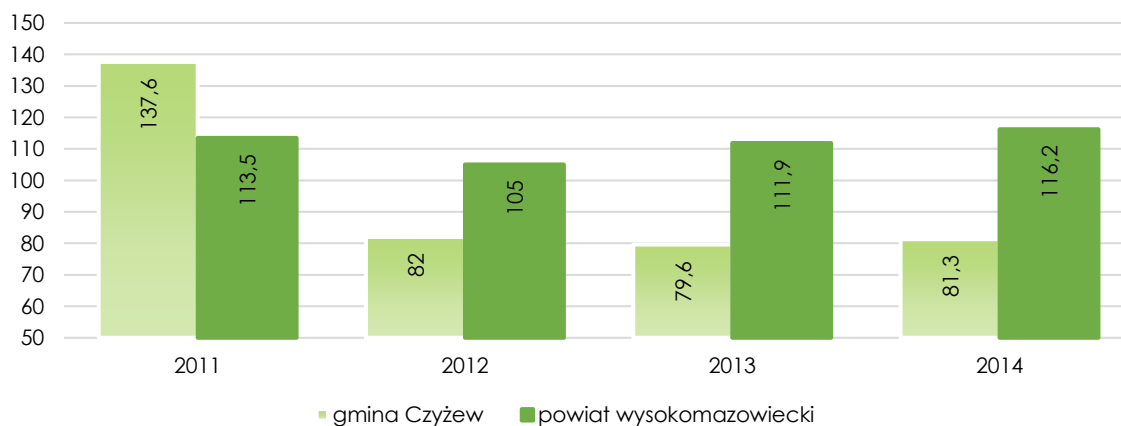
Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
0 – 9	414	428	440	436
10-49	18	15	15	15
50 – 249	1	0	0	0
250 – 999	1	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

SFERA ŚRODOWISKOWA

W gminie najwięcej zmieszanych odpadów przypadających na jednego mieszkańca zebrano w 2011 roku – 137,6 kg, najmniej zaś w 2013 – 79,6 kg. W 2014 roku średnio na jednego mieszkańca gminy zebrano 81,3 kg odpadów zmieszanych. W porównaniu z rokiem 2013 jest to o 1,7 kg więcej. Najwięcej odpadów na jednego mieszkańca powiatu zebrano w 2014 roku – 116,2 kg, natomiast najmniej w 2012 roku – 105 kg.

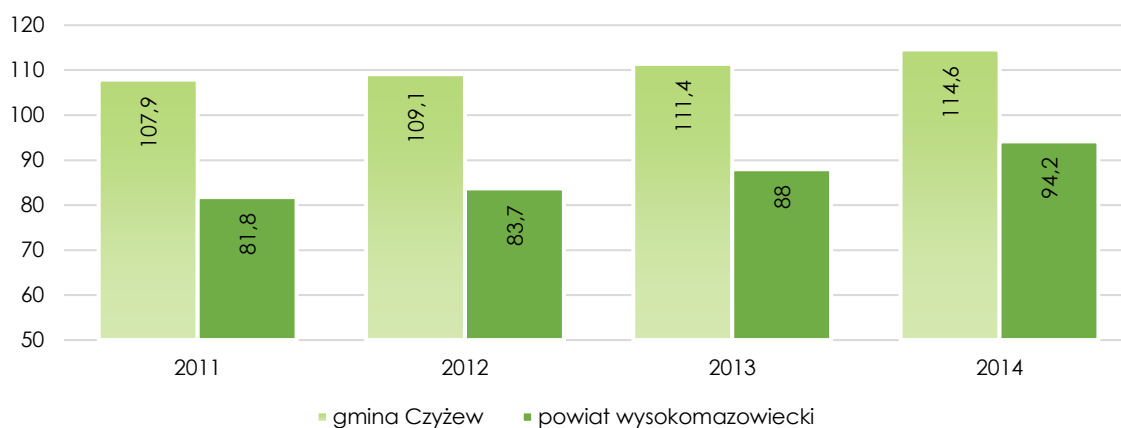
Rysunek 16. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

W analizowanym okresie zauważalny był wzrost zużycia wody na jednego mieszkańca gminy, jak i powiatu. W 2014 roku zanotowano najwyższą ilość zużytej wody – 114,6 m³, najmniej zaś zanotowano w 2011 roku – 81,8 m³. W powiecie wysokomazowieckim wskaźnik zużycia wody na jednego mieszkańca od 2011 do 2014 roku wzrósł o 6,7 m³. W 2011 roku wskaźnik ten wynosił 107,9 m³, natomiast w 2014 – 114,6 m³.

Rysunek 17. Zużycie wody na 1 mieszkańca [m³]. Stan na dzień 31.12.

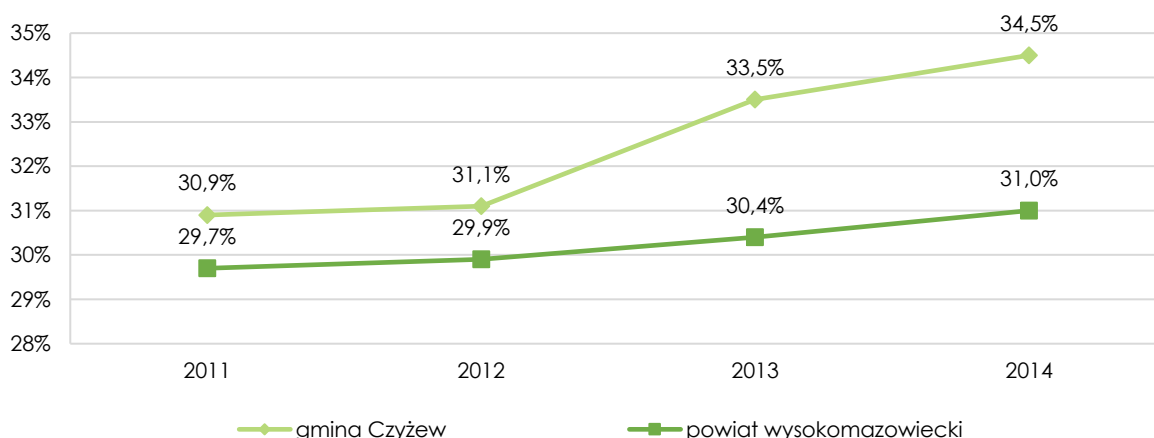

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNO-TECHNICZNA

Przeprowadzono analizę negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych, m.in. w zakresie rozwiązań urbanistycznych jakości terenów publicznych oraz degradacji stanu technicznego obiektów. W gminie Czyżew, jak i w powiecie wysokomazowieckim od 2011 roku wzrastał udział osób korzystających z instalacji kanalizacyjnych w ogólnej liczbie ludności jednostek. W gminie od 2011 do 2014 roku liczba ta wzrosła z poziomu 30,9% do 34,5%. W 2011 roku 30,9% mieszkańców gminy korzystało z instalacji kanalizacyjnych, w 2012 roku – 31,1%, w 2013 – 33,5%, natomiast w 2014 roku już 34,5% ludności korzystało z tego typu instalacji. Na poziomie powiatu notowano mniej dynamiczny wzrost tego wskaźnika. Od 2011 do 2014 roku wskaźnik ten wzrósł o 1,3%.

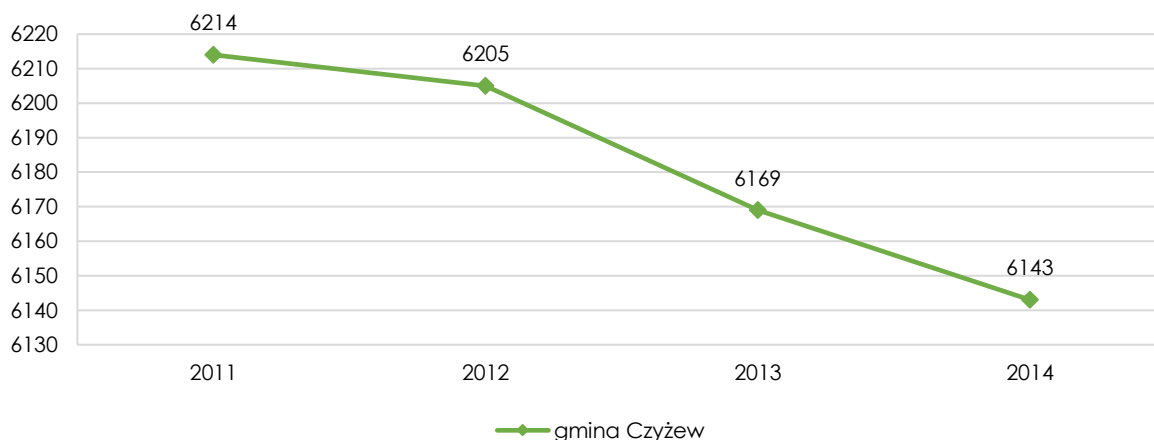
Rysunek 18. Udział osób korzystających z instalacji kanalizacyjnych w ogólnej liczbie ludności. Stan na dzień 31.12

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

W gminie Czyżew w analizowanym okresie zanotowano spadek liczby mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej. W 2011 roku z sieci wodociągowej w tej jednostce administracyjnej korzystało 6214 mieszkańców, w 2012 roku liczba ta spadła do 6205 mieszkańców, w 2014 roku – 6169, natomiast w 2014 roku liczba ta spadła do 6143 mieszkańców. Z kolei w 2015 roku liczba osób korzystających z sieci wodociągowej wynosi 6633, co stanowi liczbę niemalże wszystkich mieszkańców gminy Czyżew.

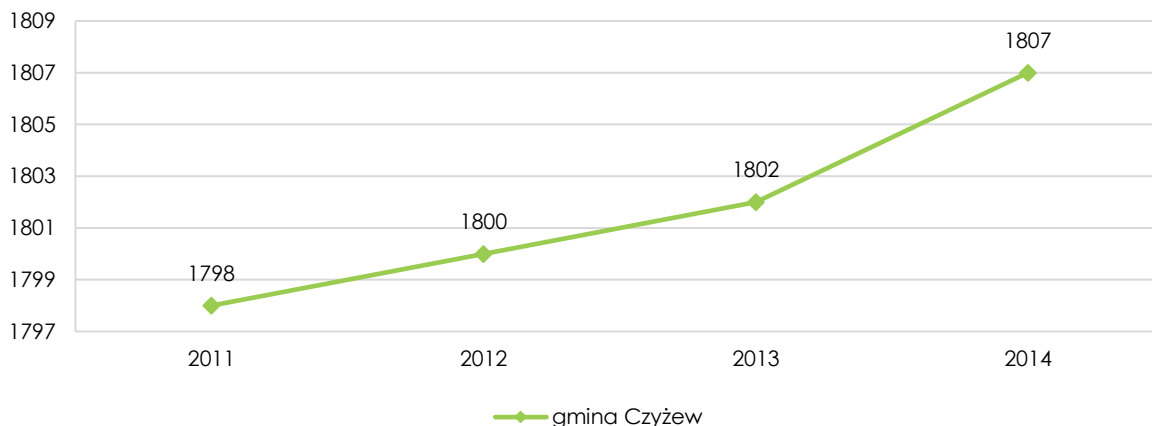
Rysunek 19. Liczba mieszkańców gminy korzystająca z sieci wodociągowej. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

W analizowanym okresie, notowało się stały wzrost liczby budynków mieszkalnych w gminie. W okresie od 2011 do 2014 roku przybyło 9 budynków tego typu. Największą liczbę mieszkań zanotowano w 2014 roku – 1807. Najmniejszą liczbę budynków mieszkalnych w gminie Czyżew zanotowano w 2011 roku. Wówczas istniało 1798 budynków mieszkalnych.

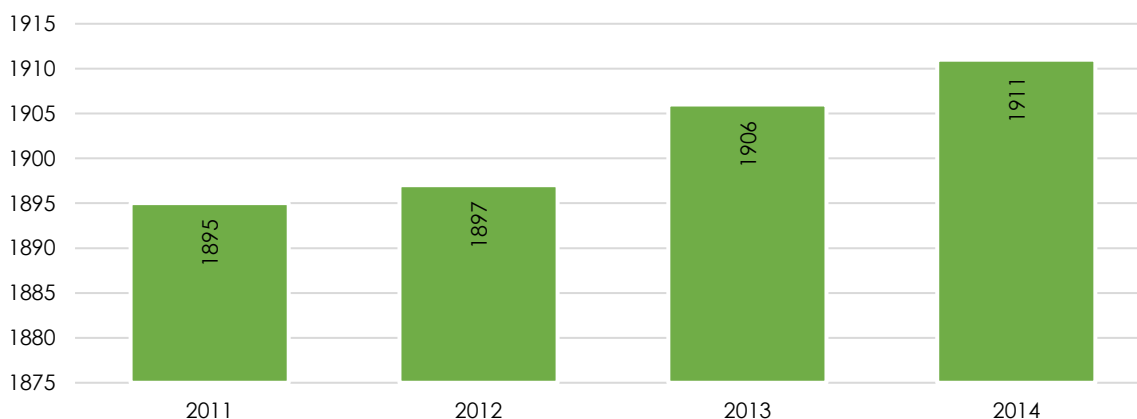
Rysunek 20. Liczba budynków mieszkalnych w gminie Czyżew. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

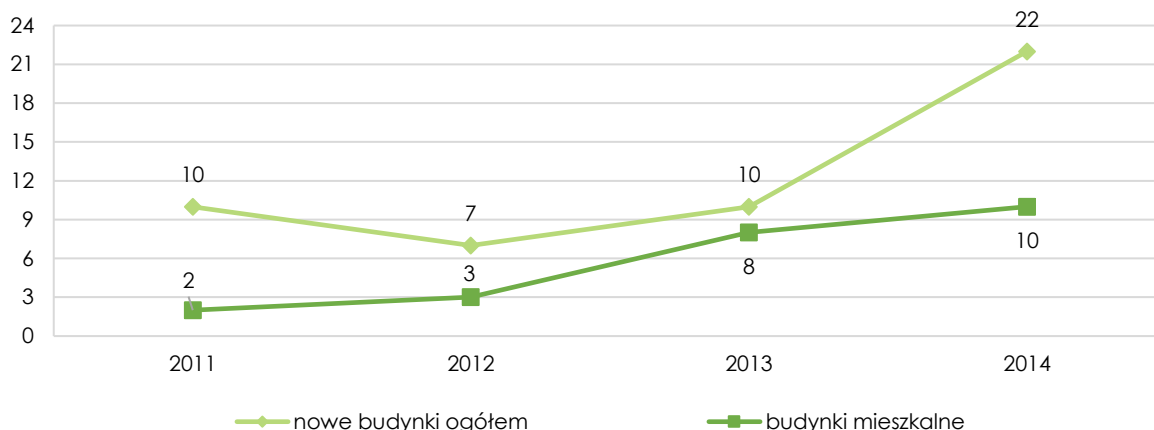
W gminie w analizowanym okresie notowało się stały wzrost liczby mieszkań. W okresie, od 2011 do 2014 roku przybyło 16 mieszkań. Najmniejszą liczbę mieszkań w gminie Czyżew zanotowano w 2011 roku – 1895 mieszkań. Najwięcej natomiast zanotowano w 2014 roku – 1911. Od 2011 do 2014 roku udział mieszkań z obszaru gminy w ogólnej liczbie mieszkań w powiecie wynosił około 10,8%. W powiecie wysokomazowieckim, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2011 było 17565 mieszkań, w 2012 – 17618, w 2013 – 17694, natomiast w 2014 – 17750.

Rysunek 21. Liczba mieszkań w gminie Czyżew. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

Najwięcej nowych budynków w gminie Czyżew oddano do użytku w 2014 roku. W tym czasie oddano 22 nowe budynki, w tym 10 budynków mieszkalnych. W 2011 roku oddano 10 budynków, w tym 2 mieszkalne, w 2012 roku – 7 budynków, w tym 3 mieszkalne natomiast w 2013 roku oddano 10 budynków, z czego 8 budynków mieszkalnych. W 2011 roku w powiecie wysokomazowieckim oddano 106 budynków, w 2012 roku – 120, w 2013 - 134, natomiast w 2014 – 134 budynki. Ponadto warto zauważyć, że w roku 2015 wydano 61 pozwoleń na budowę.

Rysunek 22. Liczba nowych budynków ogółem i budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych – GUS

W gminie Czyżew długość dróg gminnych wynosi 373,72 km, w tym długość dróg utwardzonych to 75,36 km, a nieutwardzonych to 298,36 km. Należy nadmienić, iż aż 304 km dróg wymaga modernizacji lub remontu. W gminie Czyżew występuje 18 przystanków autobusowych.

WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI

Celem niniejszej analizy danych zastanych (Desk Research) jest wskazanie mocnych i słabych stron gminy Czyżew, jej potencjałów, obszarów problemowych w celu opracowania odpowiednich wyprzedzających działań. Powyżej zaprezentowana analiza została przygotowana w oparciu o dostępne dane w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski.

Znaczącą część powierzchni gminy stanowią użytki rolne – 87,8%, jedynie 4,1% powierzchni to grunty zurbanizowane i zabudowane.

Pomimo wzrostu liczby ludności w 2015 roku zauważalne są niepokojące trendy w obszarze demografii gminy. Przede wszystkim zaobserwować można zwiększającą się liczbę migracji na pobyt stały. W dalszej perspektywie czasu postępująca migracja mieszkańców gminy może doprowadzić do wyludniania terenu. Jednakże należy także zaznaczyć, że w gminie Czyżew odnotowuje się zwiększającą liczbę dzieci w placówkach przedszkolnych oraz uczniów szkół podstawowych oraz przybywa nowych budynków ogółem i budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania, co wskazuje na rozwój gminy.

W obszarze rynku pracy poddano analizie bezrobocie w gminie Czyżew. Zauważyć można pozytywne tendencje. Zarówno stopa bezrobocia, jak i liczba osób bezrobotnych w gminie Czyżew oraz powiecie wysokomazowieckim maleje każdego roku.

W roku 2014 wzrosła liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. W roku 2013 odnotowano 113 gospodarstw domowych, które korzystały z pomocy społecznej, natomiast rok później liczba ta zwiększyła się o 2 gospodarstwa domowe. Warto także zwrócić uwagę na najbardziej aktualne dane (koniec 2015 roku) udostępnione przez Ośrodek Pomocy Społecznej, które wskazują, iż 334 osoby korzystają z pomocy społecznej w gminie Czyżew, a dodatkowo odnotowuje się wysoką liczbę osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa tj. 192 osoby. Wysoka liczba osób korzystających z pomocy społecznej stanowi niepokojący sygnał dla gminy w kontekście polityki socjalnej i wydatkowania budżetu w tym zakresie. Dodatkowo należy nadmienić, że

liczba osób bezrobotnych maleje, a liczba osób korzystających z pomocy społecznej wzrasta, dlatego też obszar ten powinien zostać poddany wnikliwemu monitoringowi w celu niwelowania negatywnych tendencji.

Warto także zwrócić uwagę na dane dotyczące infrastruktury drogowej w gminie. Długość dróg gminnych wynosi 373,72 km, z czego 304 km to drogi dojazdowe m.in. do pól i wymagają one remontu lub modernizacji. Niewystarczający stan infrastruktury drogowej obniża atrakcyjność osadniczą, inwestycyjną oraz turystyczną gminy Czyżew, co wpływać może na zahamowanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Znaczące źródło potencjału rozwoju gminy może stanowić rozwój sieci osadniczej. Odnotowuje się każdego roku wzrost liczby mieszkań oraz budynków znajdujących się na terenie gminy Czyżew.

Na podstawie powyżej zaprezentowanych wyników analizy danych zastanych (Desk Research) można wnioskować, że w Gminie Czyżew istnieją pewne obszary problemowe, które powinny zostać poddane interwencji wyprzedzających działań publicznych. Warto także zwrócić uwagę, że wiele zanalizowanych obszarów świadczy o rozwoju gminy i jej potencjale.

ANALIZA WSKAŹNIKOWA

SFERA SPOŁECZNA

Analiza sfery społecznej stanowi fundamentalną część opisu badanej zbiorowości pozwalającą na diagnozę obecnego stanu i prognozowanie oraz planowanie przyszłych zmian. Największym potencjałem rozwojowym danego obszaru jest jego kapitał ludzki. Dlatego też w prezentowanej diagnozie skupiono uwagę na analizie społecznych obszarów takich jak: ubóstwo, problemy społeczne, bezpieczeństwo, demografia, edukacja, aktywność społeczna. Wymienione kategorie tworzą katalog podstawowej wiedzy na temat wybranej zbiorowości, pozwalają także na identyfikację problemów, z jakimi potencjalnie może borykać się badana społeczność. Wśród miejscowości na których zidentyfikowano najwięcej problemów związanych ze zjawiskiem bezrobocia, należą: Brulino Koski i Brulino Piwki, Czyżew Ruś Wieś, Czyżew Siedliska, Czyżew Sutki, Dąbrowa Wielka, Dmochy Glinki, Dmochy Rodzonki, Krzeczkowo Gromadzyn.

Tabela 9. Wskaźniki dotyczące bezrobocia w gminie Czyżew

Miejscowości	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych do 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Brulino Koski i Brulino Piwki	5,88	2,94	2,35	0,59	1,76	1,18
Czyżew – Chrapki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Czyżew – Ruś – Kolonia	7,41	0,00	0,00	3,70	1,23	1,23
Czyżew – Ruś – Wieś	5,38	3,85	0,77	1,54	3,85	1,54
Czyżew Siedliska	4,76	1,90	1,90	0,95	2,86	2,86
Czyżew – Sutki	5,23	3,49	2,33	1,74	2,33	2,33
Dąbrowa –Szatanki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dąbrowa –Cherubiny	0,81	0,00	0,81	0,00	0,00	0,00
Dąbrowa – Kity	3,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dąbrowa – Michałki	2,21	0,74	0,74	0,00	0,00	0,74
Dąbrowa – Nowa Wieś	5,04	1,44	4,32	0,00	2,16	4,32
Dąbrowa Wielka	7,84	3,92	1,96	2,94	2,94	3,92
Dmochy – Glinki	3,20	0,80	0,80	0,80	1,60	0,80
Dmochy – Mrozy	1,67	0,00	1,67	0,00	0,00	0,00
Dmochy – Rodzonki	4,42	1,77	0,88	1,77	0,88	0,88
Dmochy – Wochy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dmochy – Wypychy	2,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Godlewo Kolonia	1,89	0,00	1,89	0,00	0,00	1,89
Godlewo Piętaki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jażwiny – Koczoty	8,00	4,00	4,00	0,00	4,00	0,00
Kaczyn Herbasy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kaczyn Stary	3,90	0,00	2,60	0,00	1,30	0,65
Krzeczkowo – Nowe Bieńki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Krzeczkowo – Stare Bieńki	4,00	4,00	0,00	0,00	0,00	4,00
Krzeczkowo Gromadzyn	4,00	4,00	1,00	1,00	2,00	2,00
Krzeczkowo Mianowskie	1,27	0,00	0,64	0,00	0,64	0,64
Krzeczkowo Szepielaki	2,00	2,00	2,00	0,00	0,00	0,00
Michałowo Wielkie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ołdaki – Magna Brok	1,87	1,87	1,87	0,00	1,87	0,93

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

Miejscowości	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych do 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Rosochate Kościelne	3,13	1,14	1,42	0,57	0,57	0,57
Rosochate Nartoty	1,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siennica- Puziki	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
Siennica – Szymanki	6,67	3,33	3,33	0,00	0,00	0,00
Siennica – Klawy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siennica – Lipusy	1,89	0,00	1,89	0,00	1,89	1,89
Siennica – Pietrasze	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siennica – Święchy	1,82	0,00	1,82	0,00	0,00	0,00
Stokowo – Szerszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Szulborze Kozy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Święck Strumiany	4,00	2,00	4,00	0,00	2,00	0,00
Zalesie Stare	2,86	2,86	0,00	2,86	2,86	0,00
Zalesie Stefanowo	2,27	2,27	1,14	0,00	1,14	0,00
Zaręby Bindugi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zaręby Góry Leśne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zaręby Skórki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zaręby Święchy	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
Czyżew	4,59	1,98	1,74	1,27	1,19	1,94
Gmina Czyżew	3,53	1,52	1,41	0,83	1,02	1,40

Źródło: opracowanie grupa BST

Tabela poniżej prezentuje liczbę osób korzystających z pomocy społecznej, w przeliczeniu na 100 mieszkańców w roku 2015. Wskaźniki powyżej wartości referencyjnej oznaczają negatywne zjawiska. Wśród miejscowości, które borykają się z największą liczbą osób korzystających z pomocy społecznej, należy zaliczyć: Czyżew Ruś Kolonia, Czyżew Ruś Wieś, Dąbrowa Michałki, Dąbrowa Wielka, Dmochy Glinki, Józwiny Koczoty, Krzeczkowo Mianowskie, Ołdaki – Magna Brok. Należy zaznaczyć, iż często wysokie wskaźniki wśród osób bezrobotnych przekładają się na wysoką liczbę osób korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 10. Wskaźniki dotyczące zależności od wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Czyżew

Miejscowości	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwalej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Brulino Koski i Brulino Piwki	5,88	0,59	0,59	5,88	1,18
Czyżew – Chrapki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Czyżew – Ruś – Kolonia	14,81	13,58	13,58	7,41	0,00
Czyżew – Ruś – Wieś	6,92	3,08	2,31	6,92	0,00
Czyżew Siedliska	1,90	0,95	1,90	1,90	0,00
Czyżew – Sutki	5,23	0,58	1,16	5,23	1,74
Dąbrowa – Szatanki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dąbrowa – Cherubiny	4,88	0,00	4,88	4,88	0,00
Dąbrowa – Kity	17,86	0,00	17,86	17,86	0,00
Dąbrowa – Michałki	4,41	0,74	3,68	3,68	6,62
Dąbrowa – Nowa Wieś	5,04	0,00	5,04	0,00	0,00
Dąbrowa Wielka	6,86	2,94	6,86	4,90	0,00

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

Miejscowości	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwalej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Dmochy – Glinki	5,60	0,80	3,20	5,60	4,80
Dmochy – Mrozy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dmochy – Rodzonki	0,88	0,88	0,88	0,88	0,00
Dmochy – Wochy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dmochy – Wypychy	10,26	10,26	0,00	0,00	0,00
Godlewo Kolonia	0,00	0,00	0,00	0,00	9,43
Godlewo Piętaki	0,00	0,00	0,00	0,00	8,11
Jażwiny – Koczoty	4,00	4,00	4,00	4,00	0,00
Kaczyn Herbasy	0,92	0,00	0,92	0,92	0,00
Kaczyn Stary	0,65	0,65	0,65	0,65	0,00
Krzczkowo – Nowe Bieńki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Krzczkowo – Stare Bieńki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Krzczkowo Gromadzyn	2,00	2,00	0,00	0,00	0,00
Krzczkowo Mianowskie	3,82	3,18	3,18	3,18	0,00
Krzczkowo Szepielaki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Michałowo Wielkie	1,20	1,20	0,00	1,20	4,82
Ołdaki – Magna Brok	10,28	6,54	6,54	3,74	0,00
Rosochate Kościelne	3,70	1,71	0,57	3,70	0,00
Rosochate Nartoty	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siennica- Puziki	44,44	0,00	44,44	0,00	0,00
Siennica – Szymanki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siennica – Klawy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siennica – Lipusy	9,43	0,00	0,00	0,00	0,00
Siennica – Pietrasze	0,00	0,00	0,00	0,00	11,76
Siennica – Święchy	5,45	0,00	0,00	5,45	0,00
Stokowo – Szerszenie	2,86	2,86	2,86	2,86	0,00
Szulborze Kozy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Święck Strumiany	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zalesie Stare	1,43	1,43	1,43	1,43	0,00
Zalesie Stefanowo	0,00	0,00	0,00	0,00	5,68
Zaręby Bindugi	3,03	3,03	0,00	3,03	0,00
Zaręby Góry Leśne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zaręby Skórki	0,00	0,00	0,00	0,00	5,00
Zaręby Święchy	13,11	0,00	0,00	13,11	0,00
Czyżew	3,13	0,71	1,03	2,73	0,79
Gmina Czyżew	3,51	1,14	1,62	2,74	0,97

Źródło: opracowanie grupa BST

Podczas diagnozy analizie poddano także liczbę zameldowań oraz wskaźnik przyrostu naturalnego na 100 mieszkańców. Średnia wartość dla gminy Czyżew wynosi 1,46 w przypadku liczby zameldowań, natomiast w przypadku przyrostu naturalnego wartość referencyjna wynosi -0,39. Wartości niższe niż średnia dla gminy odnotowano w miejscowościach: Czyżew Ruś Kolonia, Czyżew Siedliska, Dąbrowa Szatanki, Dąbrowa Michałki, Dąbrowa Nowa Wieś, Dmochy Glinki, Dmochy Wochy, Józwiny Koczoty, Krzczkowo – Nowe Bieńki, Krzczkowo – Stare Bieńki, Krzczkowo Gromadzyn, Ołdaki

– Magna Brok, Siennica – Święchy, Zaręby Góry Leśne. Wskaźnik liczby zameldowań, który informuje o atrakcyjności danej miejscowości pod względem osiedleńczym, potwierdza jednocześnie, iż miejscowości, które borykają się z problemami bezrobocia, ubóstwa oraz innych problemów społecznych, są często miejscowościami z niskim wskaźnikiem zameldowań, bądź ujemnym przyrostem naturalnym. W połączeniu ze sytuacją demograficzną w gminie budzi to niepokój. Należy zatem dążyć do podjęcia wyprzedzających działań związanych z aktywizacją osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Tabela 11. Wskaźniki dotyczące kwestii demograficznych

Miejscowość	Liczba osób nowo zameldowanych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Przyrost naturalny
Brulino Koski i Brulino Piwki	4,71	-0,59
Czyżew – Chrapki	0,00	0,00
Czyżew – Ruś – Kolonia	0,00	-1,23
Czyżew – Ruś – Wieś	0,00	0,77
Czyżew Siedliska	0,95	-0,95
Czyżew – Sułki	2,91	-0,58
Dąbrowa –Szatanki	0,00	-13,33
Dąbrowa –Cherubiny	4,07	0,81
Dąbrowa – Kiły	7,14	0,00
Dąbrowa – Michałki	0,00	-1,47
Dąbrowa – Nowa Wieś	0,00	-2,88
Dąbrowa Wielka	6,86	-1,96
Dmochy – Glinki	0,80	-0,80
Dmochy – Mrozy	0,00	0,00
Dmochy – Rodzonki	1,77	0,00
Dmochy – Wochy	0,92	-2,75
Dmochy – Wypychy	2,56	0,00
Godlewo Kolonia	1,89	-1,89
Godlewo Piętaki	16,22	2,70
Jaźwiny – Koczoty	0,00	-4,00
Kaczyn Herbasy	0,92	0,92
Kaczyn Stary	0,00	1,30
Krzczkowo – Nowe Bieńki	0,00	-3,06
Krzczkowo – Stare Bieńki	0,00	-4,00
Krzczkowo Gromadzyn	0,00	-1,00
Krzczkowo Mianowskie	0,00	0,64
Krzczkowo Szepielaki	2,00	2,00
Michałowo Wielkie	3,61	0,00
Ołdaki – Magna Brok	0,00	-1,87
Rosochate Kościelne	0,00	-0,57
Rosochate Nartofły	1,92	0,00
Siennica- Puziki	0,00	0,00
Siennica – Szymanki	3,33	3,33
Siennica – Kławy	0,00	0,00
Siennica – Lipusy	0,00	0,00
Siennica – Pietrasze	0,00	0,00

Miejscowość	Liczba osób nowo zameldowanych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Przyrost naturalny
Siennica – Święchy	0,00	-3,64
Stokowo – Szerszenie	0,00	0,00
Szulborze Kozy	0,00	1,52
Święck Strumiany	0,00	2,00
Zalesie Stare	0,00	0,00
Zalesie Stefanowo	1,14	1,14
Zaręby Bindugi	1,52	3,03
Zaręby Góry Leśne	0,00	-3,08
Zaręby Skórki	1,67	-1,67
Zaręby Święchy	1,64	1,64
Czyżew	1,66	-0,23
Gmina Czyżew	1,46	-0,39

Źródło: opracowanie grupa BST

Komenda Policji udostępniła również dane dotyczące liczby wypadków i kolizji drogowych oraz zatrzymań do wyrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań w gminie w roku 2015. Najwyższe wartości wskaźnika w odniesieniu do 100 mieszkańców zanotowano w miejscowościach: Dąbrowa Wielka, Rosochate Kościelne, Szulborze Kozy. Wartości wyższe od średniej referencyjnej dla Gminy, oznaczają zjawiska negatywne, należy dążyć do zmniejszenia obu wskaźników.

Tabela 12. Wskaźniki dotyczące bezpieczeństwa w gminie Czyżew

Miejscowość	Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zatrzymań do wyrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Brulino Koski i Brulino Piwki	1,18	0,00
Czyżew – Chrapki	5,71	0,00
Czyżew – Ruś – Kolonia	0,00	1,23
Czyżew – Ruś – Wieś	0,00	0,00
Czyżew Siedliska	0,95	0,00
Czyżew – Sutki	1,16	0,00
Dąbrowa – Szatanki	0,00	0,00
Dąbrowa – Cherubiny	0,00	0,00
Dąbrowa – Kity	0,00	0,00
Dąbrowa – Michałki	0,00	1,47
Dąbrowa – Nowa Wieś	0,00	0,00
Dąbrowa Wielka	2,94	0,98
Dmochy – Glinki	0,80	0,80
Dmochy – Mrozy	0,00	0,00
Dmochy – Rodzonki	0,00	0,00
Dmochy – Wochy	0,00	0,92
Dmochy – Wypychy	10,26	0,00
Godlewo Kolonia	0,00	0,00
Godlewo Piętaki	0,00	0,00
Jażwiny – Koczoty	0,00	0,00
Kaczyn Herbasy	0,00	0,00
Kaczyn Stary	0,65	0,00
Krzczkowo – Nowe Bieńki	1,02	0,00
Krzczkowo – Stare Bieńki	0,00	0,00

Miejscowość	Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zatrzymań do wyrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Krzczkowo Gromadzyn	0,00	0,00
Krzczkowo Mianowskie	0,64	1,27
Krzczkowo Szepielaki	0,00	0,00
Michałowo Wielkie	0,00	0,00
Ołdaki – Magna	1,87	0,00
Rosochate Kościelne	0,85	0,57
Rosochate Nartoły	0,00	0,00
Siennica- Puziki	0,00	0,00
Siennica – Szymanki	0,00	0,00
Siennica – Klawy	0,00	0,00
Siennica – Lipusy	0,00	0,00
Siennica – Pietrasze	0,00	5,88
Siennica – Święchy	0,00	0,00
Stokowo – Szerszenie	0,00	0,00
Szulborze Kozy	7,58	1,52
Święck Strumiany	2,00	0,00
Zalesie Stare	1,43	0,00
Zalesie Stefanowo	0,00	1,14
Zaręby Bindugi	0,00	0,00
Zaręby Góry Leśne	0,00	0,00
Zaręby Skórki	0,00	0,00
Zaręby Święchy	1,64	0,00
Czyżew	0,48	0,51
Gmina Czyżew	0,67	0,41

Źródło: opracowanie grupa BST

Analizie poddano również wyniki egzaminu gimnazjalnego w Gimnazjum im. Papieża Jana Pawła II w Zespole Szkół w Czyżewie. Zestawiono je wraz ze średnimi wynikami w powiecie, województwie i kraju.

Tabela 13. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w Gimnazjum im. Papieża Jana Pawła II w Zespole Szkół w Czyżewie w porównaniu z wynikami w powiecie, województwie i kraju

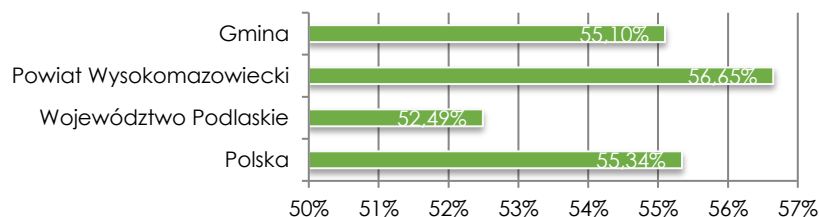
Przedmiot	Liczba przystępujących do egzaminu w szkole	Średni wynik w szkole (%)	Liczba uczniów w szkole z wynikiem			(%) Średni wynik w			
			niskim	średnim	wysokim	gminie	powiecie	województwie	kraju
język polski	70	63	11	44	15	62	64	62	62
historia i wiedza o społeczeństwie	70	62	18	44	8	61	65	65	64
matematyka	70	46	18	41	11	46	50	50	48
przedmioty przyrodnicze	70	49	21	33	16	49	51	51	50
język angielski poziom podstawowy	70	62	20	38	12	60	63	68	67
język angielski poziom rozszerzony	70	42	26	33	11	46	50	50	48

Źródło: opracowanie grupa BST

Zgodnie z powyższą tabelą można zauważyć, iż gimnazjum w Czyżewie odnotowało gorsze wyniki w porównaniu ze średnią w powiecie wysokomazowieckim.

55,1% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy Czyżew oddało swój głos drugiej turze wyborów prezydenckich w 2015 roku. Wynik ten był niższy niż frekwencja w powiecie i kraju, ale wyższy od frekwencji w województwie (Rysunek 23).

Rysunek 23. Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich w 2015 roku (druga tura)

Źródło: opracowanie grupa BST

Podsumowanie – sfera społeczna

Do analizy sfery społecznej wykorzystano następujące wskaźniki, zawarte w tabeli poniżej.

Tabela 14. Wskaźniki – sfera społeczna

Lp.	Wskaźnik
W1	Wskaźnik liczby bezrobotnych ogółem
W2	Wskaźnik liczby osób długotrwale bezrobotnych
W3	Wskaźnik liczby bezrobotnych do 50 roku życia
W4	Wskaźnik liczby bezrobotnych do 30 roku życia
W5	Wskaźnik liczby bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego
W6	Wskaźnik liczby bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych
W7	Wskaźnik liczby osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej
W8	Wskaźnik liczby osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu długotrwalej lub ciężkiej choroby
W9	Wskaźnik liczby osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa
W10	Wskaźnik liczby osób z niepełnosprawnością korzystających z świadczeń z pomocy społecznej
W11	Wskaźnik liczby osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta”
W12	Wskaźnik liczby zameldowań
W13	Wskaźnik przyrostu naturalnego
W14	Wskaźnik liczby wypadków i kolizji drogowych
W15	Wskaźnik liczby zatrzymań do wytrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań

W celu wskazania jednostek pomocniczych, w których występuje wysokie bądź bardzo wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej dokonano syntetycznej oceny stopnia nasilenia negatywnych zjawisk. W przypadku kryterium społecznego w celu dokonania syntetycznej oceny zliczono wartości wszystkich wskaźników zestandaryzowanych.

Tabela prezentuje wartości poszczególnych analizowanych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala z podziałem gminy Czyżew na poszczególne miejscowości. Biorąc pod uwagę dane zaprezentowane w tabeli można wnioskować, że wśród miejscowości, które znajdują się w stanie kryzysowym wymienić należy: Brulino Koski i Bruno Piwki, Czyżew – Ruś – Kolonia, Czyżew – Ruś – Wieś, Czyżew Siedliska, Czyżew – Sutki, Dąbrowa – Nowa Wieś, Dąbrowa Wielka, Dmochy – Glinki, Jażwiny – Koczty, Krzeczkowo – Stare Bieńki, Krzeczkowo Gromadzyn, Ołdaki – Magna Brok, Święck Strumiany, Zalesie Stare i Czyżew.

Tabela 15. Wskaźniki społeczne zestandaryzowane – wskaźnik Perkala

Miejscowości	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	SUMA
Brulino Koski i Bruno Piwki	0,735	0,735	0,545	0,159	0,273	0,441	0,132	0,043	0,013	0,329	0,100	0,710	0,235	0,115	0,000	4,566
Czyżew – Chrapki	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,200	0,557	0,000	1,757
Czyżew – Ruś – Kolonia	0,926	0,000	0,000	1,000	0,286	0,309	0,333	1,000	0,306	0,415	0,000	1,000	0,274	0,000	0,210	6,058
Czyżew – Ruś – Wieś	0,673	0,962	0,178	0,415	0,356	0,962	0,156	0,227	0,052	0,388	0,000	1,000	0,154	0,000	0,000	5,522
Czyżew Siedliska	0,595	0,476	0,441	0,257	0,662	0,714	0,043	0,070	0,043	0,107	0,000	0,941	0,257	0,093	0,000	4,700
Czyżew – Sutki	0,654	0,872	0,539	0,471	0,539	0,581	0,118	0,043	0,026	0,293	0,148	0,821	0,235	0,113	0,000	5,453
Dąbrowa – Szataniki	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	1,000	0,000	0,000	2,000
Dąbrowa – Cherubiny	0,102	0,000	0,188	0,000	0,000	0,000	0,110	0,000	0,110	0,273	0,000	0,749	0,151	0,000	0,000	1,683
Dąbrowa – Kity	0,446	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,402	0,000	0,402	1,000	0,000	0,560	0,200	0,000	0,000	3,010
Dąbrowa – Michałki	0,276	0,184	0,170	0,000	0,170	0,000	0,099	0,054	0,083	0,206	0,563	1,000	0,288	0,000	0,250	3,343
Dąbrowa – Nowa Wieś	0,629	0,360	1,000	0,000	1,000	0,540	0,113	0,000	0,113	0,000	0,000	1,000	0,373	0,000	0,000	5,128
Dąbrowa Wielka	0,980	0,980	0,454	0,794	0,908	0,735	0,154	0,217	0,154	0,275	0,000	0,577	0,318	0,287	0,167	7,001
Dmochy – Glinki	0,400	0,200	0,185	0,216	0,185	0,400	0,126	0,059	0,072	0,314	0,408	0,951	0,248	0,078	0,136	3,978
Dmochy – Mrozy	0,208	0,000	0,386	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,200	0,000	0,000	1,794
Dmochy – Rodzonki	0,553	0,442	0,205	0,478	0,205	0,221	0,020	0,065	0,020	0,050	0,000	0,891	0,200	0,000	0,000	3,350
Dmochy – Wochy	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,943	0,365	0,000	0,156	1,465
Dmochy – Wypychy	0,321	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,231	0,755	0,000	0,000	0,000	0,842	0,200	1,000	0,000	3,348
Godlewo Kolonia	0,236	0,000	0,437	0,000	0,437	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,802	0,884	0,313	0,000	0,000	3,109
Godlewo Piętaki	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,689	0,000	0,038	0,000	0,000	0,727
Jażwiny – Koczły	1,000	1,000	0,927	0,000	0,000	1,000	0,090	0,295	0,090	0,224	0,000	1,000	0,440	0,000	0,000	6,065
Kaczyn Herbasy	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,021	0,000	0,021	0,051	0,000	0,943	0,145	0,000	0,000	1,181
Kaczyn Stary	0,487	0,000	0,602	0,000	0,150	0,325	0,015	0,048	0,015	0,036	0,000	1,000	0,122	0,063	0,000	2,863
Krzczkowo – Nowe Bieńki	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,384	0,099	0,000	1,483
Krzczkowo – Stare Bieńki	0,500	1,000	0,000	0,000	0,927	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,440	0,000	0,000	3,867
Krzczkowo Gromadzyn	0,500	1,000	0,232	0,270	0,463	0,500	0,045	0,147	0,000	0,000	0,000	1,000	0,260	0,000	0,000	4,417
Krzczkowo Mianowskie	0,159	0,000	0,148	0,000	0,148	0,159	0,086	0,235	0,072	0,178	0,000	1,000	0,162	0,062	0,217	2,625
Krzczkowo Szepielaki	0,250	0,500	0,463	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,877	0,080	0,000	0,000	2,170
Michałowo Wielkie	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,027	0,089	0,000	0,067	0,410	0,777	0,200	0,000	0,000	1,570
Ołdaki – Magna Brok	0,234	0,467	0,433	0,000	0,217	0,467	0,231	0,482	0,147	0,209	0,000	1,000	0,312	0,182	0,000	4,382
Rosochate Kościelne	0,392	0,285	0,330	0,154	0,132	0,142	0,083	0,126	0,013	0,207	0,000	1,000	0,234	0,083	0,097	3,279
Rosochate Naroty	0,240	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,881	0,200	0,000	0,000	1,322
Siennica- Puziki	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	1,000	0,000	1,000	0,000	0,000	1,000	0,200	0,000	0,000	3,200
Siennica – Szymbanki	0,833	0,833	0,772	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,794	0,000	0,000	0,000	3,233
Siennica – Kławy	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,200	0,000	0,000	1,200
Siennica – Lipusy	0,236	0,000	0,437	0,000	0,437	0,472	0,212	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,200	0,000	0,000	2,994
Siennica – Pietrasze	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	1,000	0,200	0,000	1,000	3,200
Siennica – Święchy	0,227	0,000	0,421	0,000	0,000	0,000	0,123	0,000	0,000	0,305	0,000	1,000	0,418	0,000	0,000	2,495
Stokowo – Szerszenie	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,064	0,210	0,064	0,160	0,000	1,000	0,200	0,000	0,000	1,699
Szulborze Kozy	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,109	0,739	0,258	2,105

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

Miejscowości	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	SUMA
Święck Strumiany	0,500	0,500	0,927	0,000	0,000	0,500	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,080	0,195	0,000	3,702
Zalesie Stare	0,357	0,714	0,000	0,771	0,000	0,714	0,032	0,105	0,032	0,080	0,000	1,000	0,200	0,139	0,000	4,146
Zalesie Stefanowo	0,284	0,568	0,263	0,000	0,000	0,284	0,000	0,000	0,000	0,000	0,483	0,930	0,132	0,000	0,193	3,138
Zaręby Bindugi	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,068	0,223	0,000	0,170	0,000	0,907	0,018	0,000	0,000	1,386
Zaręby Góry Leśne	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	0,385	0,000	0,000	1,385
Zaręby Skórki	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,425	0,897	0,300	0,000	0,000	1,622
Zaręby Święchy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	0,295	0,000	0,000	0,734	0,000	0,899	0,102	0,160	0,000	2,190
Czyżew	0,574	0,495	0,404	0,342	0,275	0,485	0,070	0,052	0,023	0,153	0,067	0,897	0,214	0,046	0,088	4,188
Gmina Czyżew	0,441	0,380	0,327	0,224	0,236	0,349	0,079	0,084	0,036	0,154	0,083	0,910	0,224	0,066	0,069	3,663

Źródło: opracowanie Grupa BST

SFERA GOSPODARCZA

Monitoring potencjału rozwoju ekonomiczno-gospodarczego i analiza sytuacji zastanej są niezwykle ważne w kontekście planowanych działań, w ramach procesu rewitalizacji. Analizie poddany został obszar przedsiębiorczości w gminie Czyżew. Siłą rozwojową każdej miejscowości jest jej kondycja ekonomiczno-gospodarcza. Wyznaczenie obszarów stanowiących o problematycznym charakterze gminy, pozwoli na dokonanie zmian, pozwalających w przyszłości ograniczyć bariery rozwojowe Gminy. Skuteczne zaplanowanie przemian w lokalnej gospodarce zwiększy jej konkurencyjność i atrakcyjność dla pracowników oraz potencjalnych inwestorów.

Podczas diagnozy sfery gospodarczej w gminie Czyżew wzięto pod uwagę liczbę podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON³ oraz Krajowego Rejestru Sądowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze po 1 stycznia 2015 roku również w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Zgodnie z poniższą tabelą wiele miejscowości nie posiada na swoim terenie żadnych podmiotów gospodarczych lub jest to niewielka liczba, najczęściej małe podmioty usługowe. Brak jest na terenie gminy dużych podmiotów zatrudniające powyżej 49 osób.

Tabela 16. Wskaźniki dotyczące aktywności gospodarczej w gminie Czyżew

Miejscowość	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Brulino Koski i Brulino Piwki	2,35	0,59
Czyżew – Chrapki	14,29	0,00
Czyżew – Ruś – Kolonia	0,00	0,00
Czyżew – Ruś – Wieś	6,92	0,77
Czyżew Siedliska	2,86	1,90
Czyżew – Sułki	0,58	0,00
Dąbrowa –Szatanki	20,00	0,00
Dąbrowa –Cherubiny	4,07	0,81
Dąbrowa – Kity	3,57	3,57
Dąbrowa – Michałki	2,21	0,74
Dąbrowa – Nowa Wieś	2,88	0,72
Dąbrowa Wielka	9,80	0,98
Dmochy – Glinki	0,80	0,00
Dmochy – Mrozy	3,33	0,00
Dmochy – Rodzonki	5,31	1,77
Dmochy – Wochy	5,50	0,00

³ REGON - Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej

Dmochy – Wypychy	0,00	0,00
Godlewo Kolonia	3,77	0,00
Godlewo Piętaki	8,11	0,00
Jażwiny – Koczoty	8,00	4,00
Kaczyn Herbasy	2,75	0,00
Kaczyn Stary	4,55	1,30
Krzczkowo – Nowe Bieńki	2,04	0,00
Krzczkowo – Stare Bieńki	4,00	0,00
Krzczkowo Gromadzyn	5,00	0,00
Krzczkowo Mianowskie	6,37	0,00
Krzczkowo Szepielaki	2,00	0,00
Michałowo Wielkie	2,41	0,00
Oldaki – Magna	1,87	0,93
Rosochate Kościelne	8,83	0,28
Rosochate Narłoty	59,62	0,00
Siennica- Puziki	0,00	0,00
Siennica – Szymanki	0,00	0,00
Siennica – Klawy	2,33	0,00
Siennica – Lipusy	3,77	0,00
Siennica – Pietrasze	0,00	0,00
Siennica – Święchy	1,82	0,00
Stokowo – Szerszenie	2,86	0,00
Szulborze Kozy	0,00	0,00
Święck Strumiany	8,00	0,00
Zalesie Stare	2,86	0,00
Zalesie Stefanowo	2,27	0,00
Zaręby Bindugi	0,00	0,00
Zaręby Góry Leśne	1,54	0,00
Zaręby Skórki	6,67	0,00
Zaręby Święchy	0,00	0,00
Miasto	10,73	1,19
Gmina Czyżew	7,12	0,72

Źródło: opracowanie grupa BST

Podsumowanie – sfera gospodarcza

Do analizy sfery gospodarczej wykorzystano następujące wskaźniki, które pomogły w diagnozie tego obszaru: liczbę podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców i liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości powyższych wskaźników oraz wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału gminy Czyżew na miejscowości. Dane zaprezentowane prezentują obraz gospodarczy gminy. Należy zaznaczyć, że część miejscowości, w których zdiagnozowano problemy społeczne, boryka się również z niewielką liczbą podmiotów gospodarczych lub wręcz ich brakiem.

W16 – Liczba podmiotów gospodarczych

W17 – Liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych

Tabela 17. Wskaźniki gospodarcze zestandaryzowane – wskaźnik Perkala

Miejscowość	W16	W17	SUMA
Brulino Koski i Brulino Piwki	0,961	0,853	1,813
Czyżew – Chrapki	0,760	1,000	1,760
Czyżew – Ruś – Kolonia	1,000	1,000	2,000
Czyżew – Ruś – Wieś	0,884	0,808	1,692
Czyżew Siedliska	0,952	0,524	1,476
Czyżew – Sutki	0,990	1,000	1,990
Dąbrowa –Szatanki	0,665	1,000	1,665
Dąbrowa –Cherubiny	0,932	0,797	1,729
Dąbrowa – Kity	0,940	0,107	1,047
Dąbrowa – Michałki	0,963	0,816	1,779
Dąbrowa – Nowa Wieś	0,952	0,820	1,772
Dąbrowa Wielka	0,836	0,755	1,590
Dmochy – Glinki	0,987	1,000	1,987
Dmochy – Mrozy	0,944	1,000	1,944
Dmochy – Rodzonki	0,911	0,558	1,468
Dmochy – Wochy	0,908	1,000	1,908
Dmochy – Wypychy	1,000	1,000	2,000
Godlewo Kolonia	0,937	1,000	1,937
Godlewo Piętaki	0,864	1,000	1,864
Jażwiny – Koczoty	0,866	0,000	0,866
Kaczyn Herbasy	0,954	1,000	1,954
Kaczyn Stary	0,924	0,675	1,599
Krzczkowo – Nowe Bieńki	0,966	1,000	1,966
Krzczkowo – Stare Bieńki	0,933	1,000	1,933
Krzczkowo Gromadzyn	0,916	1,000	1,916
Krzczkowo Mianowskie	0,893	1,000	1,893
Krzczkowo Szepielaki	0,966	1,000	1,966
Michałowo Wielkie	0,960	1,000	1,960
Ołdaki – Magna Brok	0,969	0,766	1,735
Rosochate Kościelne	0,852	0,929	1,781
Rosochate Narfoły	0,000	1,000	1,000
Siennica- Puziki	1,000	1,000	2,000
Siennica – Szymanki	1,000	1,000	2,000
Siennica – Kławy	0,961	1,000	1,961
Siennica – Lipusy	0,937	1,000	1,937
Siennica – Pietrasze	1,000	1,000	2,000
Siennica – Święchy	0,970	1,000	1,970
Stokowo – Szerszenie	0,952	1,000	1,952
Szulborze Kozy	1,000	1,000	2,000
Święck Strumiany	0,866	1,000	1,866
Zalesie Stare	0,952	1,000	1,952
Zalesie Stefanowo	0,962	1,000	1,962
Zaręby Bindugi	1,000	1,000	2,000
Zaręby Góry Leśne	0,974	1,000	1,974
Zaręby Skórki	0,888	1,000	1,888
Zaręby Święchy	1,000	1,000	2,000
Czyżew	0,820	0,703	1,523
Gmina Czyżew	0,881	0,820	1,700

Źródło: opracowanie Grupa BST

SFERA ŚRODOWISKOWA

Jednym z równie ważnych aspektów diagnozy obszarów zdegradowanych jest sfera środowiskowa. Analiza tego obszaru pozwoli na określenie kondycji środowiskowej gminy Czyżew. Współcześnie nacisk kładzie się na optymalizowanie sytuacji środowiskowej, gdyż ma ona wpływ na jakość życia mieszkańców gminy oraz stanowi o atrakcyjności i potencjale danego obszaru. Zatem identyfikacja kondycji środowiska w Czyżewie staje się niezwykle potrzebna w celu wyznaczenia obszarów kryzysowych, wymagających działań interwencyjnych w ramach procesu rewitalizacji.

Sfera środowiskowa w gminie Czyżew zdiagnozowana została na podstawie wskaźnika nagromadzenia wyrobów azbestowych na terenie gminy. Na terenie całej gminy występują materiały azbestowe – średnio ponad 82 tony na 100 mieszkańców. W tabeli zawarto wskaźnik masy wyrobów zawierających azbest w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Największe ilości azbestu w odniesieniu do liczby mieszkańców znajdują się w Czyżewie-Chrapkach i w Siennicy-Świąchach. Tabela na kolejnej stronie ilustruje rozmieszczenie wyrobów azbestowych w gminie, pokazując tym samym, że problem dotyczy jej całego obszaru.

Tabela 18. Wskaźnik nagromadzenia wyrobów azbestowych na 100 mieszkańców (kg)

Wyszczególnienie	Masa wyrobów zawierających azbest w przeliczeniu na 100 mieszkańców (kg)
Brulino Koski i Bruno Piwki	91 034,71
Czyżew – Chrapki	401 908,57
Czyżew - Ruś – Kolonia	112 756,79
Czyżew - Ruś – Wieś	26 391,54
Czyżew Siedliska	88 010,48
Czyżew – Sutki	62 281,40
Dąbrowa –Szatanki	275 733,33
Dąbrowa –Cherubiny	158 382,11
Dąbrowa – Kity	205 071,43
Dąbrowa – Michałki	170 461,76
Dąbrowa - Nowa Wieś	171 492,81
Dąbrowa Wielka	164 805,88
Dmochy – Glinki	88 598,40
Dmochy – Mrozy	188 281,67
Dmochy – Rodzonki	112 170,80
Dmochy – Wochy	136 752,29
Dmochy – Wypychy	126 358,97
Godlewo Kolonia	146 113,21
Godlewo Piętaki	102 567,57
Jażwiny – Koczoty	271 920,00
Kaczyn Herbasy	140 605,50
Kaczyn Stary	126 535,06
Krzczkowo - Nowe Bieńki	141 978,57
Krzczkowo - Stare Bieńki	182 600,00
Krzczkowo Gromadzyn	136 015,00
Krzczkowo Mianowskie	103 964,97
Krzczkowo Szepielaki	220 660,00
Michałowo Wielkie	13 915,66
Ołdaki - Magna Brok	152 107,48
Rosochate Kościelne	97 332,76
Rosochate Narтоły	224 230,77
Siennica- Puziki	-
Siennica – Szymanki	439 963,33
Siennica – Klawy	141 976,74
Siennica – Lipusy	100 254,72
Siennica – Pietrasze	220 647,06
Siennica – Świąchychy	349 036,36
Stokowo – Szerzenie	3 142,86
Szulborze Kozy	63 166,67
Świątek Strumiany	154 220,00
Zalesie Stare	98 685,71
Zalesie Stefanowo	159 237,50
Zaręby Bindugi	114 681,82
Zaręby Góry Leśne	140 938,46
Zaręby Skórki	151 200,00
Zaręby Świąchychy	80 967,21
Czyżew	10 857,62
Gmina Czyżew	82 277,81

Źródło: Urząd Miejski w Czyżewie

Podsumowanie – sfera środowiskowa

Do analizy sfery środowiskowej wykorzystano wskaźnik pomagający w diagnozie problematycznych kwestii środowiskowych, tj. masę wyrobów zawierających azbest w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości tego wskaźnika w formie zestandaryzowanej - im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego. Uwzględniono podział gminy Czyżew na miejscowości. Kolorem wyróżniono miejscowości o sytuacji środowiskowej gorszej niż średnio w gminie.

W18 – Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest

Tabela 19. Wskaźnik środowiskowy zestandaryzowany

Wyszczególnienie	W18
Brulino Koski i Bruno Piwki	0,201
Czyżew – Chrapki	0,913
Czyżew - Ruś – Kolonia	0,251
Czyżew - Ruś – Wieś	0,053
Czyżew Siedliska	0,194
Czyżew – Sutki	0,135
Dąbrowa –Szatanki	0,624
Dąbrowa –Cherubiny	0,355
Dąbrowa – Kiły	0,462
Dąbrowa – Michałki	0,383
Dąbrowa - Nowa Wieś	0,385
Dąbrowa Wielka	0,370
Dmochy – Glinki	0,196
Dmochy – Mrozy	0,424
Dmochy – Rodzonki	0,250
Dmochy – Wochy	0,306
Dmochy – Wypychy	0,282
Godlewo Kolonia	0,327
Godlewo Piętaki	0,228
Jażwiny – Koczoty	0,615
Kaczyn Herbasy	0,315
Kaczyn Stary	0,282
Krzczkowo - Nowe Bieńki	0,318
Krzczkowo - Stare Bieńki	0,411
Krzczkowo Gromadzyn	0,304
Krzczkowo Mianowskie	0,231
Krzczkowo Szepielaki	0,498
Michałowo Wielkie	0,025
Ołdaki - Magna Brok	0,341
Rosochate Kościelne	0,216
Rosochate Nartoty	0,506
Siennica- Puziki	Brak danych
Siennica – Szymanki	1,000

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

Wyszczególnienie	W18
Siennica – Klawy	0,318
Siennica – Lipusy	0,222
Siennica – Pietrasze	0,498
Siennica – Święchy	0,792
Stokowo – Szerszenie	0,000
Szulborze Kozy	0,137
Święck Strumiany	0,346
Zalesie Stare	0,219
Zalesie Stefanowo	0,357
Zaręby Bindugi	0,255
Zaręby Góry Leśne	0,315
Zaręby Skórki	0,339
Zaręby Święchy	0,178
Czyżew	0,018
Gmina Czyżew	0,181

Źródło: opracowanie Grupa BST

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNO-TECHNICZNA

O potencjale i atrakcyjności danego obszaru świadczą także warunki przestrzenno-funkcjonalno-techniczne. Mogą one stać się przyczynkiem do przyciągania nowych mieszkańców lub potencjalnych inwestorów. Określenie obszarów problemowych w tym zakresie dotyczyć będzie przede wszystkim kategorii uwarunkowań przestrzennych.

W ramach strefy analizie poddano liczbę przystanków komunikacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Niższe wartości aniżeli wartość referencyjną wynoszącą 0,27 odnotowano w 32 miejscowościach, które zaznaczono kolorem. W przypadku liczby wydanych pozwoleń na budowę, najmniejszym zainteresowaniem cieszą się tereny, które mają liczne problemy społeczne, gospodarcze oraz środowiskowe. W przypadku pierwszej sfery tendencja ta jest najbardziej zauważalna. Zatem należy podjąć działania w sferze społecznej, które będą miały oddziaływanie na pozostałe sfery.

Tabela 20. Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalno-techniczne w gminie Czyżew

Miejscowość	Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przystanków w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Brulino Koski i Brulino Piwki	0,00	0,59
Czyżew – Chrapki	2,86	0,00
Czyżew – Ruś – Kolonia	0,00	0,00
Czyżew – Ruś – Wieś	1,54	0,00
Czyżew Siedliska	0,95	0,00
Czyżew – Sutki	1,16	0,58
Dąbrowa –Szatanki	0,00	0,00
Dąbrowa –Cherubiny	2,44	0,81
Dąbrowa – Kity	0,00	0,00
Dąbrowa – Michałki	0,00	0,00
Dąbrowa – Nowa Wieś	2,16	0,00
Dąbrowa Wielka	0,00	0,98
Dmochy – Glinki	0,80	0,80
Dmochy – Mrozy	0,00	0,00
Dmochy – Rodzonki	0,00	0,88
Dmochy – Wochy	1,83	0,92
Dmochy – Wypychy	0,00	0,00
Godlewo Kolonia	0,00	0,00
Godlewo Piętaki	0,00	0,00
Jaźwiny – Koczoty	0,00	0,00
Kaczyn Herbasy	0,00	0,00
Kaczyn Stary	2,60	0,65
Krzczkowo – Nowe Bieńki	0,00	0,00
Krzczkowo – Stare Bieńki	0,00	0,00
Krzczkowo Gromadzyn	2,00	1,00
Krzczkowo Mianowskie	0,00	0,64
Krzczkowo Szepielaki	0,00	2,00
Michałowo Wielkie	0,00	0,00
Ołdaki – Magna Brok	0,00	0,00
Rosochate Kościelne	0,57	0,28
Rosochate Narfoły	0,00	1,92
Siennica- Puziki	0,00	0,00
Siennica – Szymanki	0,00	0,00

Miejscowość	Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przystanków w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Siennica – Klawy	0,00	0,00
Siennica – Lipusy	0,00	0,00
Siennica – Pietrasze	0,00	0,00
Siennica – Święchy	3,64	0,00
Stokowo – Szerszenie	0,00	0,00
Szulborze Kozy	0,00	1,52
Święćk Strumiany	2,00	2,00
Zalesie Stare	0,00	0,00
Zalesie Stefanowo	0,00	0,00
Zaręby Bindugi	3,03	0,00
Zaręby Góry Leśne	0,00	0,00
Zaręby Skórki	1,67	0,00
Zaręby Święchy	1,64	0,00
Czyżew	0,63	0,08
Gmina Czyżew	0,72	0,27

Źródło: opracowanie grupa BST

Podsumowanie – strefa przestrzenno-funkcjonalno-techniczna

Do analizy sfery wykorzystano następujące wskaźniki, które pomogły w diagnozie tego obszaru: liczbę wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców i liczbę przystanków w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

W celu wskazania jednostek pomocniczych, w których występuje wysokie bądź bardzo wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalno-technicznej dokonano syntetycznej oceny stopnia nasilenia tych zjawisk. W przypadku kryterium przestrzenno-funkcjonalno-technicznego, w celu dokonania syntetycznej oceny zliczono wszystkie wskaźniki dla danej sfery, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką.

Tabela prezentuje wartości poszczególnych analizowanych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala z podziałem gminy Czyżew na poszczególne miejscowości. Miejscowości, które znajdują się w stanie kryzysowym wyróżniono kolorem.

W19 – wskaźnik liczby wydanych pozwoleń na budowę

W20 – wskaźnik liczby przystanków

Tabela 21. Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalno-techniczne zestandaryzowane – wskaźnik Perkala

Miejscowość	W19	W20	SUMA
Brulino Koski i Brulino Piwki	1,000	0,706	1,706
Czyżew – Chrapki	0,214	1,000	1,214
Czyżew – Ruś – Kolonia	1,000	1,000	2,000
Czyżew – Ruś – Wieś	0,577	1,000	1,577
Czyżew Siedliska	0,738	1,000	1,738
Czyżew – Sutki	0,680	0,709	1,390
Dąbrowa – Szatanki	1,000	1,000	2,000
Dąbrowa – Cherubiny	0,329	0,593	0,923
Dąbrowa – Kity	1,000	1,000	2,000
Dąbrowa – Michałki	1,000	1,000	2,000
Dąbrowa – Nowa Wieś	0,406	1,000	1,406

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

Miejscowość	W19	W20	SUMA
Dąbrowa Wielka	1,000	0,510	1,510
Dmochy – Glinki	0,780	0,600	1,380
Dmochy – Mrozy	1,000	1,000	2,000
Dmochy – Rodzonki	1,000	0,558	1,558
Dmochy – Wochy	0,495	0,541	1,037
Dmochy – Wypychy	1,000	1,000	2,000
Godlewo Kolonia	1,000	1,000	2,000
Godlewo Piętaki	1,000	1,000	2,000
Jażwiny – Koczoty	1,000	1,000	2,000
Kaczyn Herbasy	1,000	1,000	2,000
Kaczyn Stary	0,286	0,675	0,961
Krzczkowo – Nowe Bieńki	1,000	1,000	2,000
Krzczkowo – Stare Bieńki	1,000	1,000	2,000
Krzczkowo Gromadzyn	0,450	0,500	0,950
Krzczkowo Mianowskie	1,000	0,682	1,682
Krzczkowo Szepielaki	1,000	0,000	1,000
Michałowo Wielkie	1,000	1,000	2,000
Ołdaki – Magna Brok	1,000	1,000	2,000
Rosochate Kościelne	0,843	0,858	1,701
Rosochate Nartoły	1,000	0,038	1,038
Siennica- Puziki	1,000	1,000	2,000
Siennica – Szymanki	1,000	1,000	2,000
Siennica – Klawy	1,000	1,000	2,000
Siennica – Lipusy	1,000	1,000	2,000
Siennica – Pietrasze	1,000	1,000	2,000
Siennica – Święchy	0,000	1,000	1,000
Stokowo – Szerszenie	1,000	1,000	2,000
Szulborze Kozy	1,000	0,242	1,242
Święck Strumiany	0,450	0,000	0,450
Zalesie Stare	1,000	1,000	2,000
Zalesie Stefanowo	1,000	1,000	2,000
Zaręby Bindugi	0,167	1,000	1,167
Zaręby Góry Leśne	1,000	1,000	2,000
Zaręby Skórki	0,542	1,000	1,542
Zaręby Święchy	0,549	1,000	1,549
Czyżew	0,826	0,960	1,786
Gmina Czyżew	0,802	0,867	1,668

Źródło: opracowanie grupa BST

OBSZAR ZDEGRADOWANY

Obszar zdegradowany to taki, na którym nasilone są negatywne zjawiska społeczne, do których zaliczyć można m.in.: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji, niski poziom kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym oraz kulturalnym. Co więcej, obszar zdegradowany cechować się powinien co najmniej jednym negatywnym zjawiskiem ze sfery gospodarczej, środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalno-technicznej.

Obszar zdegradowany w Czyżewie został wyznaczony na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej w czterech sferach, podczas której wykorzystano także syntetyczny wskaźnik Perkala. Wyższą wartość wskaźnika syntetycznego Perkala należy interpretować jako obszar, na którym skoncentrowane są negatywne zjawiska. Do obszaru zdegradowanego włączono miejscowości, w których sytuacji kryzysowej w sferze społecznej towarzyszą negatywne zjawiska w pozostałych sferach

Tabela 22. Obszar zdegradowany – podsumowanie

Wyszczególnienie	Wskaźniki syntetyczne Perkala				Obszar zdegradowany
	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalno-techniczna	
Brulino Koski i Bruno Piwki	4,566	1,813	0,207	1,706	tak
Czyżew – Chrapki	1,757	1,760	0,914	1,214	
Czyżew – Ruś – Kolonia	6,058	2,000	0,256	2,000	tak
Czyżew – Ruś – Wieś	5,522	1,692	0,060	1,577	
Czyżew Siedliska	4,700	1,476	0,200	1,738	tak
Czyżew – Sułki	5,453	1,990	0,142	1,390	tak
Dąbrowa –Szatanki	2,000	1,665	0,627	2,000	
Dąbrowa –Cherubiny	1,683	1,729	0,360	0,923	
Dąbrowa – Kity	3,010	1,047	0,466	2,000	
Dąbrowa – Michałki	3,343	1,779	0,387	2,000	
Dąbrowa – Nowa Wieś	5,128	1,772	0,390	1,406	tak
Dąbrowa Wielka	7,001	1,590	0,375	1,510	tak
Dmochy – Glinki	3,978	1,987	0,201	1,380	tak
Dmochy – Mrozy	1,794	1,944	0,428	2,000	
Dmochy – Rodzonki	3,350	1,468	0,255	1,558	
Dmochy – Wochy	1,465	1,908	0,311	1,037	
Dmochy – Wypychy	3,348	2,000	0,287	2,000	
Godlewo Kolonia	3,109	1,937	0,332	2,000	
Godlewo Piętaki	0,727	1,864	0,233	2,000	
Jażwiny – Koczły	6,065	0,866	0,618	2,000	tak
Kaczyn Herbasy	1,181	1,954	0,320	2,000	
Kaczyn Stary	2,863	1,599	0,288	0,961	
Krzczkowo – Nowe Bieńki	1,483	1,966	0,323	2,000	
Krzczkowo – Stare Bieńki	3,867	1,933	0,415	2,000	tak
Krzczkowo Gromadzyn	4,417	1,916	0,309	0,950	tak
Krzczkowo Mianowskie	2,625	1,893	0,236	1,682	
Krzczkowo Szepielaki	2,170	1,966	0,502	1,000	
Michałowo Wielkie	1,570	1,960	0,032	2,000	
Ołdaki – Magna Brok	4,382	1,735	0,346	2,000	tak
Rosochate Kościelne	3,279	1,781	0,221	1,701	
Rosochate Nartoty	1,322	1,000	0,510	1,038	
Siennica- Puziki	3,200	2,000	Brak danych	2,000	

Wyszczególnienie	Wskaźniki syntetyczne Perkala				Obszar zdegradowany
	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalno-techniczna	
Siennica – Szymanki	3,233	2,000	1,000	2,000	
Siennica – Klawy	1,200	1,961	0,323	2,000	
Siennica – Lipusy	2,994	1,937	0,228	2,000	
Siennica – Pietrasze	3,200	2,000	0,502	2,000	
Siennica – Święchy	2,495	1,970	0,793	1,000	
Stokowo – Szerzenie	1,699	1,952	0,007	2,000	
Szulborze Kozy	2,105	2,000	0,144	1,242	
Święck Strumiany	3,702	1,866	0,351	0,450	tak
Zalesie Stare	4,146	1,952	0,224	2,000	tak
Zalesie Stefanowo	3,138	1,962	0,362	2,000	
Zaręby Bindugi	1,386	2,000	0,261	1,167	
Zaręby Góry Leśne	1,385	1,974	0,320	2,000	
Zaręby Skórki	1,622	1,888	0,344	1,542	
Zaręby Święchy	2,190	2,000	0,184	1,549	
Czyżew	4,188	1,523	0,025	1,786	tak
Gmina Czyżew	3,663	1,700	0,187	1,668	

Źródło: opracowanie grupa BST

Obszary koncentracji negatywnych zjawisk w gminie Czyżew zostały wskazane w sposób obiektywny w oparciu o zróżnicowane narzędzia, metody i techniki badawcze. W celu zdiagnozowania problemów dokonano analizy danych zastanych tj.: desk research, której podstawa były zasoby Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Dopełnieniem prowadzonych badań na terenie gminy Czyżew uczyniono analizę wskaźnikową, która pozwoliła zobrazować natężenie i koncentrację występujących negatywnych zjawisk kryzysowych.

Wobec tego obszar zdegradowany w gminie Czyżew obejmuje następujące jej miejscowości: Brulino Koski i Bruno Piwki, Czyżew – Ruś – Kolonia, Czyżew Siedliska, Czyżew – Sutki, Dąbrowa – Nowa Wieś, Dąbrowa Wielka, Dmochy – Glinki, Jażwiny – Koczty, Krzeczkowo – Stare Bieńki, Krzeczkowo Gromadzyn, Ołdaki – Magna Brok, Święck Strumiany, Zalesie Stare i miasto Czyżew.

OBSZAR REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji stanowi element obszaru zdegradowanego. Cechuje się on szczególną koncentracją negatywnych zjawisk ze sfery społecznej oraz gospodarczej lub środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Ponadto obszar rewitalizacji ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. Nie może być on większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Wśród miejscowości wchodzących w skład obszaru zdegradowanego w gminie Czyżew większość to stosunkowo niewielkie osady o niskiej gęstości zaludnienia. Na ich tle wyraźnie wyróżnia się miasto Czyżew, jako największa i najgęściej zaludniona część gminy. Dodatkowo, pełni ona najistotniejsze w gminie funkcje – jest miejscem centralnym dla jej mieszkańców, a zatem jego stabilna sytuacja jest kluczowy dla rozwoju gminy. Złagodzenie problemów występujących w głównej części gminy jest priorytetowe dla jej zrównoważonego rozwoju oraz wyrównywania szans dla jej mieszkańców. Brak podjęcia interwencji w funkcjonalnym centrum gminy wiązałby się z ryzykiem eskalacji występujących tam problemów na pozostałe części gminy. W obliczu tej sytuacji obszarem rewitalizacji objęta zostanie część miasta Czyżew. Działania wdrażane na tym obszarze będą oddziaływać pozytywnie na rozwój całej gminy. Rewitalizacja jest skuteczniejsza, jeśli prowadzi się ją na ograniczonym terytorium. Pozwala to na koncentrację działań i środków, co przynosi lepsze efekty, także dla tej części obszaru zdegradowanego, który nie został uwzględniony jako obszar bezpośredniej interwencji.

Potrzeby działań rewitalizacyjnych w Czyżewie wynikają z zaistniałych licznych problemów w różnych sferach – przede wszystkim w sferze społecznej, ale także w przestrzenno-funkcjonalno-technicznej.

Aby zdiagnozować sytuację kryzysową w mieście, pozwalającą wyznaczyć granice obszaru rewitalizacji, przeprowadzono analizę wskaźnikową dla ulic w granicach miasta Czyżew. Z diagnozy wyłączono ulicę Spokojną, ponieważ nie są przy niej zameldowani żadni mieszkańcy. Do diagnozy wykorzystano wskaźniki służące do diagnozy gminy, pomijając te, dla których niedostępne są dane z dokładnością do ulic w Czyżewie.

Wyniki diagnozy prezentuje poniższa Tabela 23. Kolorem wyróżniono sytuacje negatywne. W tabeli zastosowano następujące oznaczenia wskaźników:

- **W1** Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- **W2** Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- **W3** Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- **W4** Liczba osób bezrobotnych do 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- **W5** Liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- **W6** Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- **W7** Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- **W8** Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- **W9** Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- **W10** Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców
- **W11** Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- **W14** Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- **W15** Liczba zatrzymań do wytrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- **W16** Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- **W19** Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- **W20** Liczba przystanków w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Tabela 23. Analiza sytuacji kryzysowej – miasto Czyżew

Ulica	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W14	W15	W16	W19	W20
Adama Mickiewicza	4,67	2,80	0,93	0,93	1,87	1,87	6,54	3,74	5,61	1,87	1,87	0,00	0,00	8,41	0,00	0,00
Akacyjowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,13	3,13	0,00	3,13	0,00	0,00	0,00	6,25	0,00	0,00
Andrzejska	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,67	16,67	0,00
Apoznańskich	1,79	0,00	1,79	0,00	0,00	0,00	1,79	0,00	1,79	0,00	1,79	0,00	1,79	1,79	0,00	0,00
Cicha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,78	0,00	2,78	2,78	0,00	0,00	0,00	8,33	0,00	0,00
Ciechanowiecka	1,75	0,00	1,75	0,00	1,75	1,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,26	1,75	0,00
Cmentarna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,26	0,00	0,00
Duży Rynek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,71	5,71	151,43	2,86	2,86
Jakubskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,56	5,56	0,00
Janusza Kusocińskiego	8,37	3,35	2,93	1,67	2,51	3,35	3,35	0,00	3,35	1,26	0,84	0,00	0,00	7,11	0,00	0,00
Jaśminowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Juliusza Słowackiego	100,00	50,00	0,00	50,00	0,00	50,00	100,00	0,00	100,00	50,00	0,00	0,00	0,00	350,00	0,00	0,00
Klonowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,70	2,70	2,70	2,70	0,00	2,70	0,00	18,92	0,00	0,00
Kolejowa	5,00	3,75	1,25	2,50	1,25	1,25	1,25	0,00	1,25	1,25	1,25	1,25	2,50	10,00	1,25	1,25
Kościelna	3,53	2,35	1,18	2,35	0,00	2,35	4,71	1,18	3,53	1,18	1,18	0,00	0,00	12,94	1,18	0,00
Krótką	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33	33,33	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Krzywa	10,53	0,00	5,26	0,00	0,00	5,26	5,26	0,00	5,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kwiatowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,85	0,00	3,85	1,92	3,85	0,00	1,92	1,92	0,00	0,00
Lipowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	5,88	5,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Łąkowa	2,27	2,27	2,27	0,00	2,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,09	0,00	0,00
Mała	12,50	8,33	4,17	4,17	4,17	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,50	0,00	0,00
Mały Rynek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Marii Konopnickiej	4,62	1,54	1,54	1,54	1,54	0,00	1,54	0,00	1,54	0,00	0,00	0,00	0,00	7,69	0,00	0,00
Mazowiecka	3,08	0,00	0,00	1,54	0,00	1,54	2,31	0,77	1,54	0,77	1,54	1,54	0,00	20,00	0,00	0,00
Niepodległości	6,85	0,00	1,37	0,00	0,00	0,00	1,37	0,00	1,37	1,37	0,00	1,37	0,00	23,29	0,00	0,00
Norwida	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,94	2,94	0,00
Nowa	7,14	2,38	4,76	2,38	2,38	2,38	7,14	0,00	7,14	0,00	2,38	0,00	2,38	23,81	0,00	0,00
Nurska	3,37	2,25	2,25	1,12	2,25	1,12	3,37	0,00	3,37	1,12	1,12	1,12	0,00	24,72	0,00	0,00
Ogrodowa	2,63	2,63	0,00	0,00	0,00	0,00	7,89	5,26	7,89	5,26	0,00	0,00	2,63	0,00	0,00	0,00

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

Ulica	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W14	W15	W16	W19	W20
Okrężna	6,00	1,00	1,00	1,00	2,00	3,00	4,00	1,00	4,00	1,00	1,00	0,00	0,00	7,00	0,00	0,00
Piwna	16,67	16,67	16,67	8,33	0,00	16,67	8,33	0,00	0,00	0,00	8,33	0,00	0,00	8,33	0,00	0,00
Polna	8,40	4,58	3,82	3,05	1,53	6,11	10,69	1,53	9,92	0,76	1,53	0,00	0,76	23,66	0,00	0,00
Przemysłowa	9,09	0,00	0,00	0,00	18,18	9,09	9,09	0,00	0,00	9,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Przydworcowa	5,41	0,00	2,70	2,70	0,00	2,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Przytorowa	7,50	5,00	2,50	2,50	0,00	2,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,50	0,00	0,00
Sikorskiego	6,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Słoneczna	2,53	1,27	1,27	0,00	0,00	0,00	5,06	1,27	3,80	1,27	1,27	0,00	0,00	5,06	0,00	0,00
Strażacka	9,09	9,09	4,55	4,55	4,55	4,55	4,55	0,00	4,55	4,55	0,00	0,00	4,55	27,27	0,00	0,00
Sybiraków	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,04	0,00	0,00
Szkolna	3,60	0,00	1,44	1,44	1,44	2,16	0,72	0,72	0,00	0,72	0,00	0,00	0,00	17,99	0,72	0,00
Wesoła	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18,18	0,00	0,00
Zambrowska	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,69	0,00	69,23	0,00	0,00
Zarębska	3,57	2,86	0,71	1,43	0,00	1,43	0,71	0,00	0,71	0,00	0,00	1,43	0,00	8,57	0,00	0,00
Zarzecze	5,88	3,21	3,74	0,53	1,60	0,53	3,21	1,07	2,67	1,07	0,53	0,00	1,60	8,56	1,60	0,00
Złote Jabłko	4,55	1,14	1,14	2,27	2,27	3,41	1,14	0,00	1,14	0,00	1,14	1,14	0,00	6,82	1,14	0,00
Miasto Czyżew	4,59	1,98	1,74	1,27	1,19	1,94	3,13	0,71	2,73	1,03	0,79	0,48	0,51	10,73	0,63	0,08
Gmina Czyżew	3,53	1,52	1,41	0,83	1,02	1,40	3,51	1,14	2,74	1,62	0,97	0,67	0,41	7,12	0,72	0,27

Źródło: opracowanie Grupa BST

W kolejnej tabeli zawarto zestawienie liczby przekroczonych wskaźników przy każdej z ulic w sferze społecznej, a także w pozostałych sferach. Do obszaru rewitalizacji w pierwszej kolejności włączono ulice, dla których zidentyfikowano co najmniej połowę przekroczonych wskaźników społecznych oraz co najmniej jeden przekroczony wskaźnik z pozostałych sfer.

Są to następujące ulice: Adama Mickiewicza, Akacjowa, Janusza Kusocińskiego, Juliusza Słowackiego, Kościelna, Nowa, Nurska, Okrężna, Piwna, Polna i Strażacka.

Ponadto obszarem rewitalizacji obejmuje się także wyrobiska wymagające rekultywacji, ulokowane na wschód od ulicy Zembrowskiej. Obecnie niezagospodarowane i zaniedbane obszary mogą zostać przekształcone w tereny inwestycyjne. Wobec tego, włączenie wskazanych terenów do obszaru rewitalizacji umożliwi realizację na nich działań, które przyczynią się do przeciwdziałania zdiagnozowanym negatywnym zjawiskom społecznym, w tym przede wszystkim bezrobociu.

Biorąc pod uwagę powyższe uzasadnienia, wyznaczony obszar rewitalizacji w gminie Czyżew obejmuje:

- ulice o zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej w sferze społecznej i jednocześnie w innych sferach,
- wyrobiska – potencjalne tereny inwestycyjne
- oraz ulice znajdujące się na terenie wyznaczonym w ulicami kryzysowymi oraz lokalizacją wyrobisk.

Wyznaczony obszar rewitalizacji zamieszkuje 1188 osób (18,30% populacji gminy) na powierzchni 92,8 ha (0,75% obszaru gminy).

Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji ilustruje Rysunek 24

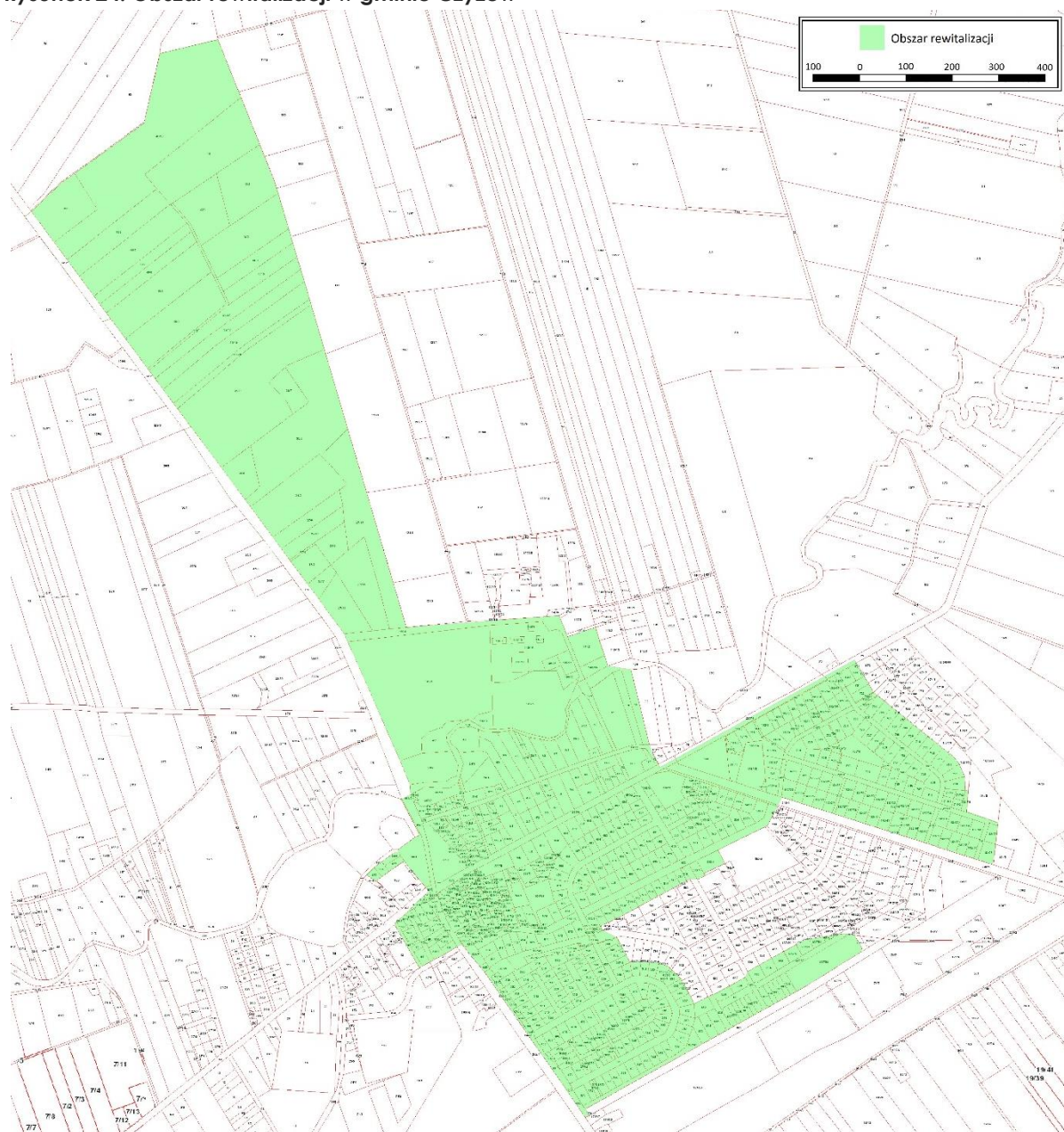
Tabela 24. Ulice w Czyżewie – obszary kryzysowe

Ulica	Liczba przekroczeń wskaźników	
	Sfera społeczna	Pozostałe sfery
Adama Mickiewicza	10	2
Akacjowa	8	3
Andrzejewska	0	1
Apoznańskich	3	3
Cicha	2	2
Ciechanowiecka	3	2
Cmentarna	0	3
Duży Rynek	2	0
Jakubskiego	0	2
Janusza Kusocińskiego	7	2
Jaśminowa	0	3
Juliusza Słowackiego	7	2
Klonowa	4	2
Kolejowa	7	0
Kościelna	8	1
Krótką	3	3
Krzywa	5	3
Kwiatowa	5	3
Lipowa	3	3
Łąkowa	3	2
Mała	6	2
Mały Rynek	0	3
Marii Konopnickiej	5	2
Mazowiecka	4	2
Niepodległości	2	2
Norwida	0	2
Nowa	10	2
Nurska	7	2
Ogrodowa	6	3
Okrężna	7	2
Piwna	7	2
Polna	11	2
Przemysłowa	5	3
Przydworcowa	4	3
Przytorowa	5	2
Sikorskiego	1	3
Słoneczna	4	3
Strażacka	10	2
Sybiraków	0	2
Szkolna	5	1
Wesoła	0	2
Zambrowska	1	2
Zarębska	5	2
Zarzecze	5	1
Złote Jabłko	5	2

Źródło: opracowanie Grupa BST

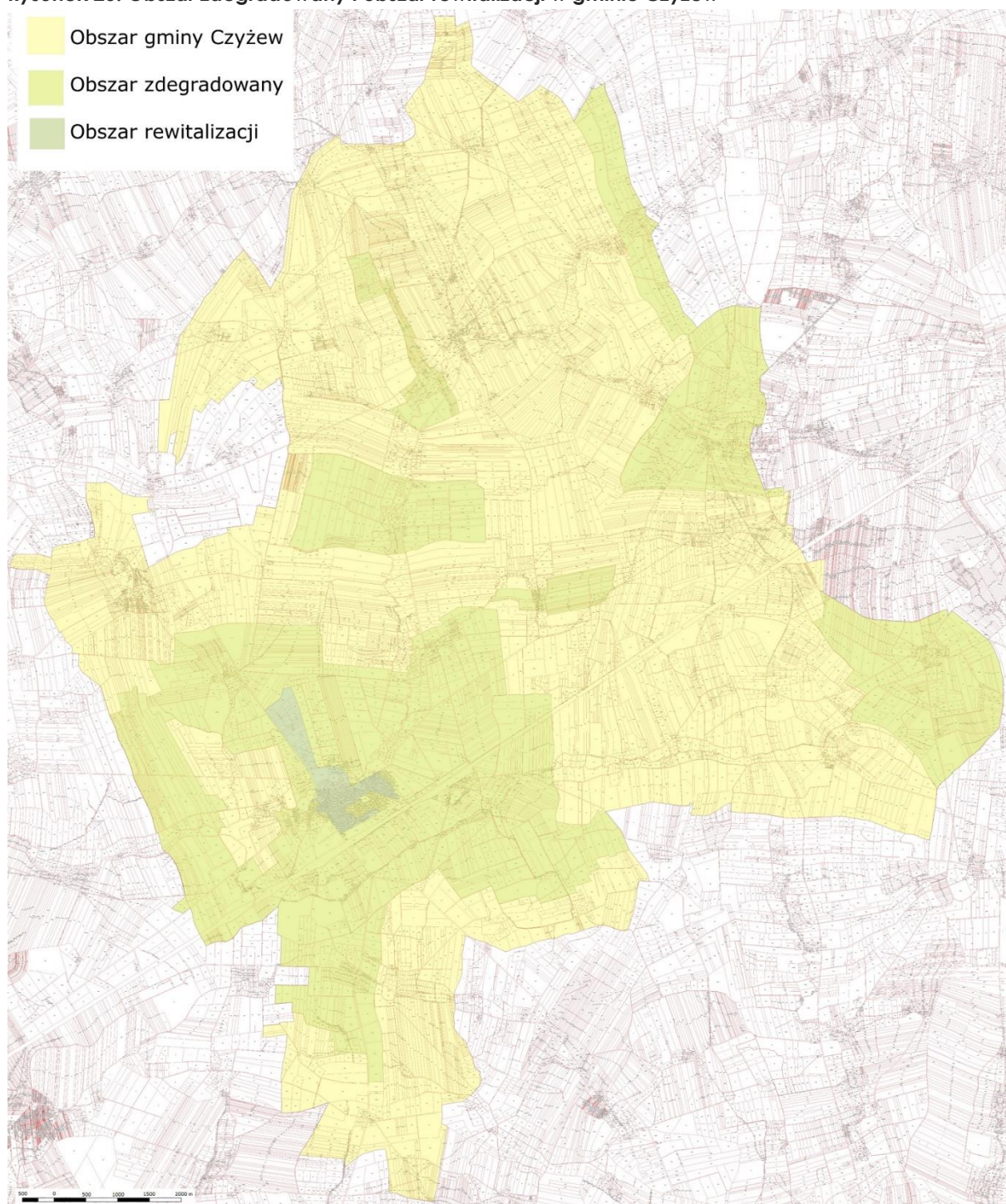
Rysunek 24

Rysunek 24. Obszar rewitalizacji w gminie Czyżew

Źródło: opracowanie Grupa BST

Rysunek 25. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w gminie Czyżew

Źródło: opracowanie grupa BST

POGŁĘBIONA ANALIZA OBSZARU REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji wynosi 92,8 ha, co stanowi 0,75% ogółu powierzchni gminy Czyżew oraz zamieszkiwany jest przez 1188 osób, co stanowi 18,30% ogółu mieszkańców gminy Czyżew.

Tabela 25. Podobszary rewitalizacji

Powierzchnia [ha]	Odsetek	Liczba mieszkańców [osoby]	Odsetek
92,8	0,75%	1188	18,30%

Pogłębioną analizę obszaru rewitalizacji opracowano w oparciu o wskaźniki, analizę danych zastanych oraz badanie kwestionariuszowe CATI/CAWI/PAPI, w którym wzięto udział 79 mieszkańców gminy. Respondenci do badania CATI/CAWI zostali wybrani losowo, natomiast badanie PAPI zostało przeprowadzone na spotkaniu.

SFERA SPOŁECZNA

W tabeli poniżej zawarto wartości wskaźników w sferze społecznej w odniesieniu do obszaru rewitalizacji oraz gminy Czyżew. Kolorem czerwonym wyróżniono wartości wskazujące na sytuację kryzysową w porównaniu do gminy ogółem.

Tabela 26. Zestawienie wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji i wartości referencyjnych dla gminy: sfera społeczna

Oznaczenie	Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Czyżew
W1	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	5,54	3,53
W2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	2,17	1,52
W3	Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,96	1,41
W4	Liczba osób bezrobotnych do 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,61	0,83
W5	Liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,40	1,02
W6	Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	2,66	1,40
W7	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,49	0,67
W8	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,35	0,41
W9	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	3,44	2,74
W10	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,05	1,62
W11	Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury "Niebieska Karta" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,91	0,97
W14	Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,49	0,67
W15	Liczba zatrzymań do wytrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,35	0,41

Źródło: opracowanie Grupa BST

Pierwszym problemem zdiagnozowanym na obszarze rewitalizacji jest liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Problem ten występuje wśród mieszkańców zamieszkujących następujące ulice: Adama Mickiewicza (4,67), Janusza Kusocińskiego (8,37), Kościelna (3,53), Mała (12,50), Marii Konopnickiej (4,62), Niepodległości (6,85), Nowa (7,14), Okrężna (6,00), Polna (8,40), Strażacka (9,09), Szkolna (3,60). Można więc twierdzić, że problem bezrobocia zdecydowanie występuje na obszarze rewitalizacji i należy podjąć działania, które pozwolą na poprawę sytuacji w tej kwestii.⁴ Brak jakichkolwiek ofert pracy na lokalnym rynku powoduje, iż mieszkańcy nie są w stanie podjąć pracy. Często dojazd do większych ośrodków miejskich sprawia trudność mieszkańcom. W takim przypadku osoby nieposiadające pracy wolą korzystać ze świadczeń pomocy społecznej niż podjąć pracę.

Ludność zamieszkująca obszar rewitalizacji boryka się z problemem zależności od pomocy społecznej, przy czym są to szczególne problemy. Warto zaznaczyć, iż na część ulic położonych na obszarze rewitalizacji wartości wskaźników znacznie odbiegają od średniej dla gminy. Najgorszą sytuację pod względem liczby osób korzystających z pomocy społecznej odnotowano na ulicy Adama Mickiewicza (6,54), Kościelnej (4,71), Nowej (7,14), Okrężnej (4,00), Polnej (10,69), Strażackiej (4,55).

Wyższe wartości dla obszaru rewitalizacji aniżeli średnia wartość dla gminy Czyżew odnotowano w przypadku liczby osób z niepełnosprawnością korzystających z świadczeń pomocy społecznej (ulice tj. Adama Mickiewicza (1,86), Akacjowa (3,12), Strażacka (4,54)) oraz liczby osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa (ulice tj. Adama Mickiewicza (5,61), Janusza Kusocińskiego (3,35), Kościelna (3,53), Nowa (7,15), Nurska (3,38), Okrężna (4,00), Polna (9,93), Strażacka (4,55)). Zatem na wyznaczonym terenie problem wykluczenia społecznego jest znacznie poważniejszy niż w gminie – jego skalę przedstawiają wartości badanych wskaźników, które na obszarze rewitalizacji są wyższe niż dla gminy ogółem. Istotnym czynnikiem, który wpływa na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej jest bezrobocie. Problemom związanym z zależnością od wsparcia ośrodka pomocy społecznej towarzyszy także poważniejszy niż w gminie problem przemocy w rodzinie. Niemal co setny (0,91 na 100) mieszkaniec obszaru objęty jest procedurą Niebieskiej karty. Przemoc w rodzinie w tym zakresie to problem dotyczący w dużym stopniu mieszkańców ulicy Nowej, gdzie 2,38 na 100 mieszkańców objętych jest procedurą Niebieskiej Karty. Problem przemocy w rodzinie wiąże się z dysfunkcjami społecznymi. Nierzadko jest następstwem alkoholizmu czy bezrobocia, zwłaszcza długotrwałego, powodującego frustrację, napięcia w relacjach w rodzinie i w konsekwencji przenoszenie problemów na kolejne pokolenia.

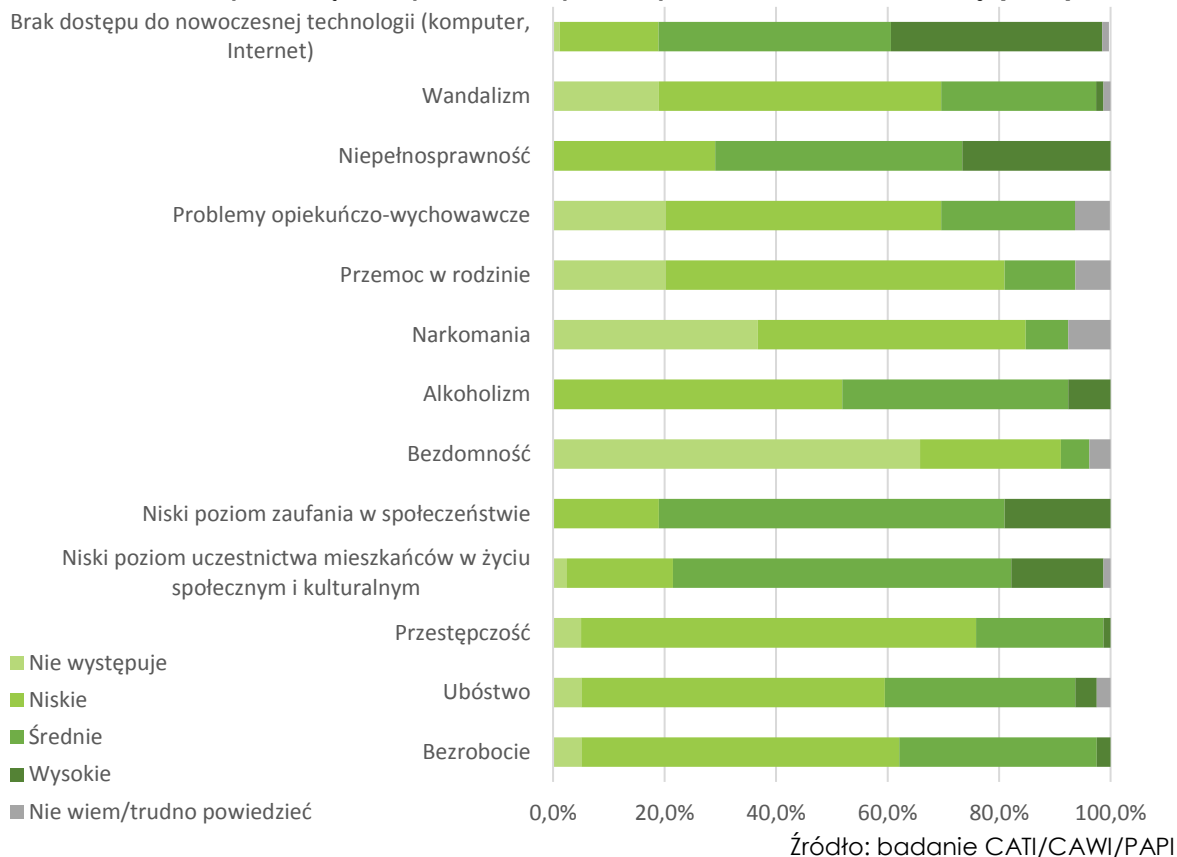
Mieszkańcy biorący udział w badaniu twierdzą, iż uczestniczą w wydarzeniach i imprezach kulturalnych organizowanych w gminie (54,5%). W roku 2015 zorganizowano 9 imprez cyklicznych. Ponadto Gminny Ośrodek Kultury w roku 2015 zorganizował liczne inne imprezy np. występy, spektakle, koncerty, konkursy. Uczestnicy Gminnego Ośrodka Kultury zdobywali liczne nagrody i wyróżnienia w konkursach. Należy jednak te dane skonfrontować z oceną stopnia natężenia problemów społecznych (kolejny rysunek), z których wynika, że na obszarze rewitalizacji występuje niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i publicznym oraz niski poziom zaufania społecznego. Wskazania respondentów mogą świadczyć o konieczności poszerzenia/modyfikacji oferty kulturalnej oraz przestrzeni publicznych (tereny zielone, miejsca wspólnego wypoczynku) w celu dostosowania do zapotrzebowania mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Analiza problemów społecznych na obszarze rewitalizacji uzupełniona została na podstawie badań wśród mieszkańców. Mieszkańcy najwyżej ocenili dostępność i jakość usług edukacyjnych (suma odpowiedzi 4 i 5 to 83,5%), stan środowiska naturalnego (suma odpowiedzi 4 i 5 to 78,5%). Najwięcej negatywnych ocen przyznano takim aspektom jak: dostępność i jakość usług opiekuńczych nad

⁴ W analizie wymieniane są jedynie ulice, które zamieszkiwane są przez co najmniej 20 osób

małymi dziećmi (suma odpowiedzi 1 i 2 to 16,5%) oraz dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych (suma odpowiedzi 1 i 2 to 16,5%). Mieszkańcy dostrzegają negatywne zjawiska społeczne związane z nadużywaniem środków odurzających (alkohol, rzadziej narkotyki). Jest to problem, który należy zniwelować, ponieważ takie zjawiska negatywnie wpływają na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz powodują wykluczenie społeczne.

Rysunek 26. Ocena stopnia natężenia problemów społecznych na obszarze rewitalizacji (N=79)

SFERA GOSPODARCZA

Poniższa tabela przedstawia wartości wskaźników gospodarczych dla obszaru rewitalizacji i gminy Czyżew. Kolorem czerwonym wyróżniono wartość wskazującą na sytuację kryzysową w porównaniu do gminy ogółem.

Tabela 27. Zestawienie wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji i wartości referencyjnych dla gminy: sfera gospodarcza

Oznaczenie	Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Czyżew
W16	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	18,79	7,12

Źródło: opracowanie Grupa BST

Na obszarze rewitalizacji funkcjonuje 18,79 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców, co jest wartością ponad dwukrotnie większą niż w gminie ogółem, gdzie wartość wskaźnika wynosi 7,12. Pod względem rozmiaru przedsiębiorstw na obszarze rewitalizacji występują przede wszystkim mikro- i małe przedsiębiorstwa. Są to przede wszystkim firmy usługowe oraz budowlane. Liczba firm na obszarze rewitalizacji w przeliczeniu na mieszkańców jest wyższa niż dla gminy, ale i tak za mała, ponieważ mieszkańcy skarżą się na bezrobocie, a firmy z obszaru rewitalizacji to są głównie małe i mikro przedsiębiorstwa, co hamuje wzrost zatrudnienia, a tereny inwestycyjne dają szansę na pozyskanie dużych podmiotów.

Tereny Inwestycyjne Gminy Czyżew mają łączną powierzchnię 7,42 ha. Nieruchomość stanowi własność gminy i posiada kompleksowe uzbrojenie w zakresie kanalizacji deszczowej, sanitarnej i sieci wodociągowej, sieć energetyczną, sieć telefoniczną, z bezpośrednim połączeniem z ul. Przemysłową. Tereny przemysłowe oznaczone w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czyżew przeznaczone są pod zabudowę produkcyjną, składów, magazynów, usług handlu i inne.

Największe przedsiębiorstwa na terenie gminy Czyżew to:

- SOKOŁÓW S.A. Zakłady Mięsne w Czyżewie – przetwórstwo mięsa wieprzowego, wołowego i drobiowego,
- Zakład Mięsny „NETTER” – Czyżew-Osada – przetwórstwo mięsa wieprzowego i wołowego,
- „GODAGRO” Sp. z o.o. Czyżew – produkcja oleju zimnołoczonego rzepakowego, skup i sprzedaż hurtowa skór,
- „CLOWIN” PPH Czyżew – produkcja środków czystości, chemii gospodarczej i środków czystości do mycia urządzeń w rolnictwie,
- „PRIMATOR” – remonty i sprzedaż maszyn rolniczych.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Analiza wskaźnikowa wykazała, iż nagromadzenie wyrobów zawierających azbest jest w gminie niemałym problemem, ponieważ w każdej jednostce gminy wyroby z azbestem występują. Według „Programu usuwania azbestu i materiałów azbestowych z terenu Gminy Czyżew na lata 2011-2032”⁵ planowana ilość azbestu do usunięcia w gminie Czyżew to 5022,635 Mg, a w roku 2032 to 223,398 Mg.

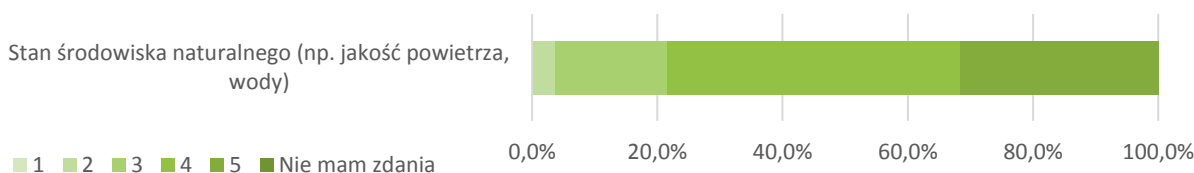
„Płyty azbestowo-cementowe na terenie **gminy Czyżew Osada** stanowią głównie, bo w **97,4%** eternit falisty **403 138 m²** pokrywający dachy budynków mieszkalnych, inwentarskich, gospodarczych, pozostałe około **2,6 % (10 831 m²)** stanowi eternit płaski.

Na terenie gminy **Czyżew Osada** nie przewiduje się wzrostu ilości wyrobów zawierających azbest z uwagi na obowiązujący całkowity zakaz ich stosowania. Ilość tych wyrobów będzie sukcesywnie malała w związku z ich stopniowym usuwaniem, które zakończone zostanie do roku 2032 (po całkowitym oczyszczeniu terenu gminy z ww. wyrobów).

Odpady zawierające azbest będą powstawać na terenie **gminy Czyżew Osada** w wyniku prowadzenia prac rozbiórkowych lub remontowych w budownictwie mieszkaniowym, obiektach i instalacjach komunalnych, tj.: przy wymianie pokryć dachowych z płyt azbestowo - cementowych oraz rur wodociągowych azbestowo - cementowych.”⁶

Aż 78,5% respondentów biorących udział w badaniu dobrze ocenia stan środowiska naturalnego (suma ocen 4 i 5). Taka wysoka ocena może wynikać z braku świadomości zagrożenie jakie niesie ze sobą istnienie azbestu.

Rysunek 27. Ocena stanu środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji w skali 1 do 5, gdzie 1 jest oceną najniższą, a 5 – najwyższą (N=79)

Źródło: badanie CATI/CAWI/PAPI

⁵ „Programu usuwania azbestu i materiałów azbestowych z terenu Gminy Czyżew na lata 2011-2032”

⁶ Program usuwania azbestu i materiałów azbestowych z terenu Gminy Czyżew na lata 2011-2032

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNO-TECHNICZNA

Miasto Czyżew położone jest w południowo zachodniej części gminy i leży w odległości około 18 km od miejscowości powiatowej Wysokie Mazowieckie oraz ok. 80 km od Białegostoku.

Przez teren gminy z północy na południe przebiega droga krajowa Nr 63 łącząca granicę Polski z Rosją od północy i granicę polsko-białoruską do przejścia granicznego Sławatycze-Domaczewo. W centrum miasta zaczyna swój bieg droga wojewódzka nr 690 relacji Czyżew – Siemiatycze. W południowej części miasta przebiega linia kolejowa relacji Warszawa-Białystok.

Znaczną część obszaru zajmują grunty rolne. Na terenach wiejskich przeważa zabudowa ulicowa. Tereny zabudowane gminy zajmują ok. 135 ha, co stanowi ok 1 % jej powierzchni. Największy udział mają tereny rolne – 88% obszaru gminy - zajmując ok. 11401 ha, grunty leśne natomiast stanowią 7%. Krajobraz jest typowo rolniczy, gdzie niewielki udział mają tereny zadrzewione i leśne.

W kolejnej tabeli przedstawiono zestaw wartości wskaźników w analizowanej sferze w odniesieniu do obszaru rewitalizacji i gminy Czyżew. Kolorem czerwonym wyróżniono wartości wskazujące na sytuację kryzysową w porównaniu do gminy ogółem.

Tabela 28. Zestawienie wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji i wartości referencyjnych dla gminy: sfera przestrzenno-funkcjonalno-techniczna

Oznaczenie	Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Czyżew
W19	Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,07	0,72
W20	Liczba przystanków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,21	0,27

Źródło: opracowanie Grupa BST

W poniższej tabeli zawarto szczegółowe informacje dotyczące budynków mieszkalnych w zasobie gminy znajdujących się na obszarze rewitalizacji. Stan techniczny budynków jest zły i wymaga przeprowadzenia prac remontowych by poprawić warunki mieszkaniowe. Gmina nie posiada w swych zasobach lokali zastępczych, w których można byłoby umieścić lokatorów na czas prowadzonych robót.

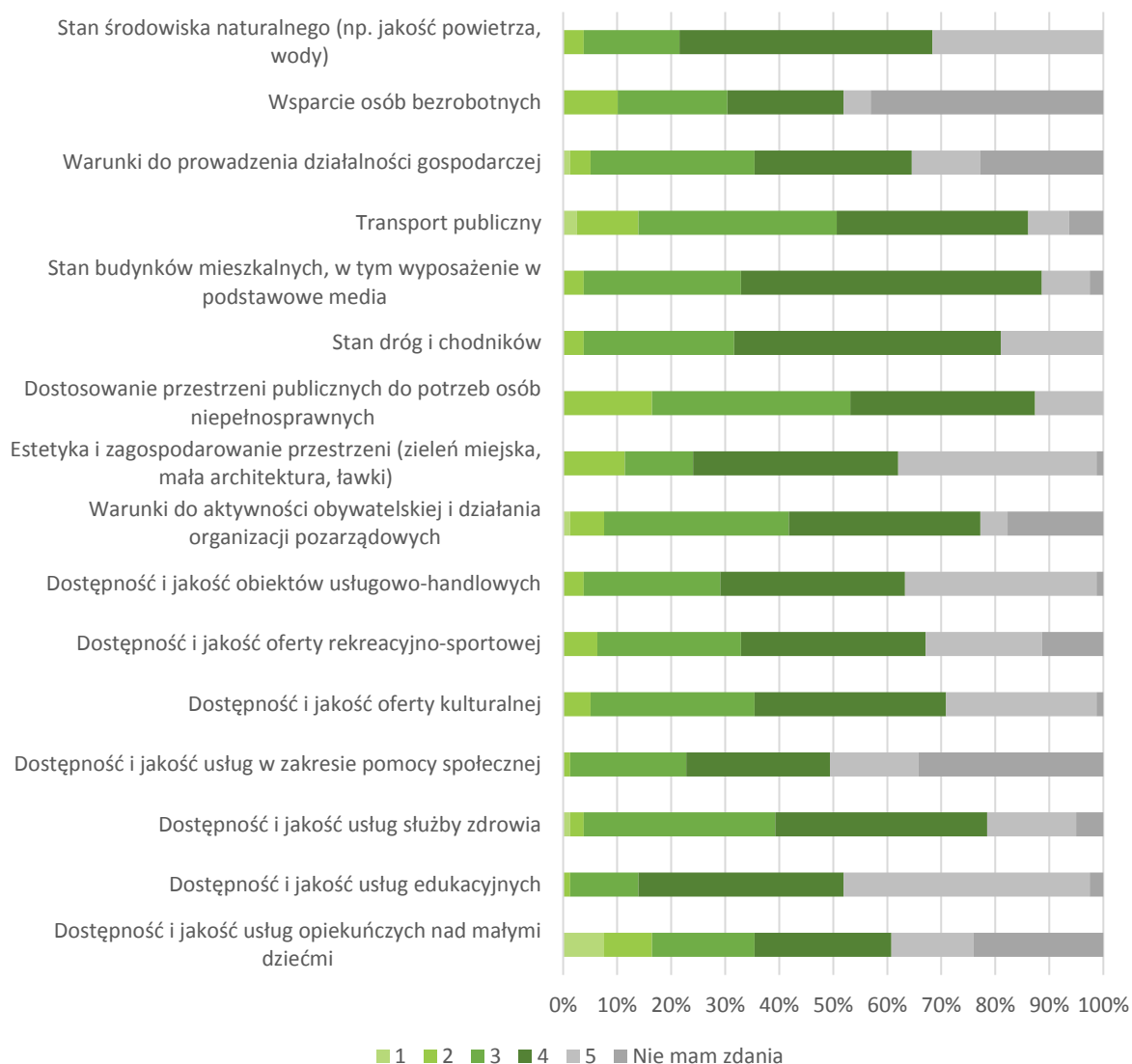
Tabela 29. Budynki i mieszkania komunalne i socjalne zlokalizowane na obszarze rewitalizacji

Ulica	Liczba budynków komunalnych	Liczba mieszkań komunalnych	Łączna powierzchnia mieszkań [m ²]
Socjalne			
ul. Szkolna 28	1	3	60,60 m ²
ul. Mickiewicza 11	1	7	201,0 m ²
Komunalne			
ul. Zarzecze 12/7	1	1	59,64 m ²
ul. Zarzecze 15/1	1	1	68,20 m ²
ul. Zarzecze 11/3	1	1	86,60 m ²
ul. Polna 5A	1	1	96,00 m ²
ul. Niepodległości 2	1	1	36,50 m ²

Źródło: Urząd Gminy Czyżew

Zdaniem respondentów na najwyższą ocenę zasługują dostępność i jakość usług edukacyjnych, stan środowiska naturalnego (np. jakość powietrza, wody), estetyka i zagospodarowanie przestrzeni (zieleń miejska, mała architektura, ławki). Nagorzej natomiast oceniono takie aspekty jak: dostępność i jakość usług opiekuńczych nad małymi dziećmi, dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych i transport publiczny. Szczegółowy rozkład udzielonych odpowiedzi przedstawia kolejny rysunek.

Rysunek 28. Ocena przestrzenno-funkcjonalno-technicznych aspektów życia na obszarze rewitalizacji w skali 1-5, gdzie 1 jest oceną najniższą, a 5 – najwyższą (N=79)

Źródło: badanie CATI/CAWI/PAPI

SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Poniżej zawarto zestawienie wskaźników analizowanych w pogłębionej diagnozie obszaru rewitalizacji. Zaznaczone na czerwono wartości wskazujące, że na obszarze rewitalizacji sytuacja jest trudniejsza niż w gminie odzwierciedlają skalę potrzeb rewitalizacyjnych. Zauważa się przede wszystkim wysoki wskaźnik bezrobocia, co równoznaczne jest z koniecznością korzystania z pomocy społecznej. Wnioskować należy zatem, że najbardziej potrzebującymi osobami są mieszkańcy objęci pomocą społeczną.

Tabela 30. Skala potrzeb rewitalizacyjnych – zestawienie wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji i wartości referencyjnych dla gminy

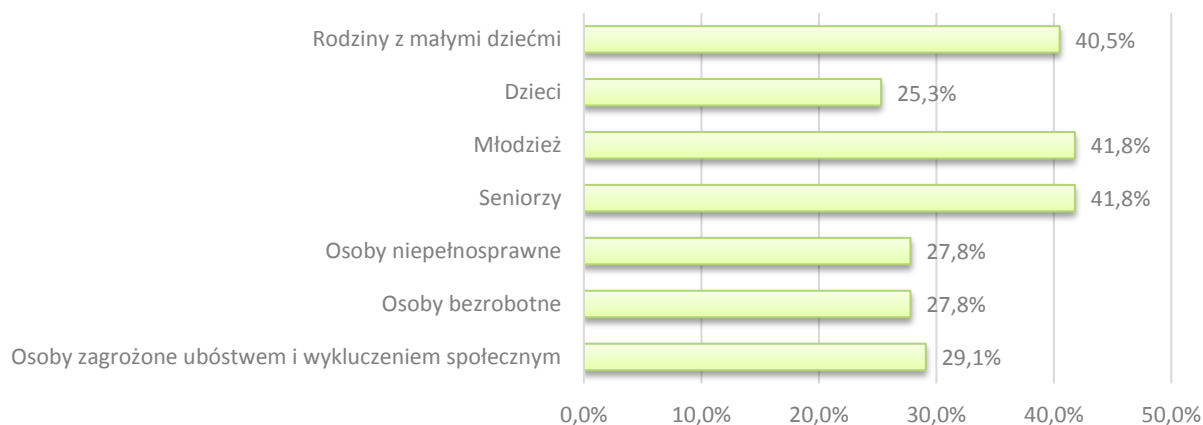
Oznaczenie	Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Czyżew
W1	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	5,54	3,53
W2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	2,17	1,52
W4	Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,96	1,41

Oznaczenie	Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Czyżew
W3	Liczba osób bezrobotnych do 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,61	0,83
W5	Liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,40	1,02
W6	Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	2,66	1,40
W14	Liczba wypadków i kolizji drogowych	0,49	0,67
W15	Liczba zatrzymań do wytrzeźwienia w policyjnej izbie zatrzymań	0,35	0,41
W7	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej	3,93	3,51
W8	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	0,84	1,14
W9	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa	3,44	2,74
W10	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z świadczeń pomocy społecznej	1,05	1,62
W11	Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury "Niebieska Karta"	0,91	0,97
W16	Liczba podmiotów gospodarczych	18,79	7,12
W19	Pozwolenia na budowę	0,07	0,72
W20	Przystanki autobusowe	0,21	0,27

Źródło: opracowanie Grupa BST

Podczas badania ankietowego wśród mieszkańców ankietowani wskazywali grupy, które w ich opinii powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji. Respondenci często wskazywali kilka grup jednocześnie. Najczęściej pojawiającą się odpowiedzią byli seniorzy (41,8%), młodzież (41,8%) i rodziny z małymi dziećmi (40,5%)

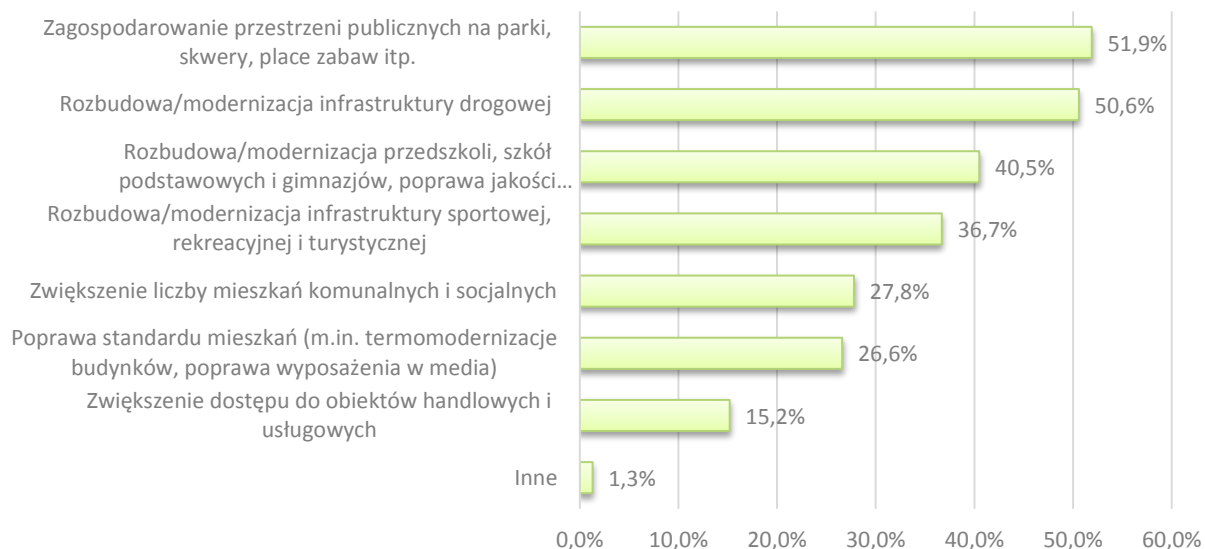
Rysunek 29. Grupy, jakie w opinii respondentów powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji [N=79]

Źródło: badanie CATI/CAWI/PAPI

W toku badania respondentów poproszono o wskazanie rodzajów przedsięwzięć, jakie powinny być podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym obszarze. Najczęściej wskazywaną odpowiedzią była promocja przedsiębiorczości oraz wsparcie dla osób zakładających działalność gospodarczą (63,3%), oraz rozbudowa systemu ulg i zwolnień dla podmiotów prywatnych generujących miejsca pracy i inwestycje (39,2%). Respondenci wskazywali również na organizację większej liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym i rekreacyjnym dla mieszkańców (34,2%). Pełne dane zaprezentowano na poniższym wykresie.

Rysunek 30. Rodzaje przedsięwzięć, jakie zdaniem respondentów powinny być podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym obszarze [N=79]

Źródło: badanie CATI/CAWI/PAPI

HIERARCHIA POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Przeprowadzona analiza pozwala na zhierarchizowanie potrzeb rewitalizacyjnych, dzięki czemu można podjąć decyzję o koniecznych do realizacji przedsięwzięciach, ich charakterze, zakresie i terminie realizacji. Z uwagi na fakt, że na obszarze rewitalizacji w gminie Czyżew występuje nagromadzenie problemów społecznych, najważniejszą potrzebą rewitalizacyjną jest **zmniejszenie zjawiska bezrobocia, integracja i aktywizacja mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu**. Ze względu na występowanie tych problemów, należy realizować zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Kolejnym ważnym aspektem jest **poprawa warunków mieszkalnych** w gminie poprzez remonty oraz budowanie nowych mieszkań komunalnych i socjalnych, co zakłada jedno z przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Innymi potrzebami rewitalizacyjnymi **jest dostosowanie przestrzeni publicznej do osób niepełnosprawnych i wykorzystanie potencjału obszaru rewitalizacji**. Cele i wiza Programu Rewitalizacji są spójne z potrzebami rewitalizacyjnymi.

LOKALNE POTENCJAŁY WYSTĘPUJĄCE NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Czyżew posiada dość dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną i komunikacyjną. Na terenie Czyżewa funkcjonuje jedna komunalna oczyszczalnia ścieków. Oczyszczalnia posiada dużą rezerwę wydajności.

Na terenie gminy zorganizowany jest przewóz pasażerski wykonywany przez Państwową Komunikację Samochodową. Linie autobusowe obsługujące teren gminy zbiegają się w Czyżewie, gdzie zlokalizowane są dwa przystanki. Jeden z głównych przystanków znajduje się na przy stacji PKP w miejscowości Czyżew-Stacja, gdzie odjazdy i przyjazdy autobusów współgrają z odjazdami i przyjazdami pociągów, dzięki temu pasażerowie mają szansę skorzystania z dwóch środków lokomocji aby dotrzeć do celu podróży.

Przez Czyżew przebiega linia kolejowa Warszawa-Białystok (Rail Baltica) z bocznicą kolejową z urządzeniami do załadunku i wyładunku towarów. Jest tam również dworzec pasażerski, w którym obecnie funkcjonuje Muzeum Ziemi Czyżewskiej a podróżni czekając na przyjazd pociągu mają okazję dowiedzieć się wielu ciekawych rzeczy o historii Czyżewa.

Przez Czyżew przebiega ciąg drogi krajowej Nr 63: (Rosja) granica państwa - Węgorzewo - Giżycko - Pisz - Kisielnica - Łomża - Zambrów - Ceranów - Sokołów Podlaski - Siedlce - Łuków - Radzyń Podlaski - Wisznice - Sławatycze - granica państwa (Białoruś) który łączy się z drogą wojewódzką Nr 690 re-lacji Czyżew-Siemiatycze. Te połączenia komunikacyjne sprzyjają lokowaniu przedsiębiorstw i du-żych firm oraz w komunikacji ewentualnych pracowników z miastem.

Czyżew posiada uzbrojone tereny inwestycyjne, na których zlokalizowane są funkcjonujące już firmy, część terenów została wykupiona pod planowane inwestycje zaś pozostała część oczekuje na po-tencjalnych inwestorów. Posiadanie takich terenów daje szansę na pozyskanie nowych przedsię-biorców co pozytywnie wpłynie na stworzenie nowych miejsc pracy. Dodatkowo w pobliżu Czy-żewa przy ul. Zambrowskiej zlokalizowane są tereny powyroboiskowe, na których planowane jest utworzenie dodatkowych terenów inwestycyjnych.

Na uwagę zasługuje także dynamika dochodów własnych gminy w przeliczeniu na mieszkańca, która osiąga wyraźnie wyższe wartości w stosunku do średnich w regionie i kraju, w tym także w porównaniu do gmin miejskich, które z reguły są znacznie bogatsze od gminy miejsko-wiejskich.

Na terenie Czyżewa wybudowany został zbiornik rekreacyjno-retencyjny, zasilany przepływającą przez miejscowość rzekę Brok, który podnosi walory krajobrazowe i turystyczne miasta. Zbiornik wodny wraz z położonym nieopodal 2,1 hektarowym zespołem przyrodniczo-krajobrazowego „ Par-kiem podworskim w Czyżewie stanowi ciekawą atrakcję turystyczną. W Czyżewie warto również obejrzeć zabytkowy kościół p.w. św. św. Piotra i Pawła z lat 1869- 1874 (wyposażenie z XVIII i XIX w.), cmentarz katolicki w Czyżewie, założony około 1860 r. z kaplicami i grobowcami z II połowy XIX w., oraz dworzec kolejowy z lat 60-tych XIX w. Na terenie Czyżewa znajduje się wiele zabytków min. synagoga z końca XIX, które warto zobaczyć.

W Czyżewie działa Gminny Ośrodek Kultury oraz Muzeum Ziemi Czyżewskiej, które posiada poten-cjał do rozwoju usług kultury na obszarze rewitalizacji.

Na terenie Czyżewa działa Szkoła Podstawowa, Gminne przedszkole oraz szkoła średnia posiada-jąca szeroki zakres kształcenia młodzieży w systemie dziennym jak i zaocznym. Wymienione jednostki oświatowe posiadają duże zasoby lokalowe i możliwości zapewnienia ciekawych ofert pozalekcyj-nych.

OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Realizacja działań wskazanych w Gminnym Programie Rewitalizacji przyczyni się w sposób komplek-sowy do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego wyznaczonych obszarów rewitalizacji. Planowane działania zdeterminują korzystne przeobrażenia na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospo-darki.

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji przedstawia się następująco:

Obszar rewitalizacji jest miejscem dostosowanym do potrzeb mieszkańców, dobrze rozwinię-tym gospodarczo, z dostępem do nowoczesnych technologii, o wysokim poziomie uczestnic-twa w życiu społecznym i kulturalnym.

Po przeprowadzeniu procesów rewitalizacyjnych obszar rewitalizacji jest miejscem, które dzięki wa-lorom estetycznym przestrzeni publicznych przyciąga do siebie ludzi. Harmonijny rozwój zapewnia ożywienie w życiu społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Wzrost poziomu społecznej aktywności, integracji oraz zaufaniu wśród społeczności determinuje zaangażowanie

mieszkańców w realizację projektów służących poprawie jakości życia. Wielotorowa rewitalizacja przestrzeni miejskiej oraz działania skutkujące ograniczeniem bezrobocia i towarzyszącego mu ubóstwa, niepełnosprawności podnoszą poziom życia mieszkańców.

Ożywienie gospodarcze rewitalizowanych obszarów staje się możliwe dzięki utrzymaniu dotychczasowych miejsc pracy oraz tworzeniu nowych miejsc pracy, wspieraniu nowych i lokalnych przedsiębiorców oraz zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej dla przedsiębiorców.

Zaprezentowana wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji pozwoli zrealizować cele główne i kierunki działań opisane w niniejszym dokumencie.

CELE REWITALIZACJI, KIERUNKI DZIAŁAŃ

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czyżew wyznaczone zostały cele i działania sformułowane na podstawie zidentyfikowanych problemów i potrzeb, które w perspektywie kolejnych lat umożliwią ograniczenie lub eliminację negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji. Wyznaczone cele są takie same dla każdego z podobszarów.

Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań określono na podstawie przeprowadzonej diagnozy poszerzonej o doświadczenie i wiedzę specjalistyczną oraz wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych. Tym samym są komplementarne z występującymi na obszarze Gminy Czyżew problemami.

Na obszarze wyznaczonym do podjęcia działań rewitalizacyjnych na podstawie przeprowadzonych diagnoz, analiz odnotowano jako główne następujące problemy: bezrobocie, zmniejszona aktywność społeczna, zmniejszona integracja społeczna, zmniejszona liczba osób nowo zameldowanych, zwiększona liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia, zmniejszona liczba wydanych pozwoleń na budowę. Ważnymi również problemami, które występują lecz nie przekraczają one wskaźników w porównaniu ze średnią referencyjną w gminie jest dostosowanie przestrzeni publicznej do osób niepełnosprawnych, mała ilość występujących przystanków.

Cele główne odnoszące się do obszaru rewitalizacji:

Cel główny nr 1: Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców

- 1.1. Kierunek: Zmniejszenie zjawiska bezrobocia
- 1.2. Kierunek: Integracja i aktywizacja mieszkańców
- 1.3. Kierunek: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Cel główny nr 2: Dostosowana przestrzeń do potrzeb mieszkańców

- 2.1. Kierunek: Wykorzystanie potencjału obszaru
- 2.2. Kierunek: Dostosowanie przestrzeni publicznej do osób niepełnosprawnych

ZGODNOŚĆ PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Jednym z ważniejszych narzędzi wprowadzania zmian na obszarze gminy Czyżew jest Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew. Został on opracowany w powiązaniu z istniejącymi już dokumentami strategicznymi obowiązującymi w gminie Czyżew, powiecie wysokomazowieckim, województwie podlaskim. Analizie poddano następujące dokumenty:

- Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czyżew,
- Strategia Rozwoju Gminy Czyżew na lata 2009-2017,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2017 – 2025,
- Strategia rozwoju powiatu wysokomazowieckiego,
- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego,
- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowa Polityka Miejska 2023,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie.

Cele główne Programu Rewitalizacji zostały powiązane z celami zawartymi w innych dokumentach na zasadzie podobieństwa i zbieżności zapewniając tym samym kompleksową i zharmonizowaną rewitalizację gminy.

Cel główny 1: Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców. Został on powiązany z celami zawartymi w dokumentach: *Strategia Rozwoju Gminy Czyżew na lata 2009-2017, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2017 – 2025, Strategia rozwoju powiatu wysokomazowieckiego, Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Polityka Miejska 2023, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie.* Istota celów zawartych w wymienionych dokumentach dotyczy poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, zmniejszenia zjawiska bezrobocia, integracji i aktywizacji mieszkańców oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. Wskazane dokumenty powiązane są z założeniami celu głównego 1.

Cel główny 2: Dostosowana przestrzeń do potrzeb mieszkańców. Został on powiązany z celami zawartymi w dokumentach: *Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czyżew, Strategia Rozwoju Gminy Czyżew na lata 2009-2017, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2017 – 2025, Strategia rozwoju powiatu wysokomazowieckiego, Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego, Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie.* Istota celów zawartych w wymienionych dokumentach dotyczy dostosowania przestrzeni do potrzeb mieszkańców, modernizacji transportu publicznego, dostosowania przestrzeni publicznej do osób niepełnosprawnych oraz wykorzystania potencjału obszaru. Wskazane dokumenty powiązane są z założeniami celu głównego 2.

Tabela 31. Powiązanie z innymi dokumentami strategicznymi.

Cel główny 1: Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców	
Dokument strategiczny	Powiązanie z celami
Strategia Rozwoju Gminy Czyżew na lata 2009-2017	<p><u>Cel strategiczny 2:</u> Tworzenie warunków dla sprawnego systemu społecznego zabezpieczenia ludności (społecznego, zdrowotnego)</p> <p><u>Cel operacyjny 1:</u> Zwiększenie dostępu do edukacji w gminie</p> <p><u>Cel operacyjny 2:</u> Zwiększenie dostępu do edukacji w gminie</p>
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2017 – 2025	<p><u>Cel strategiczny 1:</u> Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy</p> <p><u>Cel strategiczny 2:</u> Doskonalenie systemu działań wspomagających funkcjonowanie rodzin i systemu pieczy zastępczej</p> <p><u>Cel strategiczny 3:</u> Rozwijanie usług i systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych</p>
Strategia rozwoju powiatu wysokomazowieckiego	<p><u>Cel strategiczny 4:</u> Rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna, przyjazna mieszkańcom i środowisku</p> <p><u>Cel strategiczny 5:</u> Bezpieczeństwo mieszkańców – wolne od aktów przemocy, patologii społecznych i zagrożeń ekologicznych</p>
Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020	<p><u>Cel strategiczny 1:</u> Konkurencyjna gospodarka</p> <p><u>Cel strategiczny 3:</u> Jakość życia.</p>
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,	<p><u>Cel strategiczny 3:</u> Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki</p> <p><u>Cel strategiczny 4:</u> Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki</p> <p><u>Cel strategiczny 5:</u> Stworzenie Polski Cyfrowej</p> <p><u>Cel strategiczny 6:</u> Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”</p> <p><u>Cel strategiczny 11:</u> Wzrost społecznego kapitału rozwoju</p>

<p>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</p>	<p><u>Cel szczegółowy 1:</u> Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną</p> <p><u>Cel szczegółowy 2:</u> Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony</p> <p><u>Cel szczegółowy 3:</u> Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu</p>
<p>Krajowa Polityka Miejska 2023</p>	<p><u>Cel szczegółowy 3:</u> Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich</p>
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie</p>	<p><u>Cel strategiczny 2:</u> Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”),</p>
<p>Cel główny 2: Dostosowana przestrzeń do potrzeb mieszkańców</p>	
<p>Dokument strategiczny</p>	<p>Powiązanie z celami</p>
<p>Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czyżew</p>	<p><u>Cel główny 3:</u> Zapewnienie sprawnego funkcjonowania systemu komunikacyjnego i infrastruktury technicznej.</p>
<p>Strategia Rozwoju Gminy Czyżew na lata 2009-2017</p>	<p><u>Cel strategiczny 3:</u> Organizacja pozyskiwania źródeł finansowych dla realizacji zadań inwestycyjnych gminy</p>
<p>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2017 – 2025</p>	<p><u>Cel strategiczny 3:</u> Rozwijanie usług i systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych</p>
<p>Strategia rozwoju powiatu wysokomazowieckiego</p>	<p><u>Cel strategiczny 2:</u> Rozwinięty przemysł rolno przetwórczy, wykorzystujący podstawowe walory gospodarcze i komunikacyjne Powiatu, jako podstawowe źródło nowych miejsc pracy oraz ekonomiczny katalizator rolniczego potencjału.</p> <p><u>Cel strategiczny 4:</u> Rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna, przyjazna mieszkańcom i środowisku</p>
<p>Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020</p>	<p><u>Cel strategiczny 3:</u> Jakość życia</p>
<p>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego</p>	<p><u>Cel szczegółowy 2.1:</u> Kształtowanie zrównoważonych struktur przestrzennych</p> <p><u>Cel szczegółowy 2.2:</u> Kształtowanie elastycznych struktur przestrzennych, tworzących warunki wzrostu</p>
<p>Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,</p>	<p><u>Cel strategiczny 8:</u> Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</p>

	<u>Cel strategiczny 9:</u> Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<u>Cel szczegółowy 2:</u> Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	<u>Cel strategiczny 3:</u> Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”).

OPIS PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Poniżej w tabeli zaprezentowano wszystkie projekty podstawowe, które zaplanowano do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew. W dalszej części rozdziału znajduje się szczegółowy opis każdego z tych przedsięwzięć ujęty w formie tabelarycznej. Zadania wypracowane zostały z udziałem interesariuszy biorących udział w partycypacyjnym procesie prac nad Programem Rewitalizacji (konsultacjach społecznych), część z nich została również zgłoszona przez przedstawicieli instytucji publicznych w tym Urzędu Gminy Czyżew.

Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają przyczynić się do rozwiązania problemów zgłaszanych przez interesariuszy w trakcie prowadzonych konsultacji społecznych, wynikłych w procesie analizy i badań obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji oraz są odpowiedzią na wyniki przeprowadzonej diagnozy szczególnie w zakresie negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach.

Wszystkie projekty wpisane w realizację Programu wpisują się w realizację celów i poszczególnych kierunków Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew.

Tabela 32. Lista planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych

Nazwa projektu	Opis projektu	Powiązanie celów rewitalizacji z przedsięwzięciami	Zdiagnozowany problem
Kursy i szkolenia zawodowe	Kursy i szkolenia zawodowe będą organizowane przez urząd pracy. Działania te pozwolą na zmniejszenie poziomu bezrobocia, które jest istotnym problemem w gminie.	Cel 1	Wysoki poziom bezrobocia
Praktyczny zawód	Zajęcia dla osób bezrobotnych, które pozwolą na praktyczną naukę zawodu. Zdobycie praktycznych umiejętności pozwoli osobom bezrobotnym na znalezienie i podjęcie pracy, która poprawi ich sytuację materialną.	Cel 1	Wysoki poziom bezrobocia
Zdobywam doświadczenie	Zajęcia prowadzone dla osób bezrobotnych pozwalające na zdobycie cennego doświadczenia, umożliwiającego podjęcie pracy.	Cel 1	Wysoki poziom bezrobocia
"Stop używkom"	Spotkania profilaktyczne mając na celu uświadomienie mieszkańców w zakresie szkodliwości używek, m.in. alkoholu, papierosów, narkotyków	Cel 1	Brak wiedzy nt. szkodliwości używek, liczba zatrzymań do wytrzeźwienia
Gmina tętniąca życiem	Gmina tętniąca życiem to projekt, którego celem jest zorganizowanie imprez kulturalnych, festynów oraz wydarzeń sportowych dla	Cel 1	Mała liczba wydarzeń kulturalnych, mała aktywność i integracja społeczna

Nazwa projektu	Opis projektu	Powiązanie celów rewitalizacji z przedsięwzięciami	Zdiagnozowany problem
	wszystkich mieszkańców gminy. Realizacja projektu ma na celu aktywizację i ożywienie społeczności lokalnej.		
Budowa budynku mieszkalnego, wielorodzinnego z przeznaczeniem na budynek socjalno-komunalny, zlokalizowany przy ul. Przemysłowej w Czyżewie	Budowa nowych mieszkań socjalnych i komunalnych. Zdiagnozowany problem deficytu budynków socjalnych i komunalnych zostanie zniwelowany dzięki realizacji tej inwestycji.	Cel 1, Cel 2	Deficyt budynków socjalnych i komunalnych
Rekultywacja terenów powyroboiskowych na potrzeby utworzenia terenów inwestycyjnych przy ul. Zambrowskiej	Niska liczba podmiotów gospodarczych powoduje, że mieszkańcy zmuszeni są podejmować pracę poza miejscem zamieszkania. Utworzenie terenów inwestycyjnych doprowadzi do zwiększenia liczby miejsc pracy, a tym samym pozwoli na zmniejszenie bezrobocia.	Cel 2	Wysoki poziom bezrobocia Koncentracja mikro i małych przedsiębiorstw
Zagospodarowanie terenów przy ul. Spokojnej i ul. Cichej w Czyżewie	Zagospodarowanie terenów zielonych przy ul. Spokojnej i Cichej w Czyżewie pozwoli stworzyć miejsce wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców. Ponadto wzrośnie atrakcyjność gminy dzięki obecności terenów zielonych.	Cel 1, Cel 2	Brak terenów rekreacyjnych
Zagospodarowanie centrum Czyżewa	Zagospodarowanie centrum jest ważnym działaniem. To działanie pozwoli na wzrost atrakcyjności centrum. Planowane są czynności ujednolicające wygląd witryn sklepowych, stworzenie miejsc do wypoczynku, skweru, stworzenie miejsc do bezpiecznego i wygodnego parkowania rowerów.	Cel 1, Cel 2	Brak terenów rekreacyjnych, brak odpowiedniego zagospodarowania centrum Czyżewa

W poniższej tabeli zaprezentowano powiązanie poszczególnych projektów rewitalizacyjnych z oddziaływaniem na poszczególne sfery w celu zmniejszenia lub zniwelowania występujących na obszarze rewitalizacji negatywnych problemów.

Tabela 33. Macierz korelacji projektów rewitalizacyjnych

Lp	Nazwa projektu	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
1	Kursy i szkolenia zawodowe					
2	Praktyczny zawód					
3	Zdobywam doświadczenie					
4	"Stop używkom"					
5	Gmina tętniąca życiem					
6	Budowa budynku mieszkalnego, wielorodzinnego z przeznaczeniem na budynek socjalno-komunalny, zlokalizowany przy ul. Przemysłowej w Czyżewie					

Lp	Nazwa projektu	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
7	Rekultywacja terenów powyrobo-skowych na potrzeby utworzenia terenów inwestycyjnych przy ul. Zambrowskiej					
8	Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych w Czyżewie przy ul. Cichej i ul. Spokojnej					
9	Zagospodarowanie centrum Czyżewa					

Źródło: opracowanie Grupa BST

Projekty synergiczne to projekty współdziałające ze sobą na poprawę sytuacji na danym obszarze poddanych rewitalizacji na daną sferę. Projekty numer 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 8 są ze sobą synergiczne, co oznacza, że współdziałają ze sobą na poprawę kondycji sfery społecznej. Projekty numer 6, 7, 8, 9 są synergiczne względem sfery gospodarczej. Względem sfery przestrzenno-funkcjonalnej, synergiczne są projekty 8 i 9.

W poniższej tabeli przedstawiono łączny koszt wszystkich projektów rewitalizacyjnych opracowanych dla Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew. Wyszczególniony opis kosztów realizacji poszczególnych projektów przedstawiono w kolejnym rozdziale.

Lista projektów	Koszt projektów [zł]	Źródła finansowania
Lista projektów podstawowych	około 7 770 000 zł	Środki z budżetu Gminy, fundusze unijne (EFS PO KL, EFRR), fundusze pozyskane z Urzędu Pracy, GOK

Przedstawione w Programie działania rewitalizacyjne nie wpłyną na zwiększenie lub przenoszenie się problemów poza obszar rewitalizacji oraz nie spowodują występowania wzajemnych niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczeństwa, czy wykluczenie społeczne. Projekty rewitalizacyjne mają za zadanie zmniejszenie występowania negatywnych zjawisk kryzysowych bez niepożądanych skutków.

Szczegółowy opis każdego projektu zawiera poniższa tabela.

Tabela 34. Lista projektów podstawowych

Lp	Nazwa projektu	Lokalizacja projektu	Podmiot realizujący projekt	Krótki opis projektu	Na jaką sferę (-y) będzie miał wpływ projekt?	Opis stanu istniejącego – problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Łączna szacowana wartość projektu (brutto)	Okres realizacji projektu (maksymalnie do 2020 roku)	Źródło finansowania	Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
1	Kursy i szkolenia zawodowe	Obszar rewitalizacji	GOPS	Organizacja kursów i szkoleń zawodowych dla osób bezrobotnych	spoteczną	Brak organizowanych szkoleń i kursów, postępujące bezrobocie, migracja do większych miast	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych,	20 tyś	2019	EFS PO KL (80%) Urząd Pracy ((20%)	Przeprowadzenie szkolenia i kursów dla bezrobotnych	Zmniejszenie liczby bezrobotnych (dane statystyczne UP)
2	Praktyczny zawód	Obszar rewitalizacji	UM	Organizacja zajęć praktycznych dla osób bezrobotnych	spoteczną	Brak organizowanych zajęć	Podniesienie kwalifikacji osób bezrobotnych, zmniejszenie liczby osób bezrobotnych	10 tyś	2019	Urząd Miejski (100%)	Organizacja zajęć praktycznych dla osób bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych (dane UP)
3	Zdobywam doświadczenie	Obszar rewitalizacji	UM/UP	Organizacja staży dla osób bezrobotnych	spoteczną	Brak lub zmniejszona ilość organizowanych staży dla osób bezrobotnych	Zwiększenie możliwości zdobycia doświadczenia głównie u osób bezrobotnych, zmniejszenie liczby osób bezrobotnych	20 tyś	2019	EFS PO KL (85%), Urząd Pracy (15%)	Organizacja staży dla osób bezrobotnych	Liczba osób zatrudnionych na stażu (dane UP)

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

Lp	Nazwa projektu	Lokalizacja projektu	Podmiot realizujący projekt	Krótki opis projektu	Na jaką sferę (-y) będzie miał wpływ projekt?	Opis stanu istniejącego – problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Łączna szacowana wartość projektu (brutto)	Okres realizacji projektu (maksymalnie do 2020 roku)	Źródło finansowania	Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
4	"Stop używkom"	Obszar rewitalizacji	UM	Organizacja zajęć podnoszących świadomość społeczną na temat szkodliwości używek m.in. głównie alkoholu, papierosów, narkotyków	społeczną	Niski poziom świadomości dzieci i młodzieży odnośnie uzależnień	Zwiększenie świadomości wpływu używek na organizm i zachowanie człowieka	20 tyś	2018-2019	EFRR (80%), Urząd Miejski (20%)	Przeprowadzenie spotkań informacyjnych w szkołach	Liczba przeprowadzonych spotkań informacyjnych (3 spotkania)
5	Gmina tętniąca życiem	Obszar rewitalizacji	GOK	Organizacja zajęć dla społeczności lokalnej, w okresie letnim organizacja imprez kulturalnych, wydarzeń sportowych dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych,	społeczną	Niska aktywność społeczna,	Aktywizacja, integracja oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społeczeństwa	100 tyś	2018-2020	Urząd Miejski (50%), Gminny Ośrodek Kultury (50%)	Przeprowadzenie imprez kulturalnych (2 rocznie) i cykl spotkań kulturalno – integracyjnych – 3 rocznie)	Liczba przeprowadzonych imprez – 6 szt, spotkań kulturalno-integracyjnych – 9 szt.
6	Budowa budynku mieszkalnego, wielorodzinnego z przeznaczeniem na budynek socjalno-komunalny,	Obszar rewitalizacji	UM	Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego w celu zapewnienia lokali komunalnych i socjalnych mieszkańcom z terenu gminy Czyżew	społeczną, gospodarczą	Zły stan istniejących lokali komunalnych i socjalnych , brak nowych lokali	Zapewnienie lokali socjalnych i komunalnych dla potrzeb mieszkańców gminy	4,5 mln	2018-2019	EFRR (85%), Urząd Miejski (15%)	Budynek wielorodzinny socjalno-komunalny	Zabezpieczenie potrzeb mieszkańców na lokale socjalne i komunalne

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

Lp	Nazwa projektu	Lokalizacja projektu	Podmiot realizujący projekt	Krótki opis projektu	Na jaką sferę (-y) będzie miał wpływ projekt?	Opis stanu istniejącego – problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Łączna szacowana wartość projektu (brutto)	Okres realizacji projektu (maksymalnie do 2020 roku)	Źródło finansowania	Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
	zlokalizowany przy ul. Przemysłowej w Czyżewie											
7	Rekultywacja terenów powyrobiskowych na potrzeby utworzenia terenów inwestycyjnych przy ul. Zambrowskiej	Obszar rewitalizacji	UM	Rekultywacja terenów powyrobiskowych w celu Uzbrojenia potencjalnych terenów przemysłowych w niezbędne media; (wodociąg, kanalizacja, sieć energetyczna) będzie miało wpływ na rozwój gospodarczy gminy, przyciągnie nowych inwestorów, którzy realizując swe przedsięwzięcia stworzą nowe miejsca pracy dla mieszkańców gminy	gospodarczą, techniczną	Niski poziom rozwoju przedsiębiorczości, brak atrakcyjnych, kompleksowo uzbrojonych terenów inwestycyjnych dla potencjalnych przedsiębiorców	Wzrost rozwoju gospodarczego i stworzenie miejsc pracy	3 mln	2020	EFRR (85%), Urząd Miejski (15%)	Stworzenie uzbrojonych terenów inwestycyjnych	Stworzenie nowych miejsc pracy

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew

Lp	Nazwa projektu	Lokalizacja projektu	Podmiot realizujący projekt	Krótki opis projektu	Na jaką sferę (-y) będzie miał wpływ projekt?	Opis stanu istniejącego – problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Łączna szacowana wartość projektu (brutto)	Okres realizacji projektu (maksymalnie do 2020 roku)	Źródło finansowania	Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
8	Zagospodarowanie terenów przy ul. Spokojnej i ul. Cichej w Czyżewie	Poza obszarem rewitalizacji	UM	Urządzenie i uporządkowanie terenów zielonych, obecnie niezagospodarowanych, wpłynie na poprawę ładu przestrzennego a ponadto stworzy nowe miejsca, spotkań, wypoczynku i rekreacji	społeczną, gospodarczą, przestrzennofunkcjonalną	Niska aktywność społeczna, mała ilość miejsc spędzania wolnego czasu	Stworzenie nowych miejsc spotkań, rekreacji i wypoczynku.	100 tyś	2018-2019	EFRR (85%), Urząd Miejski (15%)	Utworzenie miejsca rekreacji i wypoczynku	Utworzenie nowego miejsca spotkań i integracji mieszkańców
9	Zagospodarowanie centrum Czyżewa	Obszar rewitalizacji	UM	Realizacja inwestycji wpłynie na poprawę wizerunku i ładu przestrzennego centrum miasta.	gospodarcza, przestrzennofunkcjonalna	Brak uporządkowanego układu centrum miasta	Poprawa ładu funkcjonalno-przestrzennego gminy	4,6 mln	2019-2020	EFRR (85%), Urząd Miejski (15%)	Zagospodarowanie centrum Czyżewa poprzez utwardzenie istniejących placów, parkingów, nasadzenie roślin i montaż małej architektury.	Poprawa ładu przestrzennego i funkcjonalności centrum Czyżewa

UZASADNIENIE PROJEKTÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ POZA OBSZAREM REWITALIZACJI

Zagospodarowanie terenów przy ul. Spokojnej i ul. Cichej w Czyżewie

Planowany do realizacji projekt pn. Zagospodarowanie terenów przy ul. Spokojnej i ul. Cichej w Czyżewie znajduje się poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji, jednakże tereny te są niezbędne do osiągnięcia celów wyznaczonych w Gminnym Programie Rewitalizacji, a mianowicie do poprawy warunków i jakości życia mieszkańców poprzez dostosowanie istniejącej przestrzeni publicznej do ich potrzeb. Przyczyni się to do wzrostu integracji i aktywizacji mieszkańców a dodatkowo wpłynie pozytywnie na poprawę ładu przestrzennego. Inwestycja położona poza obszarem rewitalizacji jest uzasadniona ze względu na niewystarczającą ilość i jakość terenów rekreacyjnych oraz zdiagnozowany brak integracji społecznej w obszarze rewitalizacji. Dzięki stworzeniu takich miejsc przewiduje się, że integracja społeczna będzie większa niż do tej pory, powstaną nowe miejsca rekreacji, wypoczynku, aktywnego spędzania wolnego czasu, co przyczyni się do nawiązywania nowych kontaktów i nowych inicjatyw społeczno-integracyjnych. Obszar rewitalizacji cechuje się w głównej mierze zwartą zabudową, która nie pozwala na stworzenie przestrzeni jaka potrzebna jest mieszkańcom, dlatego należy wykorzystać istniejący potencjał. Tereny położone przy ul. Cichej i ul. Spokojnej znajdują się bardzo blisko wyznaczonego obszaru rewitalizacji, należy je jedynie odpowiednio zagospodarować, angażując w proces projektowania i późniejszą realizację zadania, mieszkańców.

ZGODNOŚĆ PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH Z PRZEPISAMI

Program oraz projekty rewitalizacyjne zgodne są z obowiązującymi przepisami w zakresie:

- projektowania zabudowy zgodnie z warunkami technicznymi, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie – rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i usytuowanie (dz. U z 2015 r. poz. 1422),
- zapewnienia właściwej ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków – rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7.06.2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych terenów (Dz.U. z 2010 r. nr 109, poz. 719 z późn. zm.),
- zapewnienia zapaźnienia wodnego na cele przeciwpożarowe oraz zaprojektowania dróg pożarowych, umożliwiających dojazd i dostęp dla jednostek ratowniczo- gaśniczych straży pożarnej – rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24.07.2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. z 2009 r. nr 124, poz. 1030 z późn. zm.),
- uzgadniania projektów budowlanych pod względem ochrony przeciwpożarowej w zakresie i na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2.12.2015 r. w sprawie uzgadniania projektu budowlanego pod względem ochrony przeciwpożarowej (DZ.U. z 215 r, poz. 2117),
- przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym w szczególności poprzez uwzględnienie zapisów ustawy z dnia 27kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz. U z 2017 poz. 519) dotyczących lokalizacji zakładów przemysłowych, które są zaliczone ze względu na ilość rodzaj i właściwości fizyko-chemiczne stosowanych w procesie technologicznym substancji niebezpiecznych do kategorii zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz postanowień art. 73 ustawy Prawo ochrony środowiska,
- ustawy o drogach publicznych (Dz.U z 2016 r. poz. 1440 ze zm.) w szczególności art. 43 ust. 1,

- rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 199 r. (Dz. U. Nr 43, poz. 430 ze zm.) w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich użytkowanie – § 9 ust. 1 pkt. 4 i 5.

SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE

W celu zapewnienia skutecznej i efektywnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych konieczne jest znalezienie odpowiednich źródeł ich finansowania. Wytyczne Ministerialne, a także Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku, wskazują na konieczność zapewnienia komplementarności tychże źródeł finansowania. Oznacza to, iż w celu uzyskania jak najlepszych efektów programu rewitalizacji należy zdywersyfikować jej finansowanie, w tym m.in. łączyć publiczne środki z prywatnymi.

Niniejszy rozdział przedstawia plan finansowy dla Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew. Działania rewitalizacyjne przewidziane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Czyżew, obejmują zadania o charakterze priorytetowym. Koszty poszczególnych przedsięwzięć podstawowych zestawiono w poniższej tabeli, pozostałe przedsięwzięcia w ramach podstawowej listy projektów nie mają na chwilę obecną sporządzonego kosztorysu realizacji projektu.

L.p.	Nazwa projektu	Szacowana wartość projektu (PLN) z podaniem potencjalnych źródeł finansowania wg następującego katalogu środków: krajowe środki publiczne, EFRR, EFS, FS, środki prywatne, środki z innych źródeł
1	Kursy i szkolenia zawodowe	20 000 EFS PO KL (80%) Urząd Pracy ((20%)
2	Praktyczny zawód	10 000 Urząd Miejski (100%)
3	Zdobywam doświadczenie	20 000 EFS PO KL (85%), Urząd Pracy (15%)
4	"Stop używkom"	20 000 EFRR (80%), Urząd Miejski (20%)
5	Gmina tętniąca życiem	100 000 Urząd Miejski (50%), Gminny Ośrodek Kultury (50%)
6	Budowa budynku mieszkalnego, wielorodzinnego z przeznaczeniem na budynek socjalno-komunalny, zlokalizowany przy ul. Przemysłowej w Czyżewie	4 500 000 EFRR (85%), Urząd Miejski (15%)

L.p.	Nazwa projektu	Szacowana wartość projektu (PLN) z podaniem potencjalnych źródeł finansowania wg następującego katalogu środków: krajowe środki publiczne, EFRR, EFS, FS, środki prywatne, środki z innych źródeł
7	Rekultywacja terenów powyrobowiskowych na potrzeby utworzenia terenów inwestycyjnych przy ul. Zambrowskiej	3 000 000 EFRR (85%), Urząd Miejski (15%)
8	Zagospodarowanie terenów przy ul. Spokojnej i ul. Cichej w Czyżewie	100 000 EFRR (85%), Urząd Miejski (15%)
9	Zagospodarowanie centrum Czyżewa	4 600 000 EFRR (85%), Urząd Miejski (15%)

Źródło: opracowanie Grupa BST

Dywersyfikacja źródeł finansowania daje możliwość korzystania zarówno z funduszy komercyjnych, jak i publicznych. Projekty rewitalizacji mogą być realizowane przez różnorodne grupy podmiotów tj. przez podmioty z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego.

Do pierwszego rodzaju źródeł finansowania (tj. komercyjnych) zalicza się przede wszystkim kredyty, pożyczki, obligacje komunalne. Ponadto wskazuje się, że niektóre działania mogą być wspierane przez środki własne przedsiębiorstw, podmiotów i osób prywatnych i organizacji pozarządowych. Na etapie realizacji zapisów Programu bardzo istotna jest współpraca różnych podmiotów gwarantująca powodzenie wdrażanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Drugi rodzaj obejmuje źródła publiczne. Wśród nich największe znaczenie mają środki własne budżetu gminy, fundusze europejskie, środki budżetu Państwa. Należy wspomnieć o tym, że fundusze europejskie są wyposażone w dedykowane działania, które można wykorzystać planując i realizując działania rewitalizacyjne.

MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Wśród szczegółowej diagnozy oraz udziału społecznego w działaniach w kierunku tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji komplementarność jest ważnym aspektem w jego realizacji. Według Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie komplementarności w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Gminny program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów będzie skutkował efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Poszczególne projekty rewitalizacyjne będą wzajemnie powiązane. Zostanie zapewniona korelacja efektów oddziaływania na sytuację kryzysową. Na obszarze objętym programem rewitalizacji zapewniona zostanie komplementarność między poszczególnymi projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy.

Komplementarność przestrzenna

Zapewnienie komplementarności przestrzennej ma zagwarantować efektywne oddziaływanie Gminnego Programu Rewitalizacji na cały obszar kryzysowy, rozwój miasta, rozwój całej gminy oraz synergię przestrzenną poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Umożliwi to synchronizację efektów oddziaływania na sytuację kryzysową. Co istotne, realizowane działania nie będą skutkowały transferem problemów na inne obszary gminy oraz nie będą wyzwalaly niepożądanych problemów, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Komplementarność przestrzenna została zapewniona poprzez zaplanowanie projektów na wyznaczonym obszarze rewitalizacji (jeden projekt poza obszarem, który sąsiaduje z obszarem rewitalizacji). Należy także dodać, iż projekty zawarte w Programie wzajemnie się uzupełniają. Skupienie projektów wyselekcjonowanych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji będzie w sposób pozytywny rzutować na całą Gminę Czyżew, ponieważ wiele z nich dotyczyć będzie działań podejmowanych dla miejsc użyteczności publicznej, dzięki temu korzystać z nich będą mogli mieszkańcy spoza obszaru bezpośrednio objętego procesem rewitalizacji.

Tabela 35. Komplementarność przestrzenna projektów rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa projektu	Opis komplementarności przestrzennej projektów
1	Kursy i szkolenia zawodowe	Realizacja społecznych projektów rewitalizacyjnych, tzw. projektów miękkich, obejmujących teren całego obszaru rewitalizacji, zostanie umożliwiona dzięki przeprowadzonym działaniom ze sfery technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Oddziaływanie wszystkich przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostanie wzmocnione poprzez inne działania realizowane przez jednostki publiczne z zakresu bezrobocia, kultury, rekreacji oraz jakości życia mieszkańców.
2	Praktyczny zawód	
3	Zdobywam doświadczenie	
4	„Stop używkom”	
5	Gmina tętniąca życiem	
6	Budowa budynku mieszkalnego, wielorodzinnego z przeznaczeniem na budynek socjalno-komunalny, zlokalizowany przy ul. Przemysłowej w Czyżewie	Realizacja projektu wpłynie pozytywnie na negatywne zjawisko zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji m.in. nieodpowiednia liczba mieszkań socjalnych i komunalnych. Projekt będzie uzupełnieniem wszystkich działań społecznych realizowanych w Programie poprzez wzmocnienie pomocy osobom najbardziej potrzebującym (wykluczonym społecznie, bezrobotnym).
7	Rekultywacja terenów powyroboiskowych na potrzeby utworzenia terenów inwestycyjnych przy ul. Zambrowskiej	Działania ze sfery technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej przyczynią się do zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców, jak również poprawy estetyki otaczającej ich przestrzeni. Przeprowadzenie gruntownej modernizacji umożliwi realizację nowych inwestycji przez lokalnych przedsiębiorców. Co więcej projekt może przyczynić się do pojawienia się nowych inwestorów, którzy zaoferują nowe miejsca pracy szczególnie potrzebne dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.
8	Zagospodarowanie terenów przy ul. Spokojnej i ul. Cichej w Czyżewie	Stworzenie nowych atrakcyjnych przestrzeni zielonych, które mogą przybrać formę m.in. placu zabaw, siłowni plenerowej, w znacznym stopniu przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, zwiększenia bezpieczeństwa oraz rozwoju więzi społecznych. Zagospodarowane przestrzenie publiczne będą w okresie letnim miejscem organizacji różnorodnych imprez oraz spotkań (komplementarność z projektem „Gmina tętniąca życiem”).
9	Zagospodarowanie centrum Czyżewa	

Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Czyżew objawia się poprzez cele zawarte w programie, które opracowane zostały na podstawie zdiagnozowanych problemów. Komplementarność ta wywala konieczność wzajemnego dopełniania tematycznego realizowanych projektów z listy podstawowej. Wzajemne dopełnienia realizowanych projektów umacniają niwelowanie występujących negatywnych zjawisk. Dzięki temu Program będzie oddziaływał na wskazane sfery rewitalizacji: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcyjną i techniczną. Służy to nie tylko przeciwdziałaniu problemom w różnych sferach, ale zapobiega również fragmentacji działań koncentrując uwagę na systemowym i kompleksowym spojrzeniu na źródła kryzysu danego obszaru. W Gminnym Programie Rewitalizacji określono wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są powiązane ze strategicznymi kierunkami rozwojowymi Gminy, co wykazano poprzez wskazanie zbieżności celów GPR z kluczowymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Przedstawione w Gminnym Programie Rewitalizacji działania nie wpłyną na zwiększenie lub przeniesienie się problemów poza obszar rewitalizacji oraz nie spowodują występowania wzajemnych niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczeństwa, czy wykluczenie społeczne. Projekty rewitalizacyjne mają za zadanie zmniejszenie występowania negatywnych zjawisk kryzysowych bez niepożądanych skutków prowadząc do dalszego zrównoważonego rozwoju gminy.

Poniższa tabela przedstawia wpływ poszczególnych projektów rewitalizacyjnych na sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-funkcyjną oraz techniczną. Dodatkowo w rozdziale „Opis projektów rewitalizacyjnych” przedstawiono powiązanie zdiagnozowanych problemów, celów rewitalizacji i kierunków rewitalizacyjnych z zaplanowanymi przedsięwzięciami.

Lp.	Nazwa projektu	Sfera				
		spo- teczna	gospodarcza	środowi- skowa	przestrzenno- funkcyjna-	techniczna
Lista przedsięwzięć podstawowych						
1	Kursy i szkolenia zawodowe	X				
2	Praktyczny zawód	X				
3	Zdobywam doświadczenie	X				
4	„Stop używkom”	X				
5	Gmina tętniąca życiem	X				
6	Budowa budynku mieszkalnego, wielorodzinnego z przeznaczeniem na budynek socjalno-komunalny, zlokalizowany przy ul. Przemysłowej w Czyżewie	X	X			
7	Rekultywacja terenów powyroboiskowych na potrzeby utworzenia terenów inwestycyjnych przy ul. Zambrowskiej		X			X
8	Zagospodarowanie terenów przy ul. Spokojnej i ul. Cichej w Czyżewie	X	X		X	
9	Zagospodarowanie centrum Czyżewa		X		X	

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Efektywne współdziałanie różnych instytucji i podmiotów na rzecz Gminnego Programu Rewitalizacji jest możliwe dzięki odpowiednio zaprojektowanemu systemowi zarządzania. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna stanowi wyraz prawidłowo zarządzanego GPR oraz spójności procedur. Istotnym elementem zarządzania, oprócz organów Gminy, będzie także Komitet Rewitalizacji, w którym będą miały swoją reprezentację różne grupy interesariuszy procesu rewitalizacji. Szerszy opis odpowiedzialności poszczególnych podmiotów w ramach Programu został zaprezentowany w rozdziale: System wdrażania

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w niniejszym programie wskazują również spójność z zapisami w innych dokumentach strategicznych, odnoszących się do szczebla lokalnego. Powiązanie poszczególnych dokumentów z GPR umożliwi realizację założeń Programu poprzez dostosowanie ujętych w nim projektów do zdiagnozowanych problemów na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji zwraca uwagę na zachowanie ciągłości programowej. Projekty zaplanowane w Programie są komplementarne wobec przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności na lata 2007-2013 (obecnie realizowane są działania z perspektywy finansowej 2014-2020). Działania podejmowane w poprzednich okresach są obecnie tj: np. Wykorzystaj szansę – projekt skierowany do osób bezrobotnych i niepełnosprawnych – prowadzony przez GOPS, wyposażenie i remont świetlic wiejskich z zagospodarowaniem terenu – celem pobudzenia aktywności i integracji lokalnej społeczności – projekt realizowany przez Gminę, Urządzanie terenów rekreacyjnych na terenie gminy Czyżew – poprawa ładu przestrzennego gminy Czyżew – projekt realizowany przez Gminę. Doświadczenie zdobyte podczas realizacji poprzednich działań pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie środków finansowych. W poniższej tabeli zaprezentowano wybrane projekty realizowane na terenie gminy w ostatnich latach.

Nazwa projektu	Beneficjent	Wartość projektu	Kwota dofinansowania	Dziedzina
Kompleksowe uzbrojenie terenów przemysłowych w Czyżewie w infrastrukturę techniczną	Gmina Czyżew	2 349 723.10 zł	1 683 422.27 zł	Rozwój firm
Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zagrożeń w gminie Czyżew - Osada poprzez zakup specjalistycznego samochodu ratowniczo - gaśniczego wraz z wyposażeniem	Gmina Czyżew	791 691.00 zł	660 595.35 zł	Ochrona środowiska
Indywidualizacja kształcenia w klasach I-III w Gminie Czyżew.	Gmina Czyżew	136 600.00 zł	116 110.00 zł	Nauka i edukacja
Od kulebiaka do pizzy. Podwyższenie kompetencji zawodowych uczniów Technikum w Czyżewie w zawodzie technik organizacji usług gastronomicznych	Powiat Wysokomazowiecki	80 275.00 zł	68 233.75 zł	Nauka i edukacja
Szkolenia językowe szansą na rozwój mieszkańców gminy Czyżew	Sylvia Kuczuk Komunikado Szkoła Języków Obcych	49 976.50 zł	42 480.03 zł	Nauka i edukacja
Welcome to Podlasie - rozwój kompetencji językowych mieszkańców gm. Nowe Piekuty oraz gm. Czyżew	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Kraina Bobra"	38 178.95 zł	32 452.11 zł	Nauka i edukacja

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty uwzględnione w Gminnym Programie Rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego wiązania i uzupełniania wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, pamiętając przy tym o dążeniu do wykluczenia ryzyka podwójnego dofinansowania. Dla realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej niezbędna jest koordynacja środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych, na co również zwrócono uwagę w Projekcie. Zastosowanie zarówno finansowania z środków wewnętrznych jak i zewnętrznych, co umożliwi zrealizowanie zakładanych celów. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane w ramach GPR będą komplementarne z projektami zrealizowanymi przez Gminę Czyżew. Planuje się, aby przedsięwzięcia rewitalizacyjne wskazane w Programie Rewitalizacji były współfinansowane przede wszystkim z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego a także dodatkowo z Europejskiego

Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich bądź też w miarę możliwości z krajowych środków publicznych.

MECHANIZMY WŁĄCZANIA INTERESARIUSZY

Kluczowy aspektem na każdym etapie tworzenia oraz wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji jest włączenie szerokiego grona interesariuszy procesu rewitalizacji. Uspocznienie procesu rewitalizacji dotyczyło przede wszystkim: mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli stowarzyszeń oraz innych podmiotów i grup aktywnych.

Partycypacja społeczna stanowi proces, w którym przedstawiciele władz przedstawiają obywatelom swoje plany dotyczące np. aktów prawnych, inwestycji lub innych przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie codzienne i pracę obywateli. Pozwalają na uzyskanie opinii, stanowisk, propozycji, itp. od instytucji i osób, których dotkną w sposób bezpośredni lub pośredni skutki proponowanych przez administrację działań.

Partycypacja społeczności lokalnej to przede wszystkim:

- komunikacja pomiędzy interesariuszami a władzami gminy, umożliwiająca obustronne uczestnictwo w procesie rewitalizacji;
- możliwość udziału wszystkich zainteresowanych w panelach dyskusyjnych, spotkaniach, debatach;
- dostępność informacji na temat podejmowanych działań i wprowadzanych zmian przez władze, a także możliwość oceny i wyrażenia opinii przez zainteresowane strony.

UDZIAŁ INTERESARIUSZY W PROCESIE TWORZENIA GPR

Organizacja konsultacji społecznych w sprawie tworzenia Programu umożliwiła czynny udział interesariuszy w pracach nad dokumentem. Poprzez to dążono do kreowania właściwego rozwiązania istniejących na terenie gminy problemów. Współdziałanie wielu jednostek jest bardziej pożądane niż indywidualne działania.

W trakcie diagnozowania oraz opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji zastosowano szereg form konsultacji społecznych, które nie ograniczały się jednak tylko do przedstawienia Programu, ale także do wysłuchania opinii na jego temat, modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji. Nie tylko mieszkańcy, ale również przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe oraz inni interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość zapoznania się z treścią diagnozy oraz Programu. Przeprowadzone konsultacje społeczne pozwoliły poznać i zrozumieć potrzeby społeczności lokalnej, zidentyfikować ich potrzeby, a także stworzyć wizję oczekiwanych zmian.

Do udziału w konsultacjach społecznych uprawnieni byli:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczności nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego,
- mieszkańcy Miasta,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- organy władzy publicznej,

- inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. o konsultacjach społecznych poinformowano nie później niż w terminie 7 dni przed dniem ich przeprowadzenia, w sposób zapewniający udział w nich możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie oraz ogłoszenie na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej."

Konsultacje społeczne dotyczące wyznaczonych obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji trwały od 2 stycznia 2018 do 21 stycznia 2018 roku. Prowadzone były w formie:

- zbierania uwag w postaci papierowej oraz elektronicznej w terminie do 31 stycznia 2018 r.
- spotkania informacyjno-konsultacyjnego, które odbyło się 24 stycznia 2018 r. w sali konferencyjnej w Urzędzie Miejskim w Czyżewie o godz. 14:30,
- zbierania uwag ustnych w trakcie spotkań informacyjno-konsultacyjnych oraz w Urzędzie w pokoju numer 5 w dniach i godzinach pracy Urzędu.

Konsultacje społeczne dotyczące wyznaczenia obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji zostały przeprowadzone ponownie, aby zrealizować zapisy ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Ponowne konsultacje wynikają ze zmiany powierzchni obszaru rewitalizacji.

W trakcie trwania konsultacji społecznych dotyczących wyznaczonych obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji interesariusze procesu rewitalizacji mogli składać uwagi w formie papierowej oraz elektronicznej przy wykorzystaniu formularza konsultacyjnego udostępnionego na stronie internetowej Gminy Czyżew oraz w Urzędzie w pokoju numer 5. Uzpełnione formularze konsultacyjne można było dostarczyć: drogą mailową, drogą pocztową, a także składać w Urzędzie Miejskim na Dziennik Podawczy w dniach i godzinach pracy.

Zbieranie uwag w postaci papierowej oraz elektronicznej

Podczas konsultacji społecznych w ramach zbierania uwag w postaci papierowej oraz elektronicznej, podczas spotkania informacyjno-konsultacyjnego oraz w ramach zbierania uwag ustnych nie wpłynęły żadne uwagi. Nie wprowadzono zmian do treści diagnozy oraz co do granic wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

Spotkanie informacyjno – konsultacyjne

Odbyło się jedno spotkanie informacyjno-konsultacyjne dla wszystkich interesariuszy z terenu gminy Czyżew, tj. mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, przedstawicieli gminnego samorządu i jednostek organizacyjnych gminy. Spotkanie odbyło się 24 stycznia o godz. 14:30 w sali konferencyjnej w Urzędzie Miejskim w Czyżewie. W ramach spotkań przedstawione zostały definicje kluczowych pojęć zawartych w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Ponadto uczestnicy spotkania szczegółowo omówili obszary zdegradowane oraz obszary wyznaczone do rewitalizacji, a także pracowali nad stworzeniem wizji obszaru rewitalizacji i wyznaczeniem celów Gminnego Programu Rewitalizacji.

Zbieranie uwag ustnych

Zbieranie uwag ustnych było prowadzone w trakcie spotkania informacyjno-konsultacyjnego oraz w Urzędzie w pokoju numer 5 w dniach i godzinach pracy Urzędu. W trakcie trwania konsultacji tj. do 31 stycznia nie złożono oficjalnych uwag, jednakże z wywiadów ustnych przeprowadzonych z mieszkańcami, odnośnie proponowanego zasięgu obszaru rewitalizacji zasugerowano zmniejszenie obszaru rewitalizacji i objęcie zakresem opracowania Programu tylko tych terenów, które bezapelacyjnie wymagają prac rewitalizacyjnych, wskazując min. zagospodarowanie centrum Czyżewa, co wpłynie na poprawę ładu przestrzennego centralnej części miasta oraz tereny leżące poza ob-

szarem miasta będące obecnie nieużytkami a wymagające przeprowadzenia działań polegających na przywróceniu porządku i ładu przestrzennego. Uporządkowanie terenów poprawi wizerunek gminy a z uwagi na fakt, iż są to tereny położone przy drodze krajowej przebiegającej przez Czyżew wpłynie pozytywnie również na wizerunek miasta.

Badania sondażowe (ankieta)

Badania ankietowe przeprowadzone zostały dodatkowo w celu pozyskania opinii mieszkańców dotyczącej obszaru rewitalizacji. Przeprowadzono je za pomocą ankiety internetowej (CAWI – pytania kwestionariuszowe pobierane są ze strony internetowej organizatora badania i przekazywane za pośrednictwem sieci do dowolnego punktu, w którym znajduje się respondent wraz z komputerem podłączonym do Internetu.), do której link został opublikowany na stronie internetowej gminy. Ponadto ankietę można było wypełnić i wysłać (PAPI – proces zbierania danych na podstawie przygotowanego kwestionariusza badania) na adres Urzędu (Urząd Miejski w Czyżewie, Mazowiecka 34, 18-220 Czyżew), oddać w Urzędzie Miejskim w Czyżewie (w dniach i godzinach pracy urzędu) lub przestać na adres e-mail. Badania przeprowadzone zostały techniką CATI (wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo – technika, w której pozyskiwanie informacji odbywa się za pośrednictwem łącza telefonicznego). Łącznie zebrano 79 ankiet (3 ankiety – CAWI, 26 ankiet – PAPI, 50 ankiet – CATI).

Podczas badania zidentyfikowano najważniejsze problemy, które występują w opinii badanych na obszarze rewitalizacji. Oceniono również aspekty życia na obszarze rewitalizacji. Ankietowani mieli także możliwość wskazania grup osób jakie należy objąć programem rewitalizacji, a także przedsięwzięć jakie powinny być podejmowane w celu zniwelowania negatywnych zjawisk. Wyniki badania wykorzystane zostały do opracowania pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji.

Konsultacje społeczne dotyczące projektu Gminnego Programu Rewitalizacji trwały od 28 lipca 2017 roku do 30 sierpnia 2017 roku. Prowadzone były w formie:

- zbierania uwag w postaci papierowej oraz elektronicznej w terminie do 30 sierpnia 2017 r.
- spotkania informacyjno-konsultacyjnego, które odbyło się 24 sierpnia 2017 r. w sali konferencyjnej w Urzędzie Miejskim w Czyżewie o godz. 14:30,
- wywiadów (w formie wywiadów telefonicznych).

Zbieranie uwag w postaci papierowej oraz elektronicznej

Podczas konsultacji społecznych w ramach zbierania uwag w postaci papierowej oraz elektronicznej, podczas spotkania informacyjno-konsultacyjnego oraz w ramach zbierania uwag ustnych nie wpłynęły żadne uwagi.

Spotkanie informacyjno – konsultacyjne

Odbyło się jedno spotkanie informacyjno-konsultacyjne dla wszystkich interesariuszy z terenu gminy Czyżew, tj. mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, przedstawicieli gminnego samorządu i jednostek organizacyjnych gminy. Spotkanie odbyło się 24 sierpnia o godz. 14:30 w sali konferencyjnej w Urzędzie Miejskim w Czyżewie. W ramach spotkań przedstawione zostały najważniejsze założenia GPR.

Wywiady

Przeprowadzono 5 wywiadów telefonicznych z interesariuszami procesu rewitalizacji, w terminie od 28 lipca 2017 r. do 30 sierpnia 2017 r. Osoby biorące udział w badaniu oceniały poszczególne cele główne oraz wizję w skali od 1 do 5 gdzie 1 oznaczało ocenę najniższą (ocenę negatywną) a 5 ocenę najwyższą (ocena pozytywna). Osoby biorące udział w badaniu jakościowym akceptowały cele oraz wizję obszaru rewitalizacji wskazane w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Zarówno po zakończeniu konsultacji społecznych procesu diagnozowania oraz procesu opracowywania dokumentu sporządzony został raport podsumowujący ich przebieg. Zebrany podczas wyżej wymienionych form konsultacji społecznych materiał badawczy, został wykorzystany do uzupełnienia wcześniej przygotowanej Diagnozy oraz podczas opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji.

Na każdym z etapów tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji zapewniono udział interesariuszy procesu rewitalizacji. Poprzez uczestnictwo zróżnicowanych grup społecznych możliwe było skonfrontowanie różnych punktów widzenia oraz wypracowanie wspólnej wizji.

SPÓSÓB WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCESIE WDRAŻANIA GPR

Na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew planuje się szerokie włączenie interesariuszy już od momentu początkowych prac nad realizacją poszczególnych przedsięwzięć. Partycypacyjne podejście do realizacji działań pozwoli uniknąć konfliktów i sprawi, że będą one wdrażane przy pełnej akceptacji interesariuszy, w tym bezpośredniej grupy docelowej, co zapewni sukces w realizacji przedsięwzięcia, a co za tym idzie – programu rewitalizacji.

Podstawą do udanego włączenia interesariuszy w proces wdrażania GPR będzie aktywna polityka informacyjna, a więc takie przekazywanie informacji dotyczących realizowanych czynności, aby docierały one do osób, których czynności te dotyczą, w tym przede wszystkim do beneficjentów przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Realizując przedsięwzięcia infrastrukturalne, związane z zagospodarowaniem przestrzeni lub przystąpieniem do modernizacji budynku w celu jego otwarcia dla społeczności, ważne jest, aby przeprowadzić spotkania warsztatowe dotyczące planowanych działań. Podczas warsztatów planowania partycypacyjnego możliwe będzie wspólne wypracowanie rozwiązań satysfakcjonujących potrzeby przyszłych użytkowników przestrzeni.

Oprócz włączenia interesariuszy w etap planowania działań twardych będą oni również brali udział we wdrażaniu działań miękkich, uwzględniając poszczególne grupy beneficjentów. Część projektów zakłada ich realizację w ramach partnerstwa różnych podmiotów, co sprzyja idei partycypacji społecznej.

Wdrażaniu programu rewitalizacji towarzyszyć będą także regularne spotkania informacyjno-konsultacyjne z mieszkańcami obszaru rewitalizacji oraz partnerami rewitalizacji, aby omówić aktualne postępy w implementacji projektów.

Ponadto funkcjonowanie Komitetu Rewitalizacji zagwarantuje, że proces decyzyjny, rozwiązywanie problemów oraz opiniowanie proponowanych rozwiązań dokonywane będą w formule partycypacyjnej.

SYSTEM WDRAŻANIA GPR

SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJI GPR

System wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji, stanowi jeden z najistotniejszych elementów procesu rewitalizacji, system wdrażania powinien być oparty na zasadzie partycypacji oraz partnerstwa. Interesariusze procesu rewitalizacji zostali zaangażowani na każdym etapie tworzenia GPR, zarówno podczas konsultacji społecznych, ankiety aż po zgłaszanie pomysłów na projekty rewitalizacyjne.

Proces wdrażania GPR ma na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru wskazanego do rewitalizacji, za pomocą odpowiedniego sterowania różnych działań. W związku z koncentracją, projektów oraz przeznaczonych na nie środków finansowych i rzeczowych, nastąpi poprawa jakości życia mieszkańców obszarów poddanych procesowi ożywienia. Operatorem rewitalizacji, czyli jednostką koordynującą proces rewitalizacji na terenie miasta, w tym przygotowanie i wdrożenie Gminnego Programu Rewitalizacji jest Gmina Czyżew. Jest ono głównym inicjatorem i koordynatorem procesów rewitalizacji, ze względu na zakres własnych zadań, które obejmują: sprawy ładu przestrzennego, budownictwo mieszkaniowe, pomoc społeczną, edukację, ochronę zdrowia, kulturę, ochronę środowiska czy infrastrukturę.

Podmiotem odpowiedzialnym za proces realizacji zapisów dokumentu jest Urząd Miejski w Czyżewie. Nadzór z ramienia samorządu prowadzi będzie Burmistrz, nadzór merytoryczny osoby zatrudnione między innymi na stanowiskach współpracy z organizacjami pozarządowymi, Referat Rozwoju Gospodarczego, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej czy Gminny Ośrodek Kultury. Urząd Miejski dysponuje odpowiednim personelem do wykonania swoich zadań oraz jest w stanie dotrzeć do partnerów procesu rewitalizacji i posiada realne możliwości wpłynięcia na sytuację oraz prawo głosu na obszarach zdegradowanych.

Wszystkie koszty zarządzania, które pojawią się w trakcie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji pokryte zostaną z budżetu Gminy Czyżew.

Rada Miejska w Czyżewie

Organem przyjmującym Gminny Program Rewitalizacji w formie uchwały, nadzorującym jego realizację oraz osiągane efekty jest Rada Miejska w Czyżewie. Realizacja założeń programu leży w gestii władz samorządowych. Kluczowym czynnikiem, który będzie przyczyniał się do sukcesu jest uspołecznienie procesów związanych z ich realizacją.

Burmistrz Czyżewa

Burmistrz Czyżewa ma za zadanie bieżący nadzór nad realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji oraz inicjowanie ewentualnych korekt Programu. Ponadto istotnym zadaniem Burmistrza będzie zapewnienie środków na realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (środki finansowe wewnętrzne, zewnętrzne). W razie konieczności Burmistrz Gminy będzie podejmował decyzje o nanieśeniu zmian/aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Urząd Miejski w Czyżewie

Urząd Miejski Czyżew koordynuje przygotowanie i opiniowanie projektów uchwał Rady Miejskiej i zarządzeń. Realizacja konkretnych przedsięwzięć jest konieczna w celu prawidłowego wdrożenia założeń Programu. Aby polepszyć realizację zawartych w dokumencie działań oraz osiągnięcia zakładanych celów, budżet gminy powinien zostać podporządkowany celom. Natomiast wykonywanie zadań (działań) powinno zostać powierzone poszczególnym jednostkom samorządu według ich kompetencji, tzn. odpowiednim komórkom w Urzędzie Miejskim lub samorządowym jednostkom organizacyjnym. Zadania bardziej złożone, o charakterze ponadlokalnym, wymagające współpracy z podmiotami zewnętrznymi będą realizowane w formie partnerstwa podmiotów publicznych różnych szczebli.

Do zadań Urzędu Miejskiego w Czyżewie należą:

- koordynowanie procesów rewitalizacji na terenie gminy,
- zgłoszenie/aktualizacja/wykreślenie Programu do wykazu programów rewitalizacji gminy Województwa Podlaskiego za pośrednictwem wniosku, tj. „Wniosek o wpis programu rewitalizacji do wykazu/aktualizację programu rewitalizacji w wykazie/wykreślenie programu rewitalizacji z wykazu* programów rewitalizacji gminy województwa podlaskiego”

- długoletnie prognozowanie budżetu gminy, w tym: opracowanie i aktualizacja Wieloletniej Prognozy Finansowej, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych, wprowadzenie procesu hierarchizacji przedsięwzięć,
- przygotowanie oraz realizacja projektów, w tym zadań inwestycyjnych oraz tzw. projektów „miękkich” (przygotowanie założeń, dokumentacji, pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania),
- współpraca z interesariuszami i partnerami Programu, w tym: z organizacjami pozarządowymi,
- monitoring realizacji projektów i ich zakładanych efektów (produktów, rezultatów),
- aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym: współpraca i prowadzenie konsultacji społecznych z podmiotami lokalnymi w zakresie planowanych zmian,
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych.

Komitet Rewitalizacji

Komitet Rewitalizacji to forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza. Jednym z jego zadań jest kontakt z lokalnymi partnerami z sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego.

Zadania Komitetu Rewitalizacji obejmują:

- koordynowanie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie przestrzegania zasad wdrożenia zarówno o charakterze wewnętrznym, przyjętym w uchwale Rady Miejskiej, jak i zewnętrznym, związanym z finansowaniem projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych,
- opiniowanie propozycji zmian przedstawionych przez Burmistrza Radzie Miejskiej,
- planowanie zmian w oparciu o elastyczność programu oraz możliwość pojawienia się nowych partnerów zainteresowanych nowymi projektami rewitalizacyjnymi,
- opiniowanie wniosków przedkładanych przez partnerów realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne,
- promocja przedsięwzięć rewitalizacyjnych i rozwój komunikacji społecznej z sektorem publicznym, społecznym i gospodarczym, aby pogłębiać partnerstwo i partycypację społeczną,
- współpraca z Urzędem Miejskim w zakresie monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Zasady działania Komitetu Rewitalizacji określać będzie Uchwała Rady Miejskiej w Czyżewie w sprawie uchwalenia Regulaminu wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w Gminie Czyżew.

HARMONOGRAM REALIZACJI GPR

Poniższa tabela przedstawia ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew.

Lp.	Nazwa projektu	2018	2019	2020
1	Kursy i szkolenia zawodowe			
2	Praktyczny zawód			
3	Zdobywam doświadczenie			
4	„Stop używkom”			
5	Gmina tętniąca życiem			
6	Budowa budynku mieszkalnego, wielorodzinnego z przeznaczeniem na budynek socjalno-komunalny, zlokalizowany przy ul. Przemysłowej w Czyżewie			
7	Rekultywacja terenów powyroboiskowych na potrzeby utworzenia terenów inwestycyjnych przy ul. Zambrowskiej			

Lp.	Nazwa projektu	2018	2019	2020
8	Zagospodarowanie terenów przy ul. Spokojnej i ul. Cichej w Czyżewie			
9	Zagospodarowanie centrum Czyżewa			

SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ

Kluczowym elementem wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji jest system monitorowania i oceny skuteczności działań. Proces cyklicznego zbierania i analizowania danych zarówno ilościowych jak i jakościowych dot. wdrażania projektów realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew.

Zaprojektowany system zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Czyżew zapewni jego konstruktywne wykorzystanie i systematyczną realizację zapisanych w nim zadań. Za wdrażanie oraz ocenę skuteczności realizacji działań ujętych w niniejszym dokumencie odpowiadać będzie przede wszystkim Burmistrz Czyżewa we współpracy ze strukturami Urzędu Miejskiego w Czyżewie oraz Komitetem Rewitalizacji.

Monitoring GPR będzie odbywał się do 31 marca każdego roku w ramach okresu obowiązywania programu – raport z monitoringu GPR będzie zawierał formularz efektów monitorowania opracowany na podstawie mierników realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji (kolejna tabela). Prawidłowo funkcjonujący monitoring oraz ewaluacja działań umożliwiają dobre zarządzanie projektem. Podstawowym celem monitoringu jest weryfikacja skuteczności działań ujętych w dokumencie. Stały monitoring pozwala także na korygowanie działań, a zatem na podniesienie efektywności polityk publicznych. Dodatkowo umożliwia szybką reakcję w przypadku pojawienia się jakichkolwiek komplikacji. Omówienie prawidłowo funkcjonującego monitoringu i oceny działań stanowi integralną część zarządzania projektem i należyty przebieg procesu jego realizacji.

Monitoring realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników pozwalających na ocenę rzeczowego i finansowego stopnia zrealizowania projektów wskazanych w dokumencie oraz identyfikację odstępstw i nieprawidłowości w realizacji Programu. Celem monitoringu jest powtarzalność procesu pozyskiwania danych, która umożliwia porównanie wyników z różnych okresów analiz. Zgodnie z obowiązującymi zapisami Wytocznych jedną z cech Programu Rewitalizacji jest komplementarność problemowa. Jej lepsze efekty ma zapewnić pogłębianie i usystematyzowanie analiza zjawisk kryzysu na obszarze województwa przygotowania przez samorząd województwa. Powinna ona zawierać w szczególności takie elementy jak: sytuacja społeczna, sytuacja gospodarcza i przestrzenna oraz obserwacja zjawisk i trendów demograficznych.

Monitoring realizowany będzie przez Urząd Miejski w Czyżewie (Referat Rozwoju Gospodarczego) przy wsparciu Komitetu Rewitalizacji. W proces ten włączeni zostaną również interesariusze rewitalizacji. Komponentami integralnymi systemu monitorowania będą ich m.in. w zakresie wizerunku obszaru rewitalizacji, partycypacji społecznej czy komplementarności oraz integralności projektów.

Proces monitorowania polegać będzie na sporządzaniu raportów okresowych, które będą przygotowywane na bazie raportów przedkładanych przez beneficjentów końcowych po zakończeniu realizacji poszczególnych zadań oraz wskaźników monitorujących efektywność Programu. Raporty okresowe stanowić będą podstawę raportów ewaluacyjnych weryfikujących efektywność realizacji. Proces monitoringu przebiegać będzie w następujący sposób:

- monitorowanie w całym okresie realizacji GPR, czy wskazane cele są osiągnięte poprzez realizację poszczególnych projektów objętych programem oraz, czy cele realizowane w ramach programu są nadal aktualne i zgodne ze stanem faktycznym,

- kontrolowanie etapów systemu wdrażania GPR,
- adekwatny dobór wskaźników produktu i rezultatu dla poszczególnych projektów przygotowywanych przez jednostki odpowiedzialne za realizację projektów na realizację zadań objętych GPR. Wskaźniki powinny być komplementarne z wytycznymi funduszy strukturalnych, jeżeli będą współfinansowały dany projekt. Muszą być również zgodne z wybranymi wskaźnikami (tj. liczba osób korzystających z pomocy MOPS z powodu niepełnosprawności, liczba osób korzystających z pomocy MOPS z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, liczba osób korzystających z pomocy MOPS z powodu ubóstwa, liczba podmiotów gospodarczych na 1 mieszkańcó, wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest, liczba przystanków) niniejszego opracowania, które będą podstawą pomiaru efektywności całego Programu.
- Zaprojektowanie formy z realizacji poszczególnych projektów, które będą składane w standardowej formie przez beneficjentów końcowych.

Efektywne przeprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Gminie Czyżew będzie polegało na monitorowaniu wydatków oraz efektów rzeczowych przedsięwzięć. Monitorowanie powinno obejmować następujące etapy: zbieranie, raportowanie i interpretowanie danych, opisując postęp i efekty realizowanego dokumentu.

Monitoring rzeczowy obejmie pozyskiwanie informacji o postępach w realizacji zaplanowanych działań, przedstawi efekty ich wdrażania, a także zapewni zgodność z założeniami Programu. Monitoring finansowy umożliwi kontrolę aspektów finansowych inwestycji, a interesariuszom rewitalizacji dostarczy informacji na temat możliwości finansowania zewnętrznego.

Ważnym elementem raportu monitoringowego będzie zestawienie mierników realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, które pozwolą na określenie efektów rzeczowych realizacji projektów. Kolejna tabela przedstawia te mierniki. Ujęte mierniki należy dostosować do możliwości oraz potrzeb, które można rozszerzyć o dodatkowe, bardziej szczegółowe (np.: z MGOPS, PUP, Policji).

Tabela 36. Mierniki realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Typ miernika	Źródło danych	Rok bazowy (2016)	Rok prognozowany – docelowy (2023)
Cel 1: Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców			
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	0,49	0,2
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Urząd Pracy	5,54	4,5
Cel 2: Dostosowana przestrzeń do potrzeb mieszkańców			
Udział terenów zieleni urządzonej w ogólnej powierzchni terenu	Urząd Miejski	do uzupełnienia po przeprowadzeniu inwentaryzacji	do uzupełnienia
Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych	Urząd Miejski	15	30

Tabela 37. Wskaźniki realizacji projektów rewitalizacyjnych

Wskaźnik realizacji projektów	Projekty	Sumaryczna docelowa wartość wskaźników
Wskaźnik produktu: Liczba osób objętych wsparciem w programie,		
Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	Kursy i szkolenia zawodowe,	50 osób
	Praktyczny zawód,	
	Zdobywam doświadczenie	40 osób
Wskaźnik rezultatu: Liczba osób pracujących po zakończeniu programu		
Wskaźniki produktu: Liczba przeprowadzonych zajęć		20 zajęć
	"Stop używkom"	
Wskaźniki rezultatu: Liczba dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, która wzięła udział w zajęciach		60 osób
Wskaźniki produktu: Liczba wydarzeń kulturalnych		4 wydarzenia kulturalne
	Gmina tętniąca życiem	
Wskaźniki rezultatu: Liczba osób biorących udział w wydarzeniach		200 osób
Wskaźnik produktu: Powierzchnia zmodernizowanej przestrzeni	Zagospodarowanie terenów przy ul. Spokojnej i ul. Cichej w Czyżewie,	1,5 ha
	Zagospodarowanie centrum Czyżewa	3000 osób
Wskaźnik rezultatu: Liczba użytkowników		
Wskaźnik produktu: Powierzchnia terenów inwestycyjnych		8 ha
	Rekultywacja terenów powyrobowych na potrzeby utworzenia terenów inwestycyjnych przy ul. Zambrowskiej	2 przedsiębiorstwa
Wskaźnik rezultatu: Liczba nowoutworzonych działalności gospodarczych		
Wskaźnik produktu: Liczba lokali oddanych do użytku	Budowa budynku mieszkalnego, wielorodzinnego z przeznaczeniem na budynek socjalno-komunalny, zlokalizowany przy ul. Przemysłowej w Czyżewie	10 lokali
Wskaźnik rezultatu: Liczba osób korzystających z lokali		30 osób

Stopień wdrażania oraz postępy w realizacji konkretnych projektów będą monitorowane za pomocą karty monitoringowej projektu. Karta oceny projektów zgodna z poniższym wzorem powinna zostać wypełniona przez poszczególne podmioty wykonawcze po zakończeniu realizacji projektu. Dzięki takim kartom możliwe będzie monitorowanie rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób przejrzysty i jednoznaczny. Posiadając karty monitoringu projektów już zrealizowanych inwestycji można będzie ocenić ich skuteczność. Ponadto będzie możliwe oszacowanie zagrożeń oraz szans w kontekście inwestycji o podobnym charakterze. Wszystko to w następnych latach procesu rewitalizacji będzie stanowić doskonały punkt odniesienia do przeprowadzenia monitoringu.

Dodatkowo zaleca się organizację spotkań z mieszkańcami, na których możliwe będzie przeprowadzenie otwartej debaty na temat przebiegu prowadzonych przedsięwzięć. Pozwoli to na bezpośrednie włączenie lokalnej społeczności w proces monitoringu GPR.

Tabela 38. Wzór karty monitoringu projektu Gminnego Programu Rewitalizacji

Nazwa Projektu		
Opis realizowanych zadań w roku sprawozdawczym		
Podmiot realizujący projekt		
Partnerzy realizacji projektu uczestniczący w zadaniach w danym roku (Zaangażowani interesariusze)		
Sposób włączenia interesariuszy		
Wartość wskaźników produktu:		
Data rozpoczęcia realizacji:		
Data zakończenia :		
Planowane nakłady finansowe na realizację projektu w trakcie roku	własne	zewnętrzne
Całkowite poniesione nakłady finansowe na realizację projektu:		
Możliwe ryzyka dalszej realizacji projektu:		
Propozycje działań minimalizujących ryzyka		

Źródło: opracowanie grupa BST.

Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji pozwala oszacować oddziaływanie programu, jak i pomocy publicznej, w tym pomocy strukturalnej Unii Europejskiej w odniesieniu do założonych celów programu. Wyniki oceny powinny zostać wykorzystane w celu jak najlepszego dopasowania realizowanych przedsięwzięć do rzeczywistych potrzeb oraz najbardziej efektywnego wydatkowania środków. Warunkiem dobrej oceny jest dostępność danych i terminowe raportowanie przez wszystkie podmioty zaangażowane w system wdrażania programu.

AKTUALIZACJA GPR

Konieczność aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji może wynikać z czasu obowiązywania dokumentu, ze zmian wymogów prawnych, pojawienia się nowych problemów bądź ze względu na potrzeby utworzenia nowych projektów. Z uwagi na to Gminny Program Rewitalizacji będzie posiadać formę otwartą. Na determinację nowych odbiorców oraz zakres nowych projektów wpływ będą miały zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, potrzeby mieszkańców obszarów zdegradowanych, możliwości budżetu gminy oraz dostępność środków zewnętrznych. Wszelkie informacje dotyczące stanu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji oraz ewentualne zamierzenia aktualizacji dokumentu będą publicznie udostępniane. W przypadku aktualizacji GPR, zostanie ona poprzedzona konsultacjami społecznymi w zakresie identyfikacji nowych problemów i potrzeb rewitalizacyjnych.

NIEZBĘDNE ZMIANY W UCHWAŁACH

Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7, ust. 3

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.), Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach doty-

czących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta. Dopuszcza się powołanie osobnych Komitetów Rewitalizacji dla wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określone zostaną w uchwale. Uchwała w pierwszej kolejności została poddana konsultacjom społecznym, następnie przyjęta została przez Radę Miejską Czyżew.

Komitet Rewitalizacji w Gminie Czyżew zostanie powołany zarządzeniem Burmistrza Gminy Czyżew „W sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji w Gminie Czyżew” zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w terminie wskazanym w Ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

Specjalna Strefa Rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Czyżew nie przewiduje się ustalenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, która zgodnie z art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku może zostać utworzona.

Zmiany w uchwałach o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew nie przewiduje się zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322)

Zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czyżew obowiązuje. Po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew wprowadzone zostaną do niego wszelkie zmiany związane z Gminnym Programem Rewitalizacji.

Zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew przewiduje zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ze względu na usytuowanie jednego z projektów rewitalizacyjnych, tj. terenów inwestycyjnych na obszarze terenu rolniczego, który nie jest przeznaczony pod tego typu inwestycje.

OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czyżew ma przede wszystkim określić warunki realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji pozwalających na osiągnięcie celów przyjętych w GPR. W perspektywie długofalowej GPR ma na celu poprawę warunków społecznych, gospodarczych, przestrzennych, technicznych i środowiskowych.

Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku wydał decyzję na piśmie stwierdzającą, że dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew” nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku wydał decyzję na piśmie stwierdzającą, że dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew” nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Podział gminy Czyżew	10
Rysunek 2. Kierunki wykorzystania gruntów powierzchniowych. Stan na dzień 31.12.2014	11
Rysunek 3. Liczba mieszkańców gminy Czyżew. Stan na dzień 31.12.....	11
Rysunek 4. Liczba mieszkańców gminy Czyżew wg miejsca zamieszkania. Stan na dzień 31.12.	12
Rysunek 5. Saldo migracji na pobyt stały wewnętrzny. Stan na dzień 31.12	13
Rysunek 6. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych. Stan na dzień 31.12.....	13
Rysunek 7. Stopa bezrobocia rejestrowanego. Stan na dzień 31.12.....	14
Rysunek 8. Liczba rodzin otrzymujące świadczenia rodzinne na dzieci. Stan na dzień 31.12.	14
Rysunek 9. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. Stan na dzień 31.12.....	15
Rysunek 10. Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. Dzieci w wieku 3-5 lat. Stan na dzień 31.12.....	15
Rysunek 11. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Czyżew. Stan na dzień 31.12	16
Rysunek 12. Współczynnik skolaryzacji brutto: szkoły podstawowe. Stan na dzień 31.12.	17
Rysunek 13. Współczynnik skolaryzacji brutto: gimnazja. Stan na dzień 31.12	17
Rysunek 14. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców. Stan na dzień 31.12.....	18
Rysunek 15. Liczba podmiotów gospodarki narodowej. Stan na dzień 31.12.....	19
Rysunek 16. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca. Stan na dzień 31.12.....	20
Rysunek 17. Zużycie wody na 1 mieszkańca [m ³]. Stan na dzień 31.12.	20
Rysunek 18. Udział osób korzystających z instalacji kanalizacyjnych w ogólnej liczbie ludności. Stan na dzień 31.12	21
Rysunek 19. Liczba mieszkańców gminy korzystająca z sieci wodociągowej. Stan na dzień 31.12.	21
Rysunek 20. Liczba budynków mieszkalnych w gminie Czyżew. Stan na dzień 31.12.....	22
Rysunek 21. Liczba mieszkań w gminie Czyżew. Stan na dzień 31.12.	22
Rysunek 22. Liczba nowych budynków ogółem i budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania. Stan na dzień 31.12.	23
Rysunek 23. Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich w 2015 roku (druga tura)	31
Rysunek 24. Obszar rewitalizacji w gminie Czyżew	48
Rysunek 25. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w gminie Czyżew.....	49
Rysunek 26. Ocena stopnia natężenia problemów społecznych na obszarze rewitalizacji (N=79) .	52
Rysunek 27. Ocena stanu środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji w skali 1 do 5, gdzie 1 jest oceną najniższą, a 5 – najwyższą (N=79)	53
Rysunek 28. Ocena przestrzenno-funkcjonalno-technicznych aspektów życia na obszarze rewitalizacji w skali 1-5, gdzie 1 jest oceną najniższą, a 5 – najwyższą (N=79)	54
Rysunek 29. Grupy, jakie w opinii respondentów powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji [N=79].....	56
Rysunek 30. Rodzaje przedsięwzięć, jakie zdaniem respondentów powinny być podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym obszarze [N=79]	57

SPIS TABEL

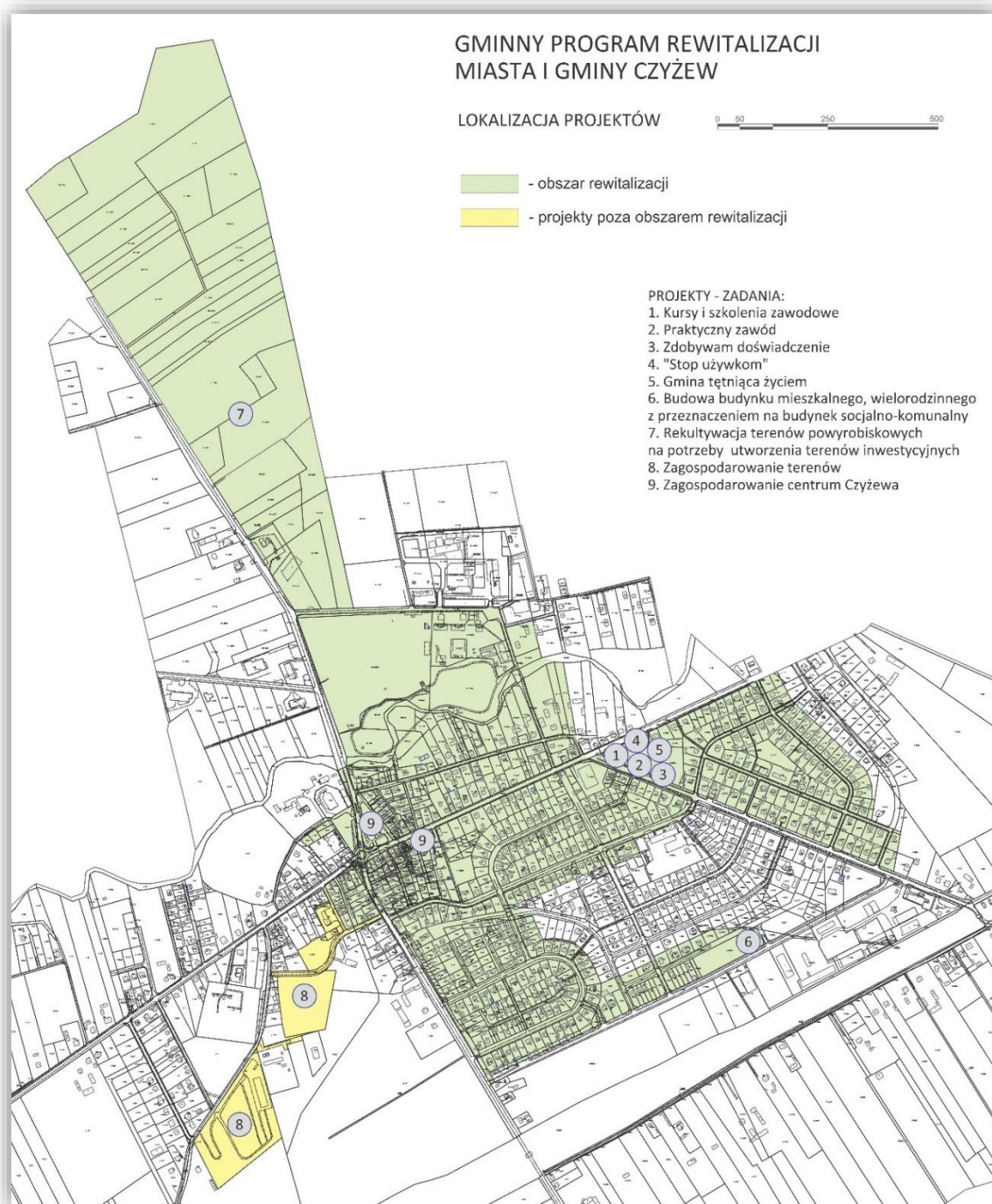
Tabela 1 Charakterystyka badanych miejscowości.	6
Tabela 2. Lista wskaźników dla roku 2015	7
Tabela 3. Struktura mieszkańców gminy pod względem ekonomicznych grup wieku – 2015 r.....	12
Tabela 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej oraz objętych pomocą w ramach procedury "Niebieska karta". Stan na koniec 2015 r.....	15
Tabela 5. Przyporządkowanie miejscowości z terenu gminy do poszczególnych szkół (stan na 01.06.2016)	16
Tabela 6. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2014/2015.....	18
Tabela 7. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie podział ze względu na rodzaj działalności wg klasyfikacji PKD 2007. Stan na dzień 31.12	19
Tabela 8. Liczba podmiotów gospodarki narodowej ze względu na klasę wielkości. Stan na dzień 31.12	19
Tabela 9. Wskaźniki dotyczące bezrobocia w gminie Czyżew	25
Tabela 10. Wskaźniki dotyczące zależności od wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Czyżew	26
Tabela 11. Wskaźniki dotyczące kwestii demograficznych.....	28
Tabela 12. Wskaźniki dotyczące bezpieczeństwa w gminie Czyżew	29
Tabela 13. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w Gimnazjum im. Papieża Jana Pawła II w Zespole Szkół w Czyżewie w porównaniu z wynikami w powiecie, województwie i kraju	30
Tabela 14. Wskaźniki – sfera społeczna	31
Tabela 15. Wskaźniki społeczne zestandaryzowane – wskaźnik Perkala	32
Tabela 16. Wskaźniki dotyczące aktywności gospodarczej w gminie Czyżew	33
Tabela 17. Wskaźniki gospodarcze zestandaryzowane – wskaźnik Perkala.....	35
Tabela 18. Wskaźnik nagromadzenia wyrobów azbestowych na 100 mieszkańców (kg)	36
Tabela 19. Wskaźnik środowiskowy zestandaryzowany	37
Tabela 20. Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalno-techniczne w gminie Czyżew	39
Tabela 21. Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalno-techniczne zestandaryzowane – wskaźnik Perkala	40
Tabela 22. Obszar zdegradowany – podsumowanie	42
Tabela 23. Analiza sytuacji kryzysowej – miasto Czyżew.....	45
Tabela 24. Ulice w Czyżewie – obszary kryzysowe	47
Tabela 25. Podobszary rewitalizacji	50
Tabela 26. Zestawienie wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji i wartości referencyjnych dla gminy: sfera społeczna	50
Tabela 27. Zestawienie wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji i wartości referencyjnych dla gminy: sfera gospodarcza	52
Tabela 28. Zestawienie wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji i wartości referencyjnych dla gminy: sfera przestrzenno-funkcjonalno-techniczna	54
Tabela 29. Budynki i mieszkania komunalne i socjalne zlokalizowane na obszarze rewitalizacji	54
Tabela 30. Skala potrzeb rewitalizacyjnych – zestawienie wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji i wartości referencyjnych dla gminy.....	55
Tabela 31. Powiązanie z innymi dokumentami strategicznymi.....	61
Tabela 32. Lista planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych	63
Tabela 33. Macierz korelacji projektów rewitalizacyjnych	64
Tabela 34. Lista projektów podstawowych	66
Tabela 35. Komplementarność przestrzenna projektów rewitalizacyjnych	73
Tabela 36. Mierniki realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji	83
Tabela 37. Wskaźniki realizacji projektów rewitalizacyjnych	84
Tabela 38. Wzór karty monitoringu projektu Gminnego Programu Rewitalizacji	85

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1.

Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej o skali 1:5000.

Mapa Gminy Czyżew uwzględniająca podobszary rewitalizacji przedstawiająca kierunki zmian przestrzenno-funkcjonalnych obszaru rewitalizacji

UZASADNIENIE

W związku z uwagami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego dotyczącymi Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czyżew (GPR) przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w Czyżewie Nr XXV/188/17 z dnia 28 września 2017 r. koniecznym stało się dokonanie korekt w przywoływanym dokumencie.

Należy zaznaczyć, iż wprowadzone w GPR modyfikacje nie powodują zmian w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych (zmianom nie ulegają: lokalizacja przedsięwzięć, okres ich realizacji oraz koszty wdrażania, jak również podmioty odpowiedzialne za realizację tych przedsięwzięć), w związku z tym nie zachodzi potrzeba ponownego przeprowadzenia procesu konsultacji społecznych.

Dokument został poddany modyfikacjom, których wprowadzenie daje możliwość wypełnienia wymogów pozwalających o ubieganie się o wpis do wykazu programów rewitalizacji województwa podlaskiego, co jednocześnie daje szansę na pozyskanie wsparcia finansowego na realizację projektów inwestycyjnych ze źródeł zewnętrznych.

W związku z powyższym konieczne jest przyjęcie zmian w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Czyżew w formie uchwały Rady Miejskiej w Czyżewie.